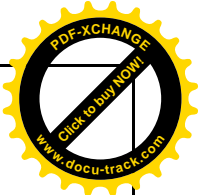
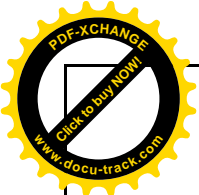

Pamětní kniha
rodu

--- Štěpánků ---

Ondřej Štěpánek
Kroměříž
2011

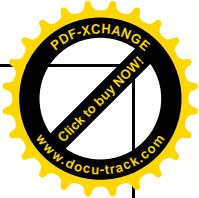
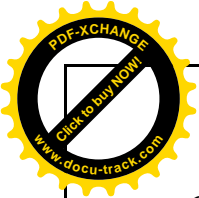
Titulní strana: Kloub č.p. 4 a 20, Josef Štěpánek st., rodinná sbírka

**Pamětní kniha rodu Štěpánků
Ondřej Štěpánek**

Počet stran: 122

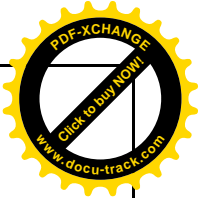
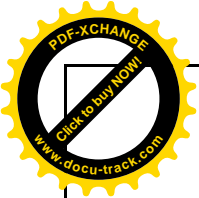
Příloha: rozrod Stiepanka z Taurowýho (1490/1510- post 1547), textová verze

© Mgr. Ondřej Štěpánek, 2011

Obsah

Slovo úvodem.....	4
<u>První výskyt jména, možné souvislosti</u>	
- Původ příjmení Štěpánek a historický exkurz do vývoje příjmení.....	5
- Štěpánek z Protivína (1416,1426), Štěpánek z Vodňan (1443,1447) a historický exkurz.....	6
<u>Nejstarší předkové rodu a původní sídlo rodu v době předbělohorské</u>	
- Štěpánek z Taurowýho (ca 1490/1510 – po 1547), historický exkurz.....	11
- Štěpánek z Taurowýho a bavorovsko.....	12
- Tourovská tvrz a místní drobná šlechta, rod Štěpánků z Tourového.....	18
<u>Štěpánek z Tourowýho, Matěj Štěpánek, Ondřej I. Štěpánek, Jiří Štěpánek, 30 letá válka a bavorovská větev rodu</u>	
- Historický exkurz.....	25
- Štěpánek z Taurowýho (ca 1550 – 1598/1600).....	27
- Matěj Štěpánek (ca 1585 – 1645/1646).....	31
- Ondřej Štěpánek (ca 1610-1676).....	38
- Jiří Štěpánek (před 1641 – 1698).....	42
- Bavorovská větev Václava I. Štěpánka (1641 – po 1705).....	45
<u>Javornicko-dunovská větev Víta Štěpánka</u>	
- Exkurz doby pobělohorské.....	51
- Vít Štěpánek (1671-1732).....	51
- Kašpar Štěpánek (1704/11 – 1765).....	57
- Martin Štěpánek (1730-1795) a jeho přesídlení z Dunovic do Pohorovic.....	62
<u>Václav II. Štěpánek (1765-1822) a osudy jeho potomků do dnešních časů</u>	
- Václav II. Štěpánek (1765-1822) a „Kdanský dvůr“ č.p. 4 v Kloubě.....	65
- Josef I.Štěpánek (1795-1862).....	76
- Šrámkové ze Křtětic, Jan Nepomuk Šrámek (1820-1884).....	79
- Svobodníci, dědiníci, manové, panoši.....	81
- Václav III. Štěpánek (1837-1919).....	83
- Josef II. Štěpánek (1862-1940).....	90
- Poslední držitelé dvora - Josef III. Štěpánek (1899-1977), Josef IV. Štěpánek (1926) a poslední rodové generace - Zdeněk Štěpánek (1958), Ondřej II. Štěpánek (1982).....	92
<u>Dohledání držitelé Kdanského dvora od r. 1534 do r. 1956.....</u>	105
<u>Tomáš Jan František Štěpánek rytíř z Tourova (ca 1670 - 1749).....</u>	106
- Královská kolegiální kapitula sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.....	113
Seznam literatury.....	115
Seznam archivních pramenů.....	116
<u>Příloha - rozrod Stiepanka z Taurowýho (1490/1510- post 1547), textová verze.....</u>	117

Slovo úvodem

Rozhodl jsem se sepsat a pro další potomky tak uchovat vše, co se podařilo mému pradědečkovi Josefu Štěpánkovi (1899 – 1977) a mně o rodu Štěpánků nalézt a zaznamenat.

Impulesem k sepsání pamětní knihy pro mne byla „Pamětní kniha rodiny Štěpánků v Kloubě zavedena roku 1938“ čítající několik svazků, kterou začal psát pradědeček Josef r. 1938 a vedl ji pečlivě až do r. 1953. Pro tvrdý nátlak komunistického režimu na rodinu neměl však na pokračování již dostatek sil. Jeho práce mi byla v začátcích rodopisného bádání velkým zdrojem informací a inspirace.

K rodopisu jsem byl veden dlouholetým přáním poznat své předky, jak a kde žili, čím byli, jak se živil, veden přáním poznat odkud pochází předkové našeho rodu.

Poté co jsem nashromáždil studiem archivních pramenů velké množství genealogických dat a materiálů, je jejich využití, systematizace a chronologizace v této práci logickým výústěním mého snažení.

Tato práce není ani zdaleka konečným výstupem informací a dat, klade si pouze za cíl dosud zjištěné poznatky o rodu, které se nachází na různých místech a v různé kvalitě, setřídít a sepsat. Rodopiscova práce totiž nikdy nekončí a jistě se v budoucnu podaří, buďto mně nebo mým následovníkům získat informace, které rodovou genealogii posunou zase o krůček dál, do hloubky dávných věků, v což pevně věřím a doufám.

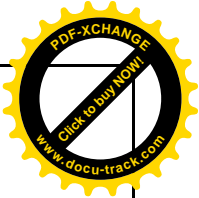
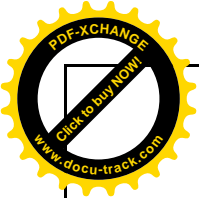
Při psaní této práce jsem vycházel z pamětní knihy psané pradědečkem Josefem, dále z nepřehledného množství různých internetových zdrojů, z tištěných médií zabývajících se regionálním místopisem, genealogií, z heraldických prací a děl dostupných na trhu či na trhu již nedostupných, hlavně však z archivních materiálů uložených ve Státním oblastním archivu v Třeboni, případně v pobočce v Českém Krumlově a v Národním archivu v Praze.

Pomocí a radou neváhali přispět zejména p. Mgr. Alois Sassmann, paní Zdenka Greppi, p. Ing. Miloš Krybus, dále pracovníci SOA Třeboň a NA v Praze a mnozí další, kterým tímto velice děkuji.

V neposlední řadě děkuji za podporu své rodině a přítelkyni, jež mi byli při práci oporou a měli se mnou trpělivost.

V Kroměříži dne 28.4.2011

Ondřej Štěpánek

První výskyt jména, možné a předpokládané souvislosti

Původ příjmení Štěpánek a exkurz do historického vývoje příjmení

O původu příjmení a vývoji příjmení

Základy budoucích příjmení začaly vznikat přibližně ve 13. století. Se vzrůstajícím počtem obyvatel bylo třeba vzhledem k poměrně malému množství církevních jmen obyvatele rozlišovat.

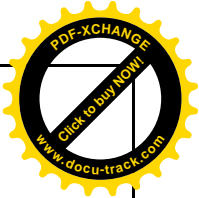
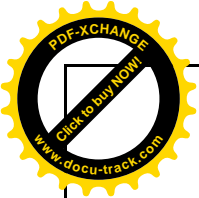
Rozmanitá příjímí, která nebyla dědičná, podle jejich původu, zaměstnání (např. Vít Štěpánek (1671-1732) byl kovářem v Javorníci, v matričních záznamech se vyskytoval, kromě svého dominantního jména -Vít Štěpánek, také několikrát jako Vít Kovář), otcova či matčina jména, tělesných nebo duševních vlastností, atd. se postupně měnila v dědičná příjmení. Tento proces byl prohlouben zavedením matrik. Vedení matrik nařídil již roku 1563 tridentský koncil. Pro české země toto nařízení platilo od roku 1591, kdy jej nařídila olomoucká synoda. Vedení matrik však bylo prováděno liknavě nebo vůbec. Roku 1631 nařídil pražský arcibiskup kardinál Arnošt hrabě Harrach reformu církevní správy, jejímž důsledkem bylo i zavedení matrik ve většině farností.

Předělem ve vývoji příjmení se stala třicetiletá válka. Po jejím skončení r. 1648 bylo zpuštěno země Koruny české takové, že z původního počtu více jak 3 miliónů obyvatel před r. 1620 zbylo po r. 1648 přibližně asi 800.000. Před r. 1620 bylo v Čechách něco přes 150.000 selských usedlostí, okolo roku 1650 mělo jen 50.000 selských statků své hospodáře. Vše ostatní se změnilo v pustinu. V některých a zvláště pohraničních oblastech nebylo široko daleko žádné vesnice. Po r. 1648 se také začaly pevně organizovat městské i vrchnostenské kanceláře a vyžadovala se stálá a dědičná pojmenování osob, a to zejména z daňových důvodů.

Období třicetileté války je také nejstarším obdobím, v němž se podařilo najít přímou, souvislou linii předků Štěpánků. Historická stopa nás zavede na bavorovsko.

Kostel Nanebevzetí panny Marie v Bavorově byl postaven již ve 14. stol. a byl filiálním kostelem fary v Blanici. Roku 1364 sídlil blanický farář v Bavorově. V r. 1614 spravoval farář bavorovský kostely ve Strunkovicích, Blanici, Vitějovicích a dnešní farní kostely v Bílsku a Skočicích. Farní kostel ve Strunkovicích byl filiálkou do r.1741, kostel v Dubu do r.1785. Pro bavorovskou farnost byla založena matrika narozených v roce 1641, oddaných a zemřelých v roce 1661. Příjímí v prvních matričních záznamech však nemusí být směrodatné. Běžně se do první poloviny 17. století přenášelo z otce na syna jméno křestní nikoli příjmení - příjímí (např. „Štěpán Říha z Žíchovece“ – „Pavel Štěpánek“. Z hlediska příjímí se také udržoval starý zvyk přebírání příjímí po chalupě. V 70. letech 18. století spolu s prvním číslováním chalup bylo zakázáno přebírat příjímí „po gruntu“. K definitivnímu ustálení příjmení došlo za vlády Josefa II. r. 1786, kdy byla uzákoněna dědičnost příjmení. Oficiálním označením občana se tak stalo jméno a příjmení. Příjmení má od té doby hlavní postavení.

Rod Štěpánků však své příjmení drží nepřetržitě od první zmínky r. 1547, do dnešních dní...

Původ příjmení Štěpánek

Příjmení Štěpánek je v současnosti čtyřicátým třetím nejrozšířenějším příjmením v našich zemích, což znamená, že Štěpánků je u nás přes 14.000.

Je zcela evidentní, že příjmení Štěpánek vzniklo jako zdobnělina křestního jména Štěpán, řecky *Stephanos*, což znamená vítěz a v přeneseném smyslu i věnec. Patří tedy do relativně velké skupiny příjmení, která byla postavena na zdobnělinách (Adámek, Koníček, Křížek, apod.). Tento fakt nemá v žádném ze slovanských jazyků obdobu a patrně ani v žádném z evropských jazyků, alespoň tedy ne v takovém množství. Mezi jazykovědci se vedou diskuze, zda každé české zdobnělé jméno není vlastně patronymem, tj. jménem po otci. Podle této teorie by pak byl Adamův syn Adámek, Šafaříův syn Šafařík. Z množství příkladů lze usuzovat, že zdobnělá příjmení, tedy i Štěpánek, mohla vzniknout třeba i tak, že dva lidé stejného příjmení, aby byli rozlišeni, tak menšímu se říkalo zdobnělinou. Zdobnělinou se tedy označoval např. člověk menší, mladší. Někdy také i ironie a jízlivost mohla dát vzniku zdobnělého příjmení, třeba pro rozlišení člověka chudšího od člověka movitějšího. Je zajímavé, že naši předkové pak „*štěpánkem*“, nebo také „*štěpánem*“ nazývali křížaly z planých hrušek, či jablek, zatím co z pěstovaných jabloní a hrušní se sušené ovoce nazývalo dodnes známým pojmem křížaly.

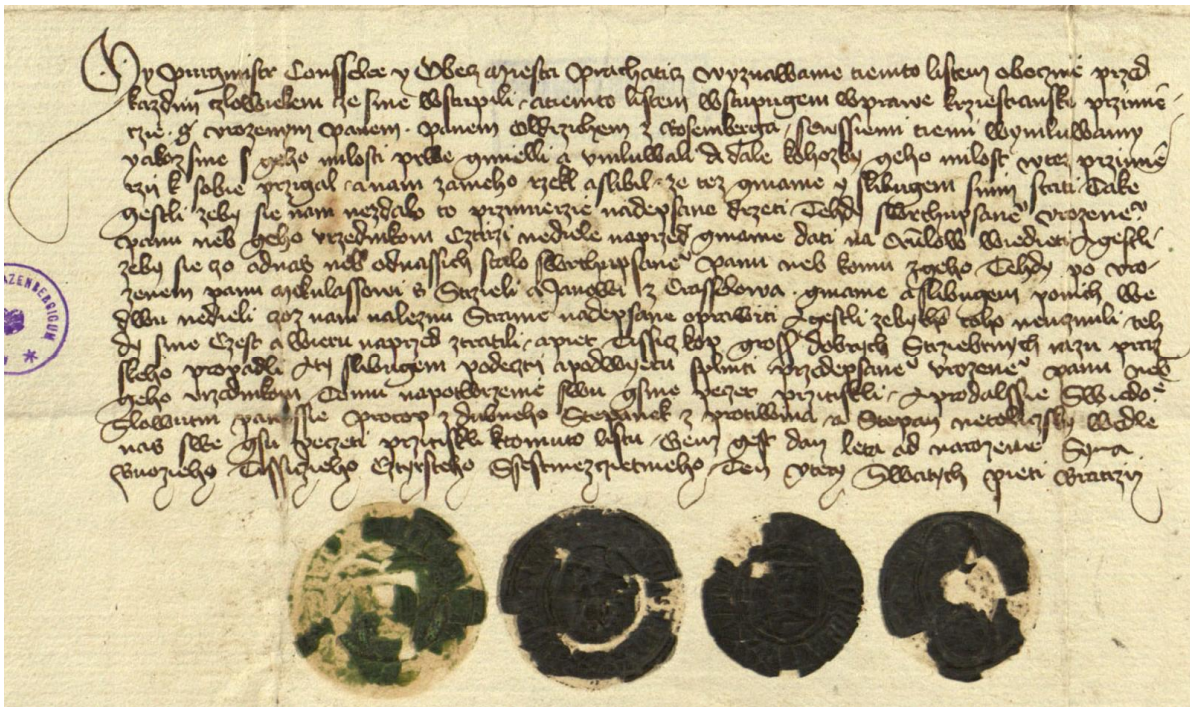
Z místopisných názvů, odvozených od příjmení Štěpánek, najdeme obec Štěpánkovice v okrese Opava.

Štěpánek z Protivína (1416,1426), Štěpánek z Vodňan (1443,1447) a historický exkurz

Štěpánek z Protivína, město a hrad Protivín

Štěpánek z Protivína, v pramenech uváděný také jako „*Stephani de Protiwin*“, se jako prvně doložený jedinec se jménem Štěpánek objevuje v oblasti vodňanska r. **1416** „*seděním na Protivíně*“. S největší pravděpodobností vykonával funkci purkrabího místního královského hradu, a to po oblíbenci krále Václava IV. - Janovi Hájkovi z Hodětína. V následujících husitských bouřích se Štěpánek z Protivína přidal na stranu husitského hnutí a za tábořskou stranu připojil svoji pečeť na smlouvu o příměří mezi katolickým pánem Oldřichem z Rožmberka a kališnickým městem Prachatice, podepsanou dne **12. listopadu r. 1426**.

Úplný přepis této listiny zní: „*Prachaticí činí příměří s Oldřichem z Rožmberka podle dřívějších úmluva slibují, že budou v příměří i s tím, koho by Oldřich k sobě v příměří přijal. Výpověď čtyřnedělní na Krumlov. Opravci: Mikuláš ze Střely a Jan z Kraselova, základ 5 000 kop grošů. Svědčí: Prokop z Dubného, Štěpánek z Protivína a Štěpán Netolický. – Dán 1426 ten úterý sv. pěti bratří.*“

/smlouva o příměří mezi katolickým pánem Oldřichem z Rožmberka a kališnickým městem Prachatice ze dne 12. listopadu r. 1426, na které svědčí Štěpánek z Protivína/

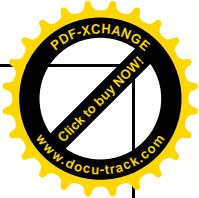
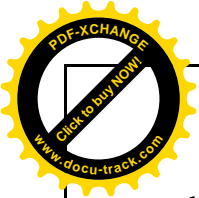
Protivín je malé město v Jižních Čechách v okrese Písek. Nachází se na hlavním dopravním tahu z Písku na České Budějovice mezi Pískem a Vodňany. Protéká jím řeka Blanice. První zmínka o Protivínu pochází z roku 1282, ale předpokládá se, že obec vznikla již někdy kolem roku 1260 jako podhradí menšího hradu založeného v tomto období králem Přemyslem II. Otakarem. Hrad nejspíše chránil brod přes řeku Blanici a bažiny v okolí řeky na cestě, která spojovala Zlatou stezku s další významnou středověkou obchodní cestou (řekou Vltavou) u Týna a možná, že i s další zemskou cestou, která spojovala královské město Písek s Hlubokou a dále Českými Budějovicemi, tak zvanou „pražskou silnicí“.

Panství Protivín spolu s hradem bylo drobnou součástí královského přemyslovského klínu vraženého do území panství Vítkovců, později Rožmberků. I když přesné datování založení Protivína není známo, lze jej poměrně dobře zasadit do doby, kdy vzniklo královské město Písek (1242), Vodňany, královský hrad Hluboká, kdy král založil klášter Zlatá Koruna (1263) a město České Budějovice (1265), jako protiváhu vzrůstající moci Vítkovců v Jižních Čechách.

Místní jméno vzniklo podle A. Profouse přivlastňovací příponou -in z osobního jména „Protiva“, znamenalo „Protivův dvůr nebo hrad“. Vzhledem k tomu, že Protivínsko v nejstarším období bylo majetkem koruny a spolu s panstvím Pískem a Hlubokou bylo tzv. královstvím, dalo by se předpokládat, že onen „Protiva“, dnes neznámý, zastával v oblasti nějakou důležitou funkci, z níž vyplývala i možnost založit z vůle panovníka městečko a zbudovat v něm tvrz či hrad.

Údaj na listině krále Přemysla Otakara II., vydané 17.3.1268 v Písku, v níž král klášteru stvrzuje dar pana „Hirza“, říká, že svědkem tohoto panovnického aktu je „Půta, syn Protivy“. Od tohoto jména odvozuje Dr. Kolařová ve svých Dějinách města Protivína název města.

Poslední Přemyslovci budovali početné královské hrady na mnoha místech království, aby posílili svoji moc proti vlivné šlechtě v zemi. Královské hrady obývaly vojenské posádky, jejichž úkolem bylo zajistit bezpečnost v kraji, ochranu panovnického majetku a důležitých cest a hranic země. Protivín patřil zřejmě do kategorie menších sídel, které vznikaly v podobě tvrzí a hrádků, které stejně jako hrady plnily funkci obytnou, správní a obrannou. Od hradů se

lišily svým rozsahem, výstavností a mírou opevnění. Tyto objekty byly většinou vybaveny věžemi, valy a hradbami, které měli ve spojení s přirozenými podmínkami opevnění (vyvýšenina, bažina, vodní tok), jako v případě Protivína, poskytnout bezpečí svým obyvatelům.

Hrad Protivín okolo roku 1280 je v držení rakouských bratrů Pruschenků ze Stetenberka, majících protivínský hrad od Přemysla Otakara II. v zástavě, nevíme jak dlouho, ani kdo je vystřídal. Prušenkové nechali dne 1. září 1282 v Protivíně vyhotovit listinu, kterou darovali Vyšebrodskému klášteru role v Novosedlech. Tato listina je prvním dochovaným věrohodným dokladem o existenci Protivína. Protivínští Prušenkové drželi v té době i Netolice, které jim dal v moc Ota Braniborský, správce zemský, po smrti Přemysla Otakara II. Toto rozhodnutí zrušil r.1281.

Mezi svědky sepsání uvedené listiny je uveden Jindřich z Rožmberka, zřejmě Jindřich I., český nejvyšší komorník a purkrabí pražský; dědic po pánech z Krumlova (1262 – 4.7.1310), významný český šlechtic, přímý potomek ve čtvrté řadě zakladatele rodu Vítkovců (pánů z Růže) Vítka I. z Prčice, českého královského stolníka krále Vladislava, kladského a prácheňského kastelána, (1169 – 1194). Jeho přítomnost dokládá skutečnost, že hrad Protivín byl v té době významným sídlem, zřejmě již dobudovaným pro potřebu prosazování královské moci v části Prácheňského kraje.

Málokteré město se může pochlubit takovouto písemnou zmínkou z dávné minulosti. Tato listina dokazuje, že hrad, tvrz Protivín, již v té době musel existovat minimálně 10 až 20 let, neboť doba, ve které byla listina sepsána, byla krajně nevhodná pro zakládání sídel a hradů a tyto spíše hynuly, než aby se zřizovaly.

Mezi rokem 1282 a léty třicátými 14. století zmínky o Protivínu nenacházíme. Teprve markrabí Karel v roce 1334 vyplatil „*Královský zámek Protivín*“ sumou 240 kop grošů, vypůjčených od Petra z Rožmberka (Petr I., český nejvyšší komorník a zemský hejtman v Čechách, zemřel 14.10. 1347) . V témže roce markrabí Karel vysadil německým právem ves příslušnou k hradu - Milenovice o 4 lánech se dvorem o 100 lidech.

O významu protivínského hradu svědčí skutečnost, že od roku 1334, kdy byl ze zástavy vyplacen, nebyl po dobu jednoho sta let až do doby Zikmundovi zastavován a byl v přímém držení Lucemburků .

Zákoník „*Maiestas Carolina*“ na němž pracoval Karel již jako český král, uvádí „*castrum Protiwin*“ spolu s Hlubokou, Kostelcem nad Sázavou a Žebrákem mezi hrady, které může panovník podmíněně zastavit.

V roce 1378 na sklonku svého života zastavil císař Karel část statku Protivín – totiž vesnice Břehov, Jeronice a Křenovice spolu s platem z Chotyčan v 500 kopách bratřím Ješkovi a Mikšovi z Lipoltic, Havlovi z Brloha a Janovi z Mezimostí. Vsi jsou výslovně uvedeny jako příslušenství hradu Protivína.

Hrad Protivín držel Karel IV. i jeho nástupce Václav IV. ve vlastní správě, podle knih konfirmačních podávali v letech 1361 až 1394 faráře do kostela v Myšenci na protivínském panství jako páni podací.

V roce 1405 je královským purkrabím na hradě blíže neurčený Mikeš, v roce 1408 je uveden jako patron kostela v Čejeticích purkrabí protivínský Jan Románek z Žešova seděním na Protivíně

Roku 1410 zastával funkci purkrabího panovníkův oblíbenec Jan Hájek z Hodětína, mistr královské kuchyně. Byl osobou ve své době význačnou, zastával funkci podkomořího v Čechách i na Moravě, zápisným způsobem držel královský hrad Písek, byl purkrabím na Zvíkově, odkud válčil proti Husitům. Z přítomností takovéhoho úředníka na protivínském hradu lze odvodit i význam protivínského panství pro panovníka. Roku **1416** zde „seděl“ **Štěpánek z Protivína.**

Hledáme-li význam protivínského hradu pro panovníky v době přemyslovské a zejména lucemburské, můžeme asi s jistotou vyloučit, že to byl obranný či vojenský charakter hradu. Lze tak usoudit z polohy hradu. Ani není známo, že by se o hrad Protivín někdy bojovalo. Hrad měl spíše správní charakter, královští úředníci z něho spravovali majetek koruny české. Podle všeho důvodem, proč Lucemburkové drželi po století ve své správě, tak podle velikosti nevýznamný hradní objekt jako byl Protivín, byla určitě nedaleká naleziště zlata. Již název Písecké hory, ve kterém nacházíme podobnost např. s dalšími místy v Čechách a na Moravě jako Kutná Hora, Kašperské Hory, Zlaté Hory v Jeseníkách, Ratibořské Hory ale i blízké Vodňanské Svobodné Hory, mají tato místa jedno společné, a to hornickou činnost, v našem případě těžbu zlata.

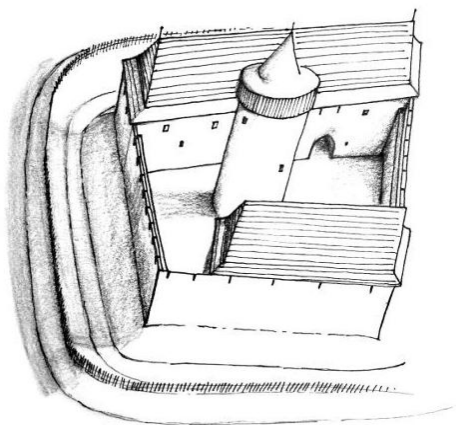
Po vytěžení zlata v Píseckých horách přestal i hrad Protivín mít význam pro krále a proto v roce 1434 zastavil císař Zikmund zboží protivínské Oldřichu z Rožmberka a žádal, aby bylo spojeno s královským panstvím hradu Zvíkova, které již držel pan Oldřich dříve.

Je zřejmé, že zmiňovaný Štěpánek tedy byl, vzhledem k přídomku, některým ze zdejších královských služebníků. Je úkolem dalšího výzkumu, zda je zde možná souvislost s dnešními nositeli příjmení Štěpánek..

Dalšího nositele příjmení Štěpánek najdeme přímo v **královském městě Vodňanech**. Dne **5.5.1443** byl vodňanskými zajat jistý Petr Dlouhý, člověk helfenburského purkrabího Jana ml. z Kraselova. O jeho vydání přišli do Vodňan jednat Stebňák a Janek z Blska (Bílska). Petr Dlouhý byl oloupen o samostříl a jinou zbroj Liznou, Maškem z Tábora a **synem Štěpánkovic** (snad Václavem). V soupise stížností Oldřicha z Rožmberka pro „ubrmany“ v Praze je líčen i případ, kdy ve čtvrtek před sv. Ondřejem r. 1443 (28.11.1443) táborští služebníci – Frambergéř a Petřík, Smilové, Mikuláš Lizna, Hašek a čtyři z Vodňan – **Štěpánkův syn** s jinými vybili (přepadli a vydrancovali) v noci jistého Ondráka ze Svinětic, člověka Oldřicha z Rožmberka, a odvedli mu sveřepice (klisny) a hřebce i jiný majetek.

Další zápis pochází ze **4.5.1447**, kdy Elena, vdova po **sousedu městském z Vodňan - Štěpánkovi**, věnuje společně se svým synem **Václavem** 14 kop grošů místní škole na chudé žáky a dalších 6 kop grošů na zdejší špitál. Vlastnili ve městě dům, statek s polnostmi a loukami.

Je tedy patrné, že již **před polovinou 15. století** žil v královském městě Vodňany jistý **Štěpánek** a jeho syn **Václav**, který býval účastný na bojových akcích v drobné válce kališnických měst (mezi nimiž byly i Vodňany) proti katolickému pánu Oldřichovi z Rožmberka. To je v době od konce husitských válek do nástupu Jagellonců na český královský trůn (1471).

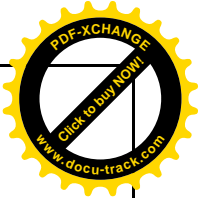
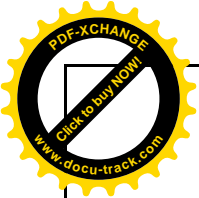
/možná podoba protivínského hradu v době Štěpánka z Protivína, kres. O. Štěpánek/

/Protivín na vedutě z r. 1765/

/ veduta města Vodňan z počátku 18. století s prstencem opevnění/

Nejstarší předek rodu a původní sídlo rodu v době předbělohorské

Štěpánek z Tourového, historický exkurz

Skutečně prvním dohledaným zaznamenaným nositelem jména Štěpánek, kterého lze považovat za přímého předka, byl **Štěpánek z Tourového** /*Stiepanek z Taurowého*/, který se připomíná r. 1547 jako hospodář na statku v Taurowém /dnes Tourov, místní část města Bavorov/.

Předpokládáme, že se tento Štěpánek narodil někdy mezi lety **1490-1510**. Jedná se o dobu, kdy v českých zemích vládl král Vladislav II. Jagellonský, od r. 1516 pak jeho syn Ludvík Jagellonský, který nešťastně zahynul r. 1526 v bitvě u Moháče. Rok 1526 je významný tím, že Habsburkové v osobě krále Ferdinanda I. usedli na český trůn, na kterém se udrželi až do r. 1918.

Jak vypadal v této době (na počátku 16. století) a vlastně i v dobách před vypuknutím 30. leté války český venkov? Drtivá většina tehdejšího obyvatelstva žila na venkově a zemědělství bylo jádrem ekonomiky země. Po letech anarchie a válek probíhajících v 15. století získávala zemědělská půda opět na ceně. Šlechta v této době začala také svůj majetek soustřeďovat kolem svých sídel a snažila se vytvářet scelenější a kompaktnější državy.

V případě vsi Tourového a celého rozlehlého helfenburského panství, šlo o v regionu nejvýznamnější a nejbohatší rod **pánů z Rožmberka**.

Z hlediska technologie zemědělské výroby v této době stále vládne tradiční trojhonné hospodářství s ozimem, jaří a úhorem. Zemědělská technika zůstává prakticky stejná jako ve 14. století. Na selských dvorech se nachází pluh, rádlá, háky, stále se seje ručně, půda se kypří branami, pole se neválcují. O žních se úroda seče srpem, k sečení sena se používá kosa. V této době se však objevuje v zemědělství využívání železa, jako kování zemědělského nářadí a vozů.

V zemědělské výrobě převládá stále pěstování obilovin, žito a oves se pěstuje v úrodných oblastech, pšenice i v podhůří.

Pro potřeby domácí kuchyně se pěstovalo zelí, řepa a luštěniny. Předkové v této době pěstovali čočku, hrách a pohanku, ze které se připravovala kaše.

Počátkem 16. století došlo ke změně klimatu. České země zasáhla vlna teplého počasí, které vytvořilo příznivé podmínky pro pěstování vinné révy a koření, pěstují se meruňky, broskve, melouny.

Z živočišné výroby byl základem chodu hospodářství chov koní, kteří jsou po celý středověk hlavní tažnou silou. Voli byli spíše krmným dobyt看em, koně byli zapřaháni do pluhů a povozů.

Na menších statcích bývaly 1 až 3 dojné krávy, na statcích větších pak 3-6 dojných krav. Chov většího počtu dobytka nebyl možný pro nedostatek krmiva v zimních měsících. Chov dobytka byl také ovlivňován epidemiemi (např. r. 1516 byla velká epidemie dobytčího moru).

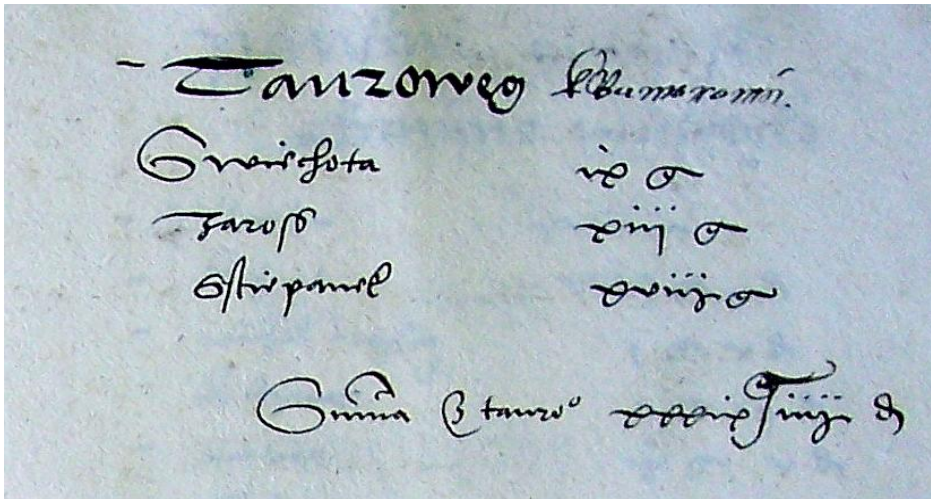
Vepřový dobytek se choval na každém dvoru, a to v počtu 3 až 5 kusů.

Na dvorech se chovalo i několik kusů ovcí, středně velké dvory chovaly 10 až 15 kusů.

Významným podnikatelským odvětvím té doby se stalo rybníkářství, a to zejména v Polabí (Pardubicko za Pernštejnů) a Třeboňská pánev (Třeboň, Lomnice nad Lužnicí za Rožmberků), atd.. Věhlas českých rybníkářů, jako byl Josef Štěpánek Netolický (cca 1460 – 1538) přesáhl hranice našich zemí.

Štěpánek z Taurowého a bavorovsko

Jak již bylo popsáno výše, jistý Štěpánek se uvádí r. **1547** v obci **Tourov** /Taurowej/ u Bavorova, kdy je uveden v urbáři panství Helfenburk a Jinín. Štěpánek ze svého statku platí na „*pana děkana bavorovského*“ **18 grošů ke sv. Jiří (24. duben) a 8 grošů, 5 denárů a 4 haléře ke sv. Havlu (25. červenec)**. Dle analogie s jinými záznamy z této doby lze usoudit, že vzhledem k výši odvodů hospodařil Štěpánek na statku o výměře asi **1 lánu** [1].

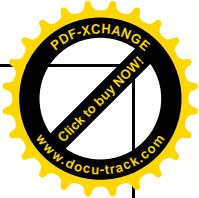
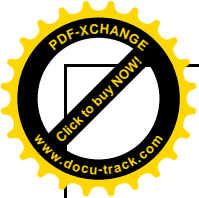
/ zápis pro Tourov v urbáři panství Helfenburk a Jinín z r. 1547 – Štěpánek třetí od vrchu/

Malá obec Tourov /Tourové, Tourová, Taurowej, Taurow/ leží necelé 3 km od Bavorova.

Samotná lokalita pozdějšího městečka **Bavorova** se připomíná patrně poprvé k roku 1228, kdy zde měl nějaká práva pražský klášter sv. Jiří. Město bylo – jak doznává i jeho jméno – vybudováno některým z pánů ze Strakonice, nejpravděpodobněji Bavořem III., někdy na počátku 14. století. O vědomém založení svědčí sama pravidelná osnova městiště se čtvercovým náměstím a komunikacemi ústícími v jeho rozích. Do areálu byl zahrnut i nový hrad či tvrz, kde Bavor III. sídlil (jako první se psal z Bavorova) a z druhé strany také kostel. Poté co Bavor III. roku 1317 zemřel, měl panství zdědit jeho bratr Vilém Bavor ze Strakonice. Avšak nestalo se tak, neboť si dominium podržela vdova Markéta z Rožmberka († 1357), která majetek darovala ještě za svého života svému bratru Petrovi I. z Rožmberka († 1347), jenž si donaci nechal roku 1334 potvrdit králem Janem Lucemburským i proti vůli Viléma Bavora. Díky tomuto Markétinmu aktu se pravděpodobně stalo, že osudy Bavorova až do konce 16. století určovali především Rožmberkové a nikoli strakoničtí johanité, jimž zbožný Vilém Bavor odkázal větší část svého majetku. Definitivní tečku za spory mezi ním a Rožmberky pak učinil Karel IV., potvrzující darovací akt a nařizující Rožmberkům vyplatit Vilémovi 1000 kop grošů.

Helfenburské panství zahrnovalo dvě městečka – Bavorov a Strunkovice a dalších 23 vesnic. Rožmberkové pak Bavorovu roku 1361 udělili první výsadu, totiž práva a svobody, jakých užívalo královské město Písek.

První bavorovský kostel Panny Marie měl být založen někdy mezi lety 1270-1285. V této době ještě nedisponoval farními právy, byl pouze filiálním ke sv. Jiljí v nedaleké (Velké) Blanici. Nově budovanému městu a očekávanému rostoucímu významu střediska ležícího na tzv. Zlaté stezce by odpovídala i snaha o přenesení fary z Blanice do Bavorova. Kvůli sporům mezi Rožmberky a Vilémem Bavořem ze Strakonice se tak stalo až později a k hmotnému zabezpečení došlo roku 1368, kdy bratři Rožmberkové darovali knězi Václavovi z Miličína, dosavadnímu faráři v Blanici, svůj dvůr v Bavorově i s pozemky, aby tu mohl trvale bydlet.

V září 1384 se pak chrámu dostalo velkého nadání v podobě platů z několika vesnic, dvorů, mlýnů, bavorovské sladovny atd., zabezpečujícího dostatek prostředků k zajištění duchovní správy nejen zde, ale také ve Vitějovicích, Blanici a při bavorovském špitále.

V r. 1381 udělili Rožmberkové Bavorovu právo pečetení voskem, občané získali veškerá práva, svobodu, oprávnění, nedotknutelnost, omilostnění a zvyklostí jako město Písek, ale také povinnost platit vrchnosti jako Písek. Tímto Rožmberkové také dali Bavorovu svůj erb – červenou růži ve stříbrném poli. V r. 1384 zřídili při kostele knihovnu.

R. 1390 zemřel Oldřich z Rožmberka. Příímí potomci a nástupci neměli o Bavorov zájem, vlastnili jiná honosná a přepychová sídla. Bavorovským výsady potvrdili, ale nové neudělili. V době husitských válek byly pergameny s právy a výsadami zazděny, aby byly uchráněny před vojskem a ohněm. Vlhkost zdiva je však úplně zničila. Zástupci obce se proto r. 1474 obrátili na současné držitele helfenburského panství s žádostí o povolení výsady přepsat. Jindřich z Rožmberka jménem svým a svých bratří toto povolil a privilegia rozšířil o právo hrdelní.

Rok na to koupil helfenburské panství Jan ze Švamberka, ten také potvrdil výsady městu Bavorov, stejně jako další majitelé panství - bratři Václav a Zikmund Vlčkové z Čenova. R. 1503 se vrací helfenburské panství znovu do rukou Rožmberků. Vilém z Rožmberka byl k Bavorovu štědrý. Rok po svém nástupu (1552) vymohl pro město na císaři Ferdinandovi I. dva výroční trhy – na sv. Vavřince a na sv. Martina – každý týden obilní trhy a dále výsadu pečetit červeným voskem. Ve stejném roce Vilém povolil založení ševcovského cechu.

V r. 1593 prodal vladař Petr Vok z Rožmberka celé helfenburské panství s tehdy již pustým hradem Helfenburkem prachatické obci za 20.000 kop českých grošů. Ta potvrdila dne 6. srpna 1607 bavorovským jejich výsady a rozšířila je o právo odúmrti. Prachatická obec také povolila Bavorovu vařit v panském pivovaře ječné nebo pšeničné pivo. Po bitvě na Bílé hoře (1620) byly Prachaticům zkonfiskovány všechny statky a Bavorov i Helfenburk připadly královské komoře, která zrušila veškerá privilegia. Další rok bylo panství darováno knížeti Oldřichu z Eggenberku. Bavorovským nastaly zlé časy – přesuny vojsk, drancování, požáry, epidemie, robota, to vše museli obyvatelé snášet.

Až v r. 1675 získal Bavorov zpět svá práva. Kníže Jan Kristián Eggenberk navíc povolil městu pořádat trhy na sv. Jiří a na den Obětování Panny Marie. Kníže Jan Kristián z Eggenberka zemřel bez potomků dne 23. února 1717 a všechny jeho statky připadly jeho manželce Marii Ernestině rozené kněžně ze Schwarzenberku. Po její smrti r. 1719 Bavorov získávají Schwarzenberkové.

Dne 7. srpna 1747 císařovna Marie Terezie vlastní rukou podepsala a potvrdila bavorovská privilegia. Dalším panovníkem, který výsady potvrdil, byl Josef II. (1782). Poslední potvrzení výsad bylo provedeno ve Vídni císařem Františkem I. r. 1793.

Revoluční rok 1848 přinesl zrušení poddanství, odstranění privilegií a závislost Bavorova na Vodňanech. Tím se snížil jeho význam. V následujícím roce postihl Bavorov velký požár, který zničil 14 domů, mezi nimi i knížecí dvůr a školu. V r. 1850 byl Bavorov přidělen k píseckému kraji a v r. 1853 výnosem krajského úřadu v Písku povýšen na město.

Dne 9. září 1867 vypukl ve městě opět velký požár. Zničeno bylo 31 domů, zasažen byl i kostel. Ve stejném roce se začalo s vyměřováním železniční trati přes Bavorov do Prachatic, doprava na ní byla zahájena r. 1893.

Do života bavorovských občanů krutě zasáhla I. i II. světová válka. V r. 1945 bylo město osvobozeno americkou armádou.

V r. 1991 je Bavorov přijat za člena Svazu měst a obcí a v r. 2000 se rozhodnutím Poslanecké sněmovny opět stává městem.

/celkový pohled na Bavorov/

/pohled na bavorovský chrám Panny Marie, vrcholná rožmberská gotika/

/gotický vstupní portál bavorovského kostela/

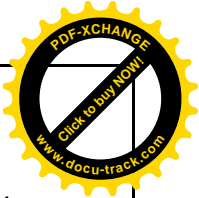
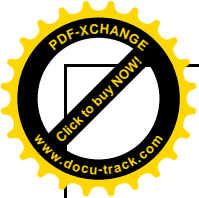
/tzv. Panský dům, či Zámek na bavorovském náměstí/

/zrekonstruované nádvoří zámku v Bavorově s hospodářskými budovami/

V minulosti byl Tourov (či jeho část) i s Bavorovem součástí panství hradu Helfenburk, který vystavěli na nedalekém vrchu Malošíně cca 6 km severozápadně od Bavorova r. 1355 bratři Petr, Jošt, Oldřich a Jan z Rožmberka, jako správní a obranné středisko nejzápadněji položeného panství rodu Rožmberků. Tuto stavbu povolil bratrům z Rožmberka císař Karel IV., jako ocenění jejich pomoci při korunovačním tažení do Říma.

Stavba hradu Helfenburku pokračovala poměrně rychle. Roku 1357 byl jmenován první purkrabí Jaroslav, který patrně dohlížel na pokračující stavební práce. Roku 1364 se mluví o Helfenburku již výslovně jako o hradu, takže lze předpokládat, že v tom roce byla stavba alespoň v hrubých rysech dokončena. Práce ovšem pokračovaly dál. Jejich datování pomáhají upřesnit kamenné alianční znaky Jana z Rožmberka († 1389) a jeho manželky Elišky z Halsu († 1384), zasazené (od r. 1967) v předhradí třetí brány a ve zdi paláce.

Politické zápasy, které zachvátily koncem 14. a v 15. století české země, zanechaly své stopy i v dějinách hradu Helfenburka a jeho okolí. V období prohlubující se roztržky mezi pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna a králem Václavem IV. poskytl hrad v l. 1384–1397 arcibiskupovi bezpečný útulek před odchodem do Říma. Bylo to v době, kdy k odbojným pánům, kteří nebyli spokojeni s různými opatřeními krále, patřil též mocný Jindřich z Rožmberka, majitel hradu. Ozbrojená střetnutí, která časem nabývala charakteru místních válek, sice hrad bezprostředně neohrozila, ale nepřátelské vpády do okolí hradu dokonale zpustošily celé helfenburské panství. O politickém významu hradu svědčí několik jednání o příměří a výměně zajatců, která zde tehdy probíhala. Když Jan z Rožmberka na naléhání papežského legáta Rovarely přistoupil v r. 1468 k jednotě zelenohorské a okolní města věrná králi Jiřímu zahájila proti Helfenburku drobnou válku, nařídil Jan z Rožmberka purkrabímu na hradě, aby opatřil 60 střelců na zesílení hradní posádky.

Za takové situace nemohlo být helfenburské panství pro Rožmberky výnosnou državou, a tak v r. 1475 prodali bratři Vok, Jindřich a Petr z Rožmberka hrad Helfenburk s městečkem Bavorovem a přilehlými vesnicemi strakonickému velkopřevoru Janovi ze Švamberka, který jej o tři léta později prodal Václavu Vlčkovi z Čenova.

Tento proslulý válečník, vojenský praktik i teoretik, byl horlivým stoupencem krále Vladislava II. Jagelonského a vytvořil z hradu Helfenburk vojenskou základnu, z níž podnikal výpady a tažení proti přívržencům uherského krále Matyáše Korvína. Do doby jeho držby (tj. od r. 1475 až do r. 1484) je nutno klást významné stavební úpravy hradu. Václav Vlček jako profesionální válečník měl dostatečné znalosti i zájem o to, aby zdokonalil opevnění hradu, ať již vzhledem k nepřátelským vztahům k Rožmberkům nebo vzhledem k poloze Helfenburku při zemských hranicích, kdy této skutečnosti využíval k vojenským výpravám do Rakous. Vlčkovi lze tedy připisovat zdokonalení hradního opevnění podle modernějších vojenských zásad. Severní vnější předhradí bylo zesíleno třemi nárožními baštami, které měly sloužit pro postavení těžkých děl. Na jižní straně v rozšířené části vnějšího valu byl postaven dřevěný srub, k němuž byl přístup z hradu úzkou výpadní brankou v jižní hradební zdi.

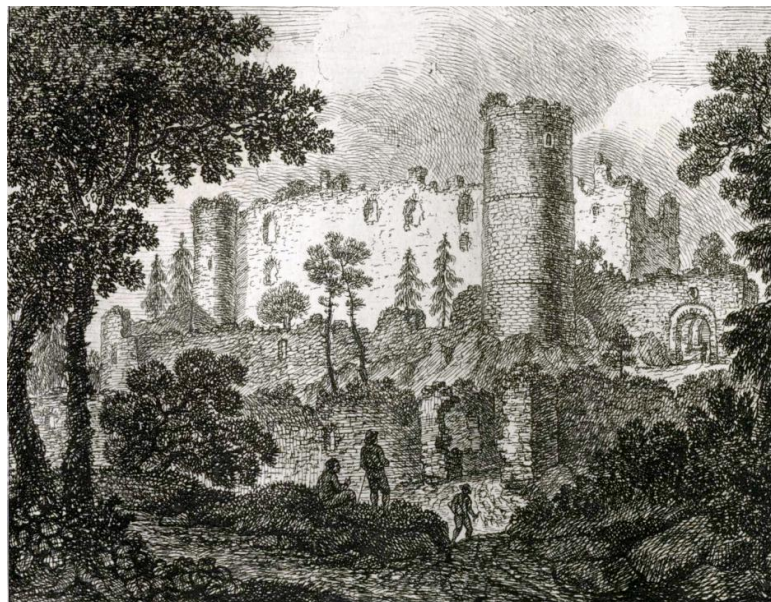
Nepřátelství, které Václav Vlček z Čenova projevoval otevřeně Rožmberkům, jim nemohlo zůstat lhostejné a tak očividně, z jejich popudu a v jejich zájmu, koupil v r. 1484 Helfenburk štyrský truksas Jindřich Prušenk ze Stetenberka se svým bratrem. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že ještě téhož roku si Jindřich vydlužil od Rožmberků kupní cenu (tj. 8.000 zl.) a dal jim helfenburské panství v zástavu. V r. 1503 vyplatili Rožmberkové panství od Jindřichova syna Oldřicha hraběte z Hardeku a stali se znovu majiteli hradu i panství.

Od počátku 16. století význam hradu po stránce vojenské upadal, posádka se zmenšila a purkrabí se postupně stával hospodářským úředníkem. Úpadek pokračoval za posledních Rožmberků, zejména když si Vilém z Rožmberka nechal v 80. letech 16. století nedaleko odtud postavit zámek Kratochvíli a úředníci přesídlili do Netolic. V r. 1593 prodal Petr Vok z Rožmberka hrad Helfenburk, již jako pustý, s městečkem Bavorovem a přilehlými vesnicemi („...*ves Taurowej, což tu míti ráčí...*“^[2]), městu Prachaticím. Na hradě občas bydlel hajný a okolní obyvatelstvo rozebíralo postupně ruiny na stavbu svých obydlí.

V r. 1623 získali panství s pustým hradem jako pobělohorský konfiskát Eggenberkové a od nich dědictvím r. 1719 Schwarzenberkové, kteří je vlastnili až do r. 1922.

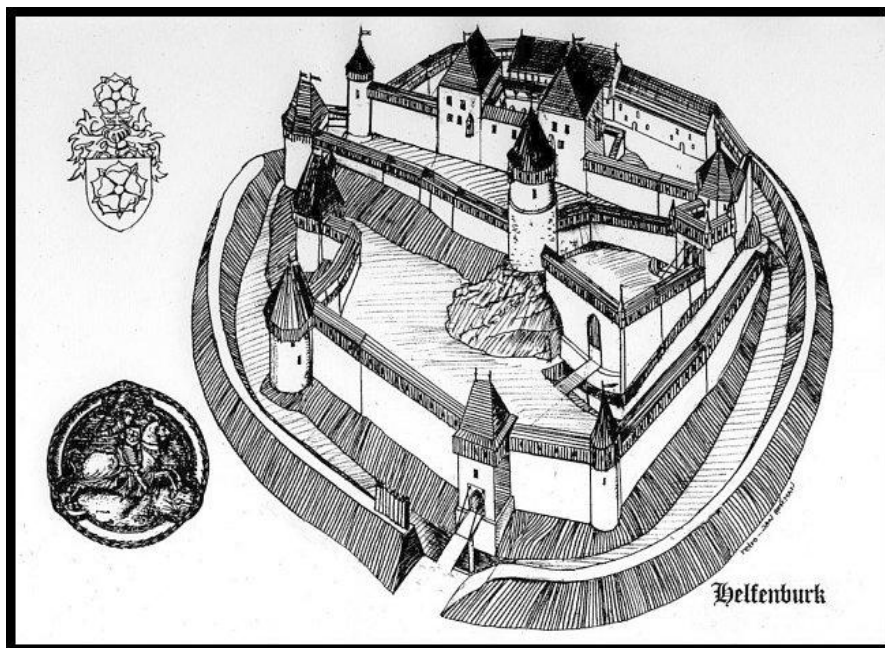
/dnešní stav hradu Helfenburk/

/hrad Helfenburk na kresbě z r. 1804/

/Helfenburk na hraniční mapě panství Drahonice a Protivín z r. 1710/

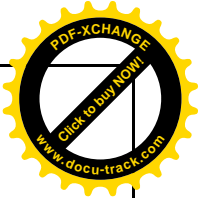
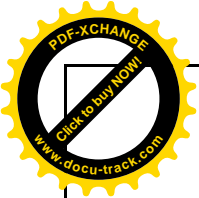
/ideální podoba hradu kolem r. 1480 dle Dr. M. Menclové/

[1] Ing. Jan Bumba uvádí ve své práci „České katastry od 11. do 21. století“, Praha, 2007, na str. 14 jednu z možných kategorizací lánu, a to na: tzv. královský dobrý lán, ca 17,5 ha, kněžský lán, ca 16 ha, panský, zemanský a svobodný lán, ca 14,5 ha a selský lán, ca 11,5 ha.

[2] Z této formulace je zřejmé, že Petr Vok z Rožmberka nebyl pánem nad celou vsí. Zdá se tak, že někteří lidé byli poddání jiné vrchnosti nebo poddanými nebyli. Vzhledem k tomu, že jiná vrchnost zde, s největší pravděpodobností, ničevo nevlastnila, lze uzavřít, že zde žili i lidé svobodní, či jinak privilegovaní. V pramenech se v Tourově vyskytuje např. svobodný dvůr Šrámkův, od pol. 17. století dále i statek Květoňův. Tito jsou pak uváděni také jako „manové eggerberští“.

Tourovská tvrz a místní drobná šlechta, rod Štěpánků z Tourového

V Tourově se nacházela tvrz (dnes v rozvalinách), na které sídlila celá řada místních drobných šlechticů, kteří měli různé sociální postavení a kteří byli ve větší či menší závislosti na rodu Rožmberků. Roku 1359 se uvádí Lipold z Tourového, předek rodu Kraselovských z Kraselova, zároveň jde také o první zmínku o vsi Tourov vůbec. Na přelomu 14. a 15. století se uvádí Hrzek z Tourového, předek rodu Budkovských z Budkova, dále jeho syn Mikuláš z Tourového, který byl farářem ve Volyni, Hynek z Tourového, zcela odlišného rodu a erbu od výše uvedených. V bouřlivé polovině 15. století se pod ochranu pevného hradu Helfenburk uchýlil do Tourova Václav Vlášek z Miloňovic poté, co mu nepřátelé Oldřicha z Rožmberka vypálili jeho dvorec v Jiníně. Václav z Miloňovic zde pro potřeby Oldřicha z Rožmberka shromažďoval žoldnéře. Pravděpodobně jako poslední rod sídlil na zdejší tvrzi rod Želízků z Tourova, z nichž se prvně uvádějí r. 1452 panoši Jan a Petr z Tourového, kteří stáli ve službě pánů z Rožmberka. Aby toho nebylo málo, sídlili v Tourově a nedaleké Javornici také manové hradu Helfenburku, kteří byli povinni účastnit se v případě potřeby obrany hradu a jiných vojenských akcí svých lenních pánů, za což měli od vlastníka hradu propůjčeno léno-manství (tvrz, dvůr atd.).

Vzhledem k velikosti vsi Tourov lze uvažovat o tom, že i předkové Štěpánka z Tourového byli některými z těchto drobných šlechticů či manů tohoto hradu, tedy služebníky pánů z Rožmberka. Této teorii také napovídá ta skutečnost, že kromě zápisu v Urbáři panství Helfenburk z r. 1547 Štěpánkové v žádných jiných urbářích či gruntovních knihách 16. století jako poddaní nefigurují (např. v gruntovní knize Velkostatku Netolice (Helfenburk) z let 1568-1618, či v gruntovní knize panství Helfenburk z let 1593-1618, byť v těchto jsou Štěpánci uváděni jako věřitelé svých sousedů, např. za pivo či jako svědci různých událostí. Dále vystupují v účetních knihách panství Helfenburk mezi lety 1593-1618, kdy prodávají dobytek, vyměňují koně, nakupují a prodávají obilí). V době celospolečenského úpadku drobné šlechty – panošů, manů, nápravníků atd. a vůbec celého lenního systému od pol.15. století, mohli být jedněmi z mnoha, kteří nedokázali obhájit své dřívější výsady a postavení, ztratili svůj společenský status a rozplynuli se tak v anonymní rožmberské klientele s ostatním vesnickým obyvatelstvem. Této teorii by dále nasvědčovala informace Františka Vlasáka (1820-1880), který uvádí mezi rody, které již před 30. letou válkou byly počítány k nižší šlechtě, také rod „Štěpánků z Tourového“, který se dle něj naposledy veřejně připomíná v Titulárním kalendáři r. 1786 a který tak buď vymřel nebo přestal užívat šlechtických výsad. [1] O rodu „Štěpanek von Taurova“ se zmiňuje také Rudolf hr. Meraviglia-Crivelli, jako o „starém rodu, který vyhasl [!]/ vytratil se r. 1786“, dále pojednává již jen o Tomáši Štěpánkovi, děkanovi vyšehradském. [2] V současné době se o rodu zmiňuje Milan Mysliveček s tím, že jde o „*novostítný rod, který vymřel r. 1786*“ dále pojednává také již jen o Tomáši Štěpánkovi, děkanovi vyšehradském. [3] Má soukromá úvaha je taková, že rod pozbyl svého postavení mnohem dříve než r. 1786, a to nejspíše již v době neklidného a společensky převratného 15. století. Heslo „Štěpanek z Taurova“ je obsaženo v pokračování oblíbené řady „Almanachů českých šlechtických a rytířských rodů“ autora Ing. Karla Vavříňka, a to v Almanachu pro rok 2014. Heslo je doplněno erbem děkana Tomáše Štěpánka, jelikož popis původního erbu rodu se dosud nepodařilo s určitostí dohledat. [4] Je tedy možné, že Tomáš Štěpánek chtěl svým přídomkem upozornit na dávnou slávu rodu. Původní podobu rodového erbu však již neznal a zvolil si erb zcela odlišný, o něm však později. Je však možné se domnívat, že původním rodovým erbem byl ten, který vyobrazil Vojtěch rytíř Král z Dobré Vody v díle Prof. Augusta Sedláčka, Hrady, zámky a tvrze Království českého, díl XI., Prachensko, pod názvem „z Tourového“. Tento totiž není ani znakem Želízků z Tourového, ani znakem jiných, v historických pramenech se vyskytujících, osob užívajících predikátu „z Tourového“. V úvahu tak přichází pouze již zmiňovaný Hynek z Tourového nebo právě rod Štěpánků. Na základě výše uvedeného se nabízí také úvaha, že právě tento Hynek z Tourového, který se v historických pramenech mohl na konci 14. století, mohl být předkem rodu Štěpánků. Otázkou také zůstává, z jakých pramenů v tomto případě vycházel autor zmiňovaného díla, Prof. Sedláček. Blason: v modrém poli stojící zlatý lev s červenou zbrojí, držící v tlapě meč napřažený k úderu. Na štítě korunovaný kolčí helm. Klenot: z koruny rostoucí zlatý lev jako ve štítě. Příkrývadla modro-zlatá. [5] Považuji za nutné uvést, že podobnou erbovní figuru (poloviční zlatý lev ve štítě i v klenotu v modrém poli, avšak bez meče) má ve znaku dodnes kvetoucí rod **Lipovských z Lipovice**, tvrze a vsi vzdálené necelých 5 km od Tourova. Existuje zde nějaká spojitost? To je otázkou dalšího výzkumu.

/možný původní rodový erb dle A. Sedláčka/ /erb Lipovských z Lipovice dle M. Myslivečka/
v kresbě V. ryt. Krále z Dobré Vody/

Staročeská šlechta a její poto

Zmínili jsme se v úvodu, že téměř ještě do polovice minulého století přes tři sta rodův starošlechtických v Čechách pozůstalo. Důkazem toho jsou následující jména oněch rodin rytířských a vládyckých, která jsme z rozličných pramenů sestavili ⁴⁶). Léta v závorce znamenají dobu, kdy se ještě veřejně jména ta připomínala, nikoli však kdy vymřeli majetníci jejich; neboť mnozí potomkové uvedených zde rodin ještě mnohem déle zachováti se mohli, nežli zde udáno, až pak poznenáhlu buď vyhynuli, buď v zapomenutí klesli. Ješto však pro obmezenost listů těchto o všech rodech, byť jen krátce, bližších zpráv dokládati nelze; činíme to aspoň při znamenitějších.

Jsoutě pak rodové, kteří před válkou třicetiletou k nižší šlechtě v Čechách náleželi, a však ve svých potomcích ještě do minulého a z části až do nynějšího století se zachovali, následující:

/výňatek z práce F. Vlasáka v „Památkách archeologických a místopisných“ z r. 1856, str. 111/

116

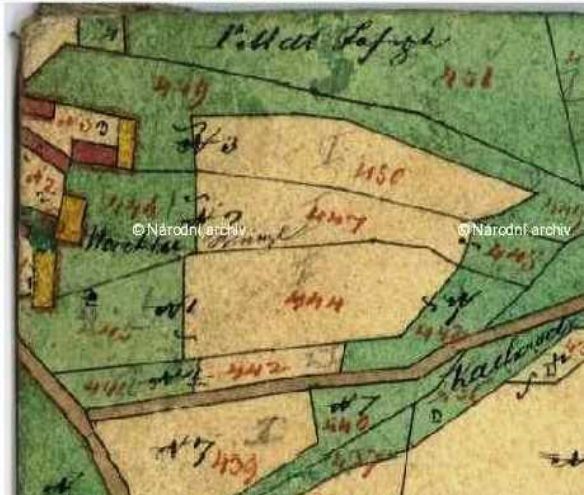
Staročeská šlechta a její pot

Šeostí z Kádova (1780). Staří vládykové, jichž původistěm jsou Kádov (v býv. Prach.) a Štěňovice (v Plz.); původní erb: kolo na štítu i na přilbě. — **Štěpánkové z Tourového (1786).** — **Švábové z Chvatlin (1736).** Ze 14. století.

/výňatek z práce F. Vlasáka v „Památkách archeologických a místopisných“ z r. 1856, str. 116/

/letecký pohled na Tourov, r. 2008 /

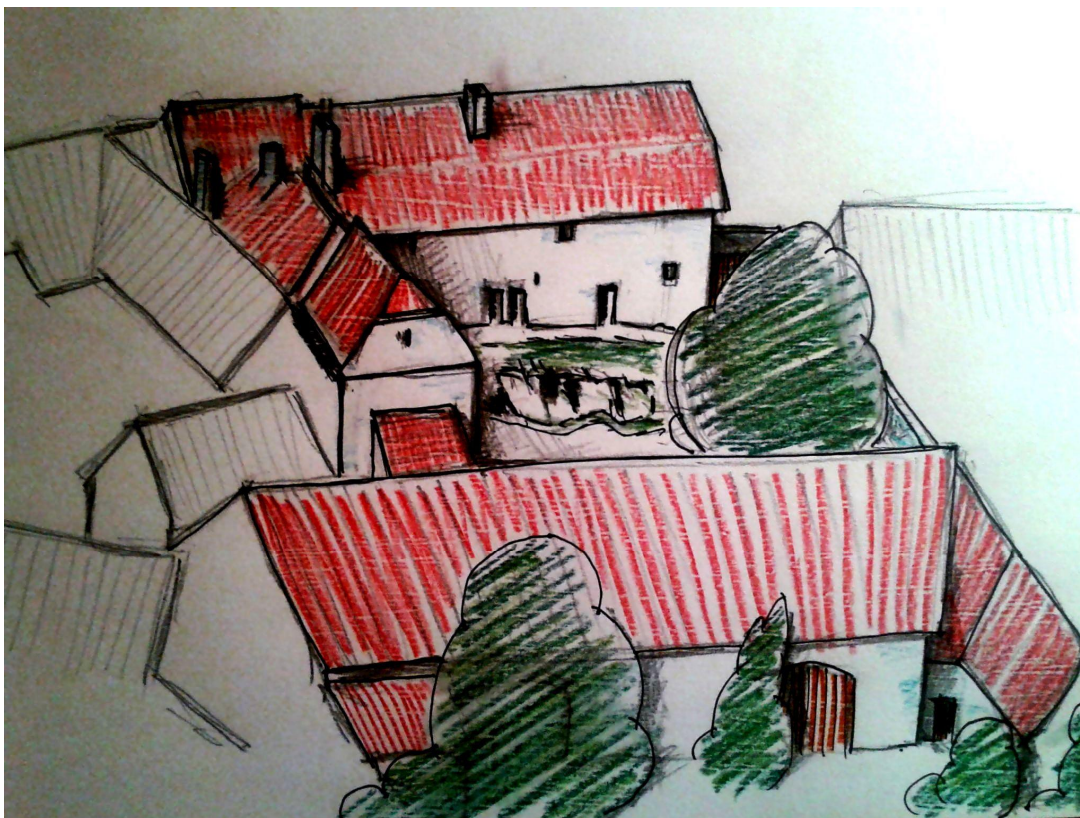
/Tourov ve stabilním katastru r. 1837/

/dnešní rozloha bývalého štěpánkovského statku v Tourově č.p. 2/

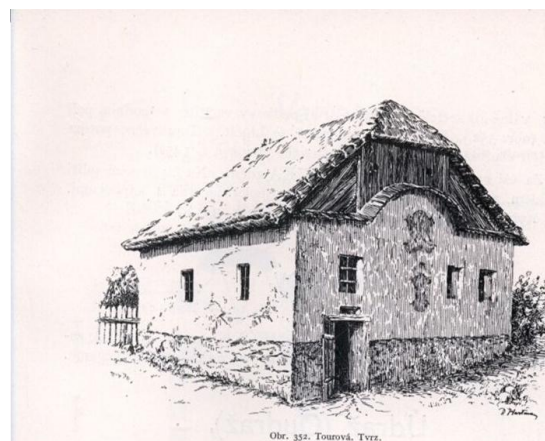
/příjezd do Tourova od Bavorova, nalevo Květoňův statek/

/Štěpánkovský dvůr č.p. 2 v Tourově, dle stavu k r. 2011, kres. O. Štěpánek/

/Tourov, návesní rybníček, 2011/

/bývalá tvrz v Tourově na poč. 20. století/

/zbytky tourovské tvrze dnes/

- [1] Vlasák, F.: Staročeská šlechta a její potomstvo po třicetileté válce, Památky archeologické a místopisné, díl II., 1857, Praha, str. 111, 116
- [2] Meraviglia-Crivelli, Rudolf Johann Graf v.: Der böhmische Adel, Nürnberg, 1886, str. 37, taf. 30
- [3] Mysliveček, M.: Erbovník 2, Praha, 1997, str. 187
- [4] Vavřínek, K.: Almanach českých šlechtických a rytířských rodů 2014, Praha, 2011, str. 445
- [5] Sedláček, A.: Hrady, zámky a tvrze Království českého, díl XI., Prachensko, 2. vydání, 1936, příloha: Erby rodin Českých

Štěpánek z Taurowého, Matěj Štěpánek, Ondřej I. Štěpánek, Jiří Štěpánek, 30 letá válka a bavorovská větev rodu

Historický exkurz

Třicetiletá válka (1618-1648) výrazně poznamenala život v našich zemích. Vlivem válečných útrap (vojenská tažení, četné morové epidemie) a emigrace došlo k výraznému snížení počtu obyvatel (v Čechách téměř o polovinu, na Moravě o třetinu). České země utrpěly ztráty ekonomické tažením vojsk a s tím souvisejícím drancováním (již r. 1619 proběhla jedna z prvních bitev třicetileté války nedaleko Vodňan, u Záblatí, kde se střetla stavovská armáda generála Mansfelda a habsburská armáda pod vedením maršála Buquoye). Třetina polnosti zůstala ladem a třetina statků, usedlostí byla buďto vypálena nebo zpustla. Válka skončila v roce 1648 podepsáním vestfálského míru. Situace na českém venkově byla neutěšená. Všude byla vidět zkáza a zpustlá krajina. Opuštěné, částečně nebo zcela vylištěné vesnice, zubožené obyvatelstvo.

/dobový obraz bitvy u Záblatí z r. 1619/

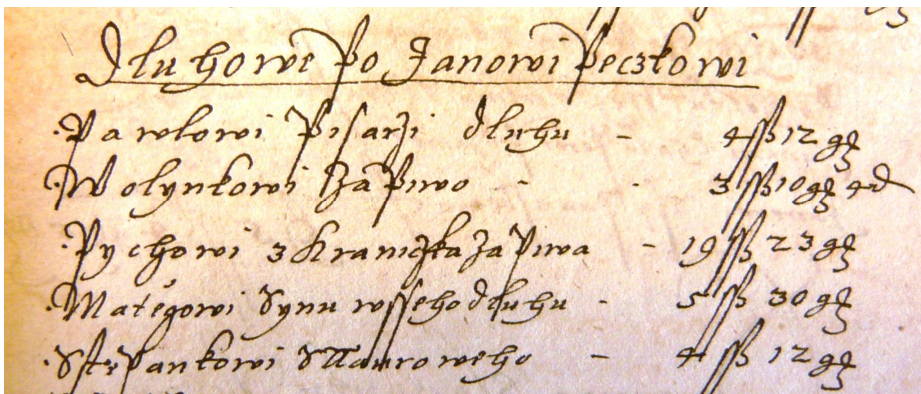
/rabující žoldněř z doby 30 leté války/

/starobylý kostel v Blanici se hřbitovem, kde odpočívají generace Štěpánkovského rodu/

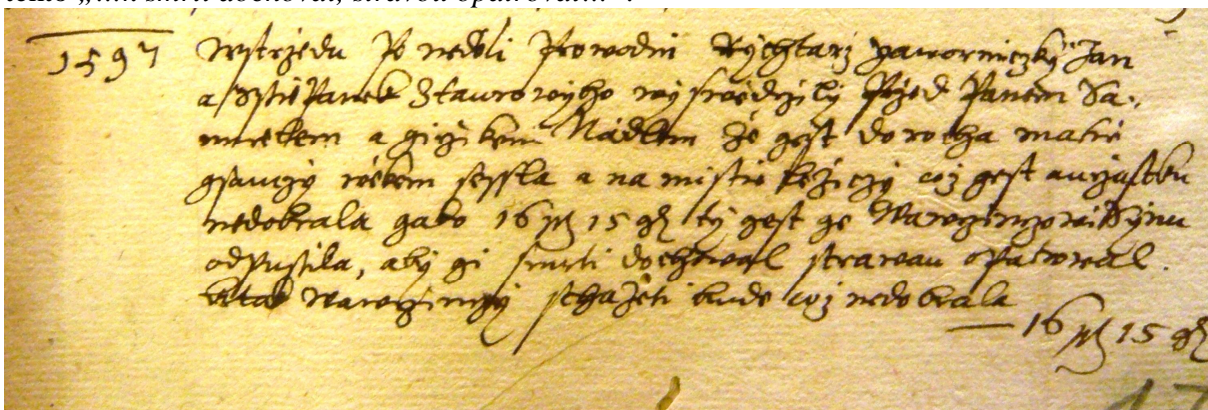
Štěpánek z Taurowého (ca 1550 – 1598/1600, mor 1599?)

Štěpánek z Taurowého (pravděpodobně syn či vnuk předchozího Štěpánka z Taurowého, zmiňovaného r. 1547) je v prozatím dohledaných písemných pramenech zmiňován pouze jednou, a to v účtech panství Helfenburk v době, kdy patřilo Obci města Prachatice (1593-1620). V pozemkové knize panství Helfenburk, zhotovené prachatickými úředníky (1593-1618), však zápisy pro Tourov chybí, byť měl být součástí panství helfenburského, avšak pouze s tím, co zde Petru Vokovi z Rožmberka patřilo. V této pozemkové knize jsou uvedeni u jednotlivých vsí panství jednotliví hospodáři, ceny „tzv. šacuňky“ jejich statků, dědicové, nástupci, věřitelé atd.. V této pozemkové knize však nejsou známky po nějakém oddělování či trhání stránek, proto je absence celé vsi Tourov i po odečtu toho, co zde Rožmberkovi nepatřilo, záhadou. Jednotlivá jména obyvatel Tourova se však zde přesto vyskytují, většinou jako věřitelé toho kterého hospodáře z okolních vsí. Tak jsou nepřímě dochovány z této doby i zprávy o Štěpánkách z Tourova. Např. se vyskytuje jméno Štěpánka z Tourova r. 1615 (pravděpodobně se jedná o Matěje Štěpánka, viz. níže), když měl pohledávku ve výši 4 kopy a 12 grošů na statku zemřelého Jana Peczky v Krajníčku, kdy tato částka mu byla dědici statkutéhož roku vyplacena.

/zápis z Pozemkové knihy panství Helfenburk (1593-1618) z r. 1615/

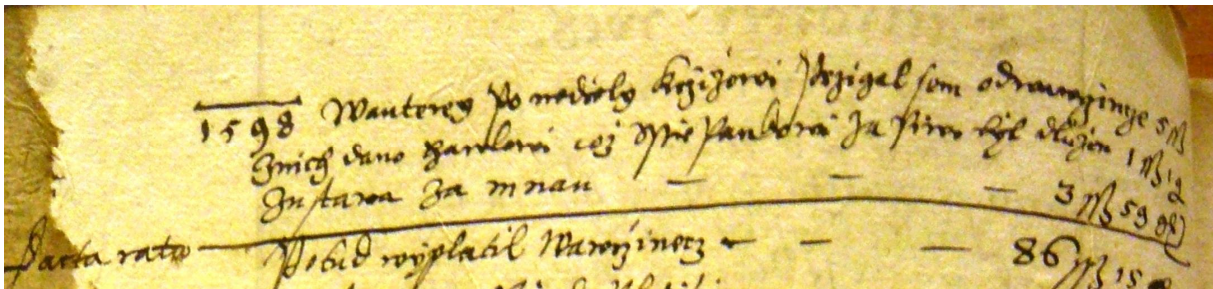
První zápis pochází z r. **1597**, kdy Štěpánek svědčí spolu s javornickým rychtářem Janem před úředníky Obce města Prachatic - Samuelem Nádlem a Jiříkem Nádlem, že Dorota, matka Vavřince Jaroše z Tourova, syrotka po nebožtíkovi Jarošovi, který r. 1586 zemřel, „...jsaucí věkem sešlá...“ odpouští svému synovi doplacení 16 kop a 15 grošů míšeňských s tím, aby ji tento „...k smrti dochoval, stravou opatroval...“.

/zápis z Pozemkové knihy VS Netolice, sign. V AU 1a (1568-1618), SOA Třeboň z r. 1597/

Další zápisy zápis pochází z r. **1598**. Z prvního zápisu vyplývá, že jistý Havel dlužil Štěpánkovi **za pivo** 1 kopy a 1 groš. Je tedy zřejmé, že Štěpánek byl oprávněn vařit pivo, či

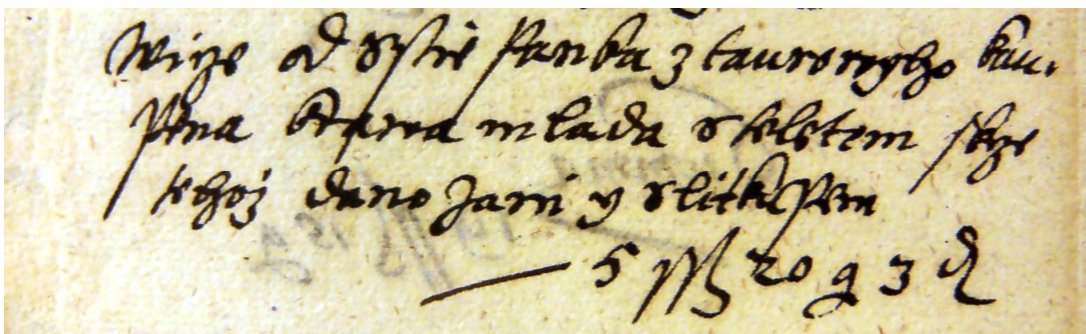
pivo šenkovat. Oprávnění pivo vařit patřilo mezi tzv. práva propinační. Takové právo bývalo hojné u svobodníků. Je možné, že Štěpánek při svém statku provozoval také krčmu, jelikož dle urbáře z r. **1589** byly v Tourově tři osedlí a krčma.

/zápis z Pozemkové knihy VS Netolice, sign. V AU 1a (1568-1618), SOA Třeboň z r. 1598/

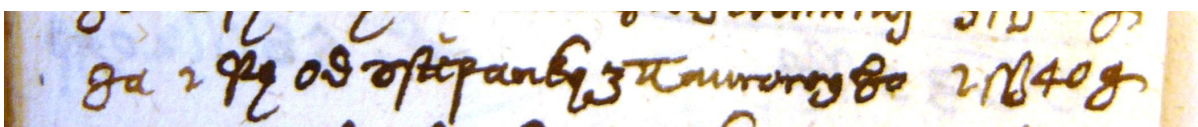
Mimo pozemkové knihy se zachovali informace o Štěpáncích z Tourova v již zmiňovaných účtech panství Helfenburk.

Dle zápisu z r. **1598** (zápis z účetní knihy panství Helfenburk) je patrné, že Štěpánek prodal do panského dvora Štětína (pod Helfenburkem) mladou krávu s teletem za 5 kop a 20 grošů.

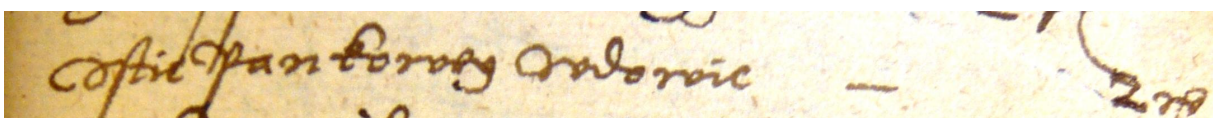
/zápis v účetnictví panství Helfenburk z r. 1598/

Další záznam pochází z r. 1600, kdy „**Štěpánka z Taurovýho**“ kupuje ze dvora Štětína žito. Zdá se tedy, že hospodář Štěpánek zmiňovaný r. 1598, do r. 1600 zemřel a statek převzala vdova.

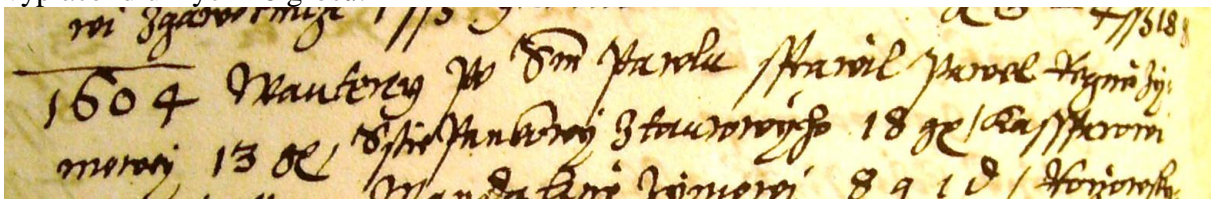
/Štěpánková z Tourovýho kupuje r. 1600 žito/

Tomuto napovídá i ta skutečnost, že v letech 1598-1599 zuřil v Čechách mor, před kterým i císař Rudolf II. musel utéci z Prahy do Plzně. Je tedy možné, že tento, prozatím jménem neznámý Štěpánek, zemřel na morovou nákazu. Vdova Štěpánková se v zápisech vyskytuje ještě r. 1604, od r. **1608** už je zase uváděn Štěpánek.

/zápis z r. 1601 hovořící o vdově Štěpánkové/

Vdova Štěpánková hospodařila ještě r. **1604**, když jí hospodář Pavel Honsa z Krajníčka vyplácel dlužných 18 grošů.

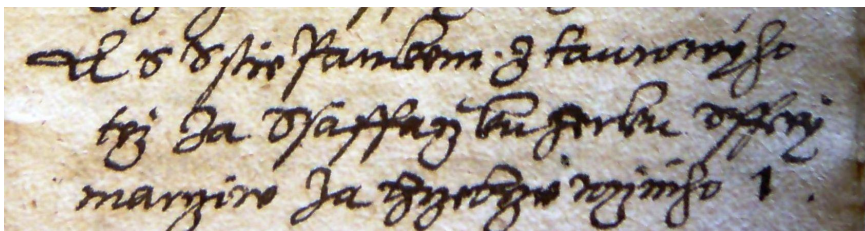

/ zápis v Pozemkové knize panství Helfenburk (konec 16. stol. -1618), SOKA Prachatice z r. 1604, stále vypláceno „Štěpánkový“/

Po r. **1604** (snad r. 1608) již nejspíš dospěl (snad) nejstarší syn nebožtíka Štěpánka (Matěj) a převzal po vdově hospodářství.

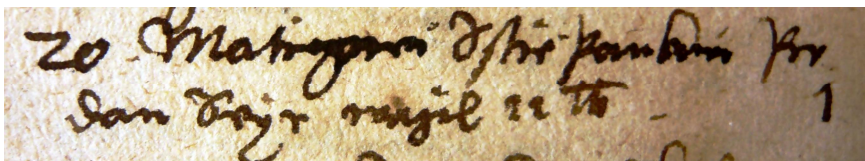
Pokud budeme brát jako věk nabytí plnoletosti, ve kterém se Matěj mohl stát hospodářem na rodném statku, dosažení ca 23 roku života, pak - pokud se ujal statku někdy po r. 1604, (pravděpodobně r. **1608**, směna koní, viz. níž) musel se narodit kolem roku **1585**. V době smrti jeho otce mu mohlo být ca 15 let. Matka se již pravděpodobně znovu nevdala a vyčkala synovi zletilosti. Matějův otec se tak mohl narodit kol r. **1550** a mohl tak tedy být i synem Štěpánka z Tourova zmiňovaného r. 1547 v urbáři panství Helfenburk a Jinín.

Roku **1608** se dochovala zmínka o směně neboli „frajmarku“ koní uskutečněné mezi šafářem (snad Štětínského dvora) a Štěpánkem z Tourova. Podle něj měl Štěpánek vyměnit ročního hřebce za „herku“ tzn. za staršího koně.

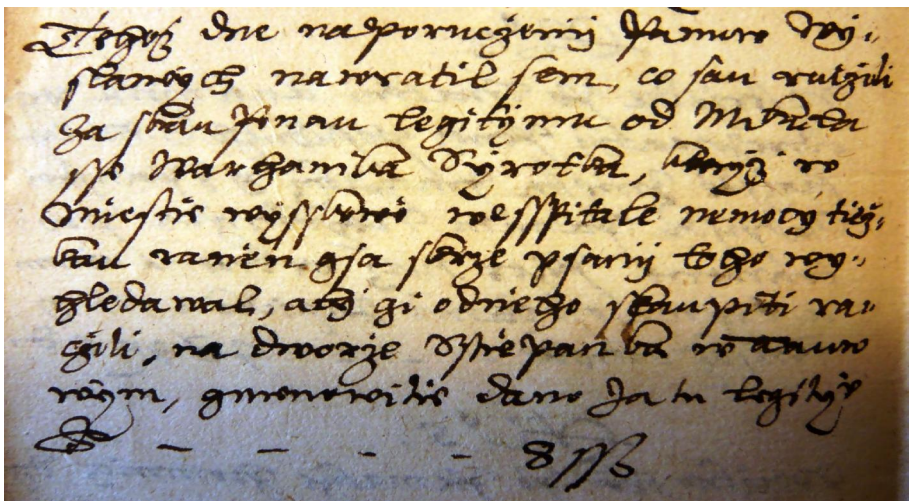
/zápis o směně koní r. 1605/

Poprvé je jménem **Matěj Štěpánek** uveden r. **1608**, když koupil ve dvoře Štětíně sýr.

/zápis z r. 1608, kdy Matěj Štěpánek kupuje sýr/

Velice zajímavou informaci podává další zpráva z r. **1608** podle níž úředník panství helfenburského vyplatil **Mikuláši „Varhaníkovi“** sirotkovi „legitymu“ tzn. dědický podíl, který měl tento na Štěpánkovském statku v Tourově v částce 8 kop grošů, když jej poté, co těžce onemocněl a ležel ve vyškovském špitále / „...kterýž ve Městě Vyškově ve špitále nemocný těžkou raněn jsa...“/, prodal Obci města Prachatice.

/ zápis z r. 1608 o vrácení dědického podílu Mikuláše Varhaníka/

Tento zápis je zajímavý jednak tím, že nám poskytuje informaci o dědici (snad synovi) zemřelého hospodáře Štěpánka (na mor r. 1599 ?), který se jmenoval **Mikuláš**. Dále také informaci o tom, že tento Mikuláš byl pravděpodobně varhaníkem (proto přijímá „Varhaník“) až ve vzdáleném jihomoravském městě **Vyškově**, které patřilo olomouckému biskupovi a zde onemocněl a ležel ve zdejším špitále.

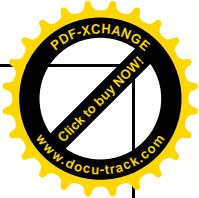
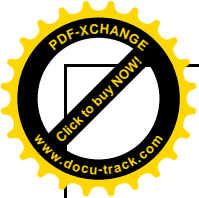
/Vyškov r. 1593, J. Willenberg/

/Vyškov v 17. Století/

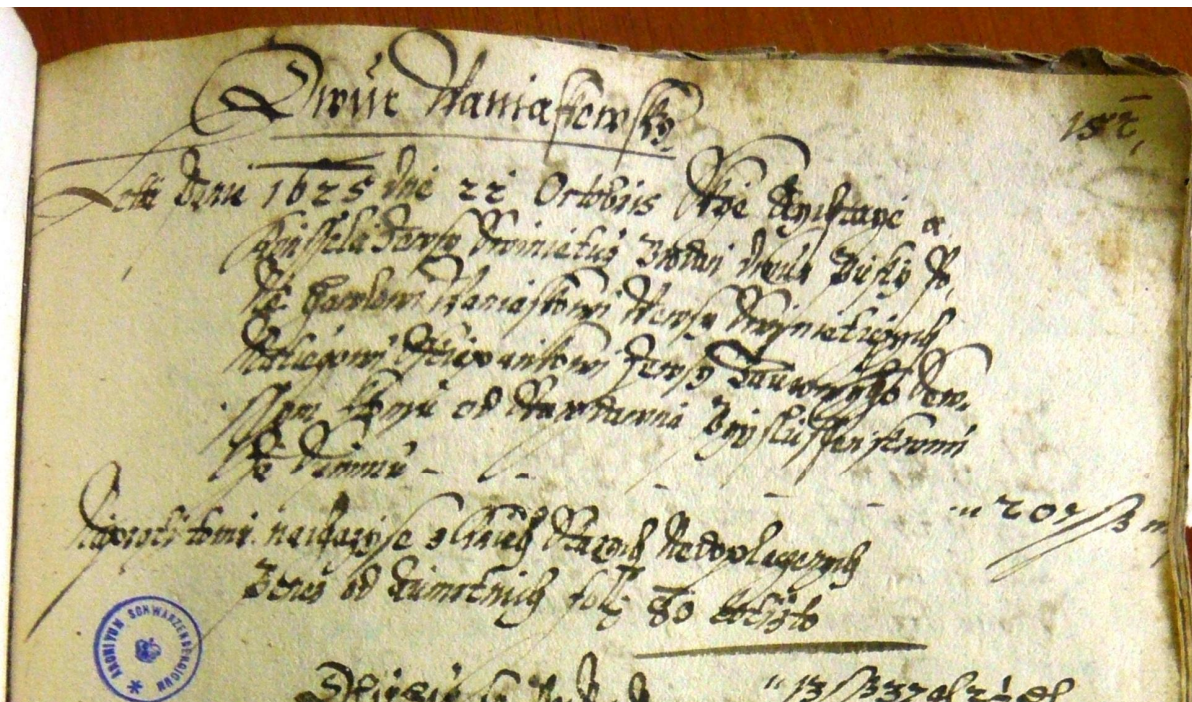

/vyškovská kaple sv. Anny, za ní špitál ze 16. století, ve kterém pravděpodobně ležel Mikuláš/

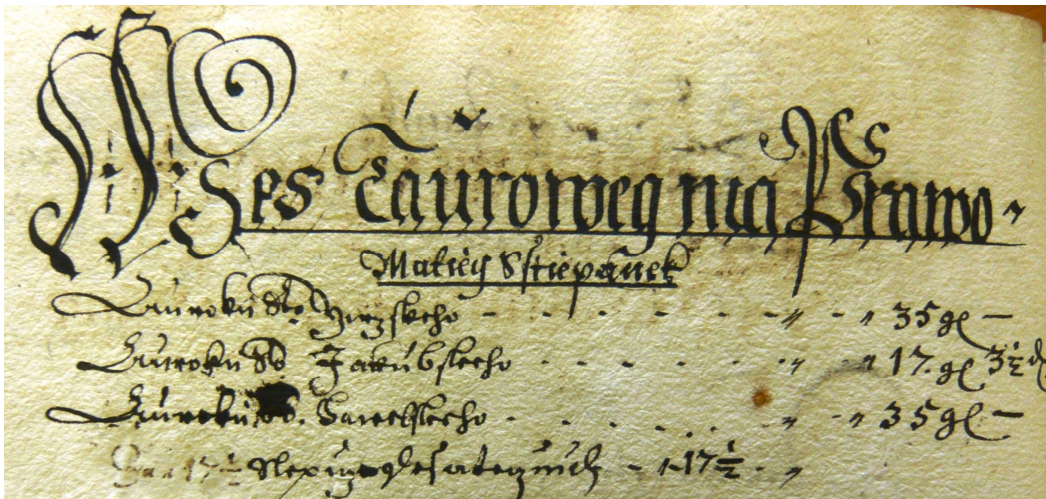
Matěj Štěpánek z Tourova (ca 1585- 1645/1646)

Matěj byl tedy pravděpodobně synem předchozího hospodáře Štěpánka, který zemřel snad r. 1599 možná na morovou nákazu. Víme, že Matěj se výslovně v zápisech objevuje r. **1608**, když kupoval sýr, ale první ucelenejší zápis vypovídající o Matěji Štěpánkovi se nachází v pozemkové knize panství Netolice /fol. 152-156, dále str. 420, signatura V AU 1b/, a to ze dne **22.10.1625**, kdy Matěj Štěpánek koupil pustý Vaňáskovský dvůr ve Sviněticích (dnes místní část města Bavorova) za **207 kop** grošů míšeňských.

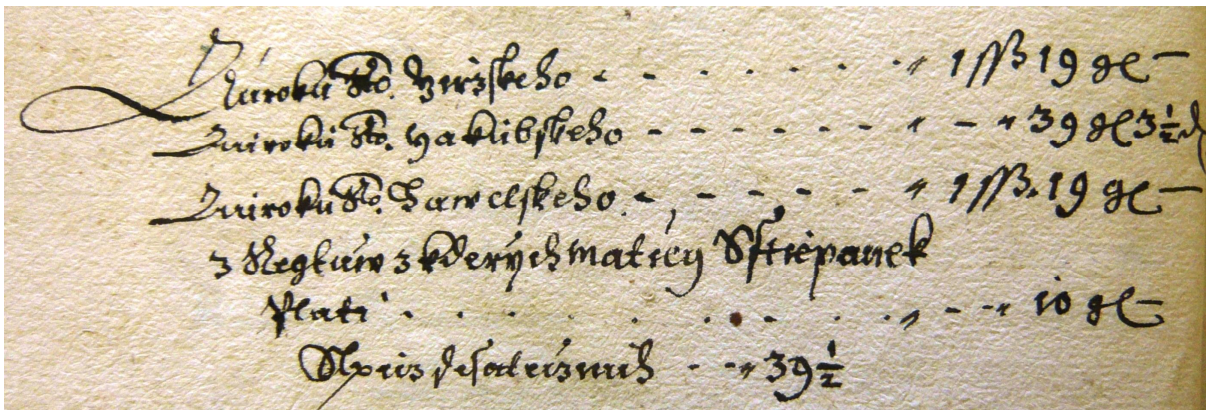

/ Léta páně 1625 dne 22 octobris skrze rychtáře a konšele ze vsi Svinětic prodán dvůr pustý po nebožtíkovi Havlovi Vaňáskovi ve vsi Sviněticích Matěji Štěpánkovi ze vsi Tourového se vším k němu od starodávna příslušejícím za sumu 207 kop grošů míšeňských /

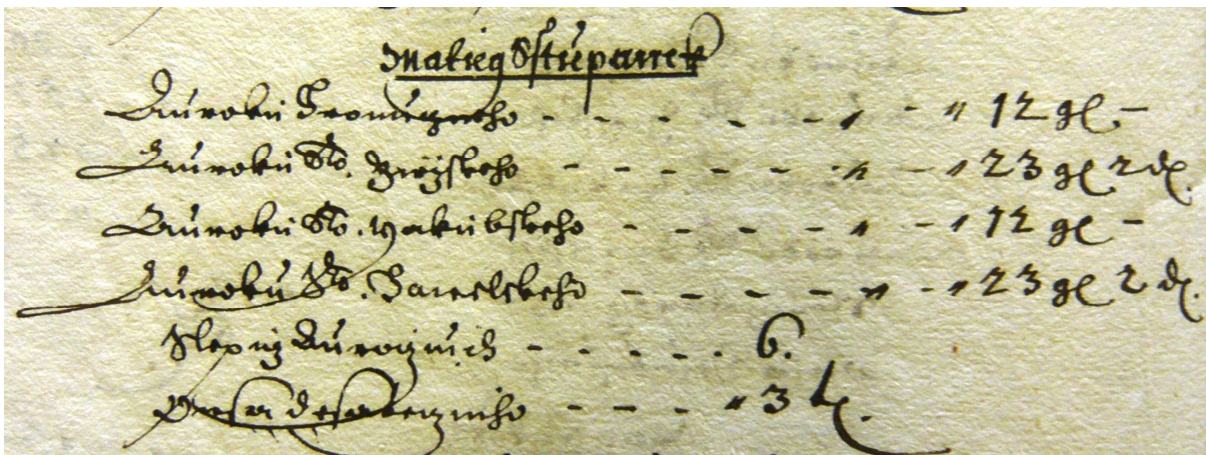
Dle „Register urbenních Jeho Milosti knížete z Eggenberku panství netolického, lhenického a helfenburského obnovených r. 1642“ se uvádí ve vsi Taurowým Matěj jako hospodář na největším statku (usuzují tak z výše odváděných úroků na sv. Jiří, sv. Jakuba a sv. Havla). Matěj platil ještě navíc za tzv. „rejty“ (pozemky v nájmu). Zápisy však jsou evidentně pořízeny dodatečně, jelikož Matěj Štěpánek r. 1642 již na statcích nehospodařil. Štěpánkovský dvůr v Tourově postoupil synovi Ondřejovi r. 1637 a dvůr ve Sviněticích r. 1641 svému zeti Pavlovi Kohoutovi.

/zápis z Register urbuních z r. 1642/

/zápis z Register urbuních z r. 1642, plat Matěje Štěpánka za „rejty“ v Tourově/

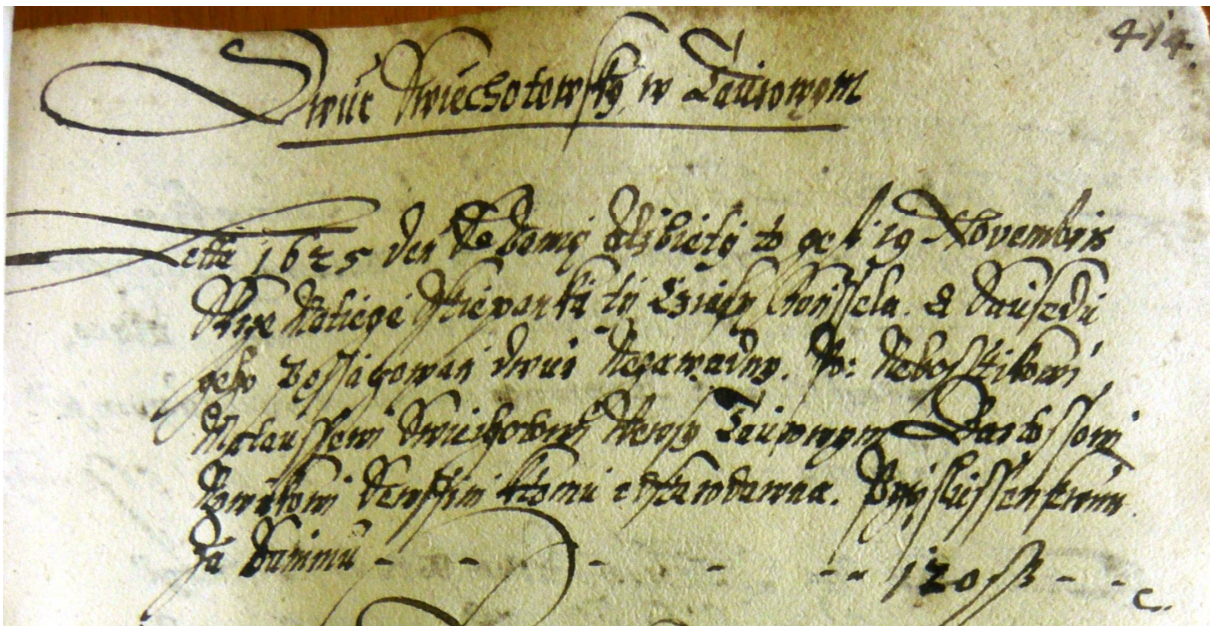

/ zápis z Register urbuních z r. 1642 pro dvůr Matěje Štěpánka ve Sviněticích/

Z r. 1625 pochází také zajímavá informace, když po smrti Matouše Svěchoty z Tourova byl „šacován“ jeho dvůr, tak tento „šacuň“ prováděl Matěj Štěpánek, který byl toho času **konšelem**, tedy zástupcem javornické rychty, pod kterou tehdy Tourov spadal.

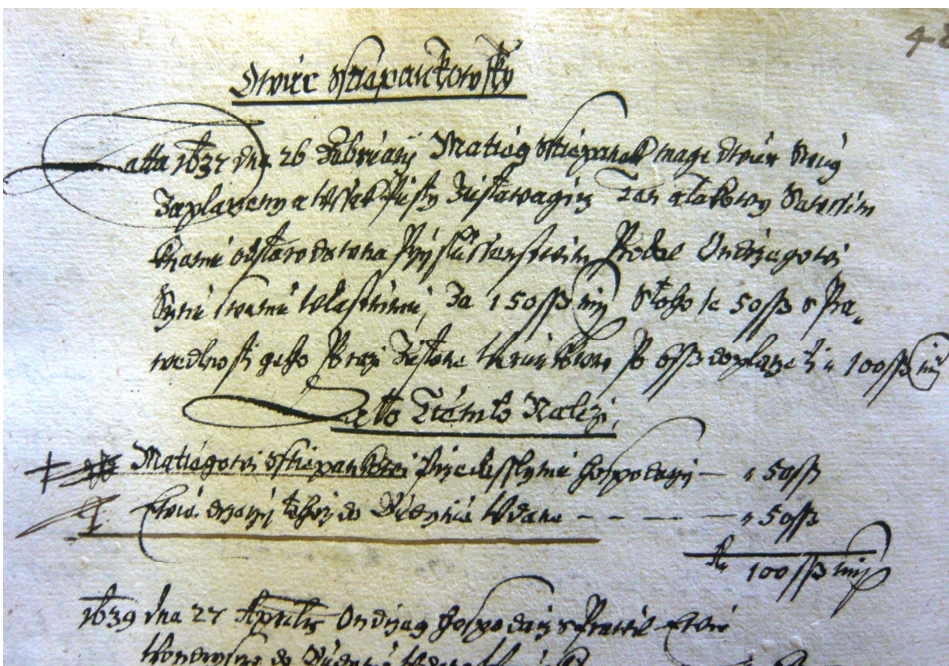
/Konšel byl spolupracovníkem rychtáře, jeho zástupcem, který měl povinnost jej podporovat. Všechny důležité listiny spolupodepisoval s rychtářem. Spolu s rychtářem vyjednával s vrchností, společně ručili za plnění povinností poddaných vůči vrchnosti, ručili za pořádek

ve vsi, bděli nad právy a výsadami obce. Konšel byl přisedícím vesnických soudů, spolu s rychtářem projednával dědictví/

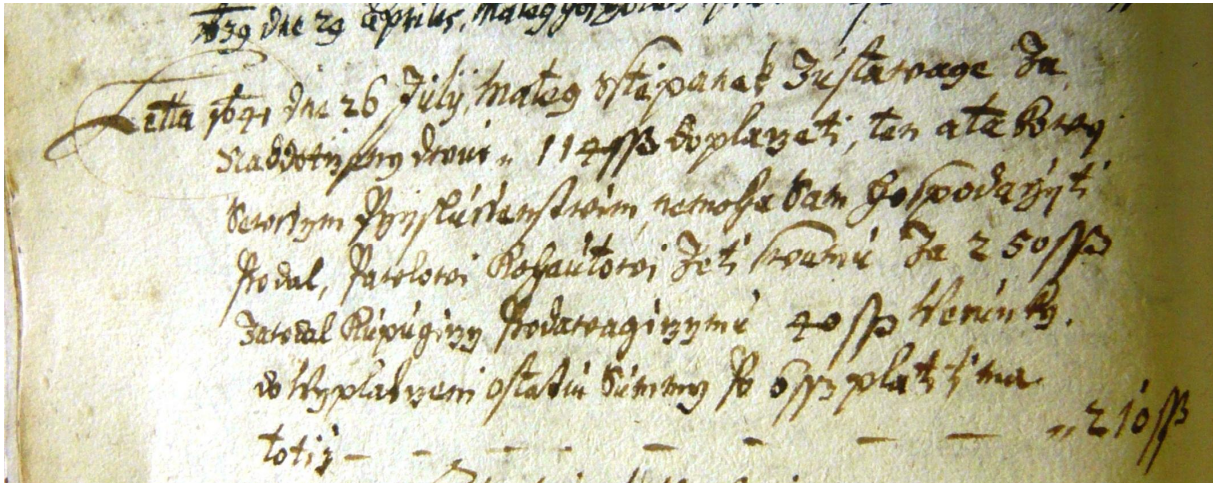
/zápis v Pozemkové knize Vs Netolice sign. V AU 1b z r. 1625, Matěj Štěpánek „konšel a soused“/

Další zápis z gruntovní knihy pochází z r. 1637, kdy Matěj Štěpánek převedl svůj dvůr **Štěpánkovský** v Tourově, který měl „zcela splacený, ale pustý zůstávajíc“ za sumu **150 kop** grošů míšeňských na svého syna Ondřeje Štěpánka. Ondřej byl povinen cenu dvora splácet svému otci, jako předchozímu hospodáři, dále své sestře Evě Vondrysové (*Vondrejsce*) provdané do Budyně a po smrti svého otce svým neteřím po sestře Magdaléně Kohoutové (*Kohoutce*) (zemřelé kolem r. 1650) - Dorotě a Anežce (*Anýžce*).

/zápis z Pozemkové knihy Vs Netolice sign. V AU 1b z r. 1637 o „Dvoře Štěpánkovském“/

Dne **26.6.1641** Matěj Štěpánek Vaňáskovský dvůr ve Svineticích, zřejmě pro své stáří, prodal svému zeti Pavlu Kohoutovi (byl manželem jeho dcery Magdalény), a to za částku **250 kop** grošů míšeňských. Matěj Štěpánek stačil na tento dvůr z kupní ceny uhradit částku 93 kop gr. míšeňských a zbývající částku 114 kop gr. míšeňských se zavázal splácet kupující – zeť Pavel Kohout. Pavel Kohout se také zavázal vyplatit Matěji Štěpánkovi částku 95 kop gr. míšeňských, když ještě toho roku Matěj Štěpánek svolil, aby 50 kop gr. míšeňských z této sumy bylo spláceno dceři Magdaléně Kohoutové.

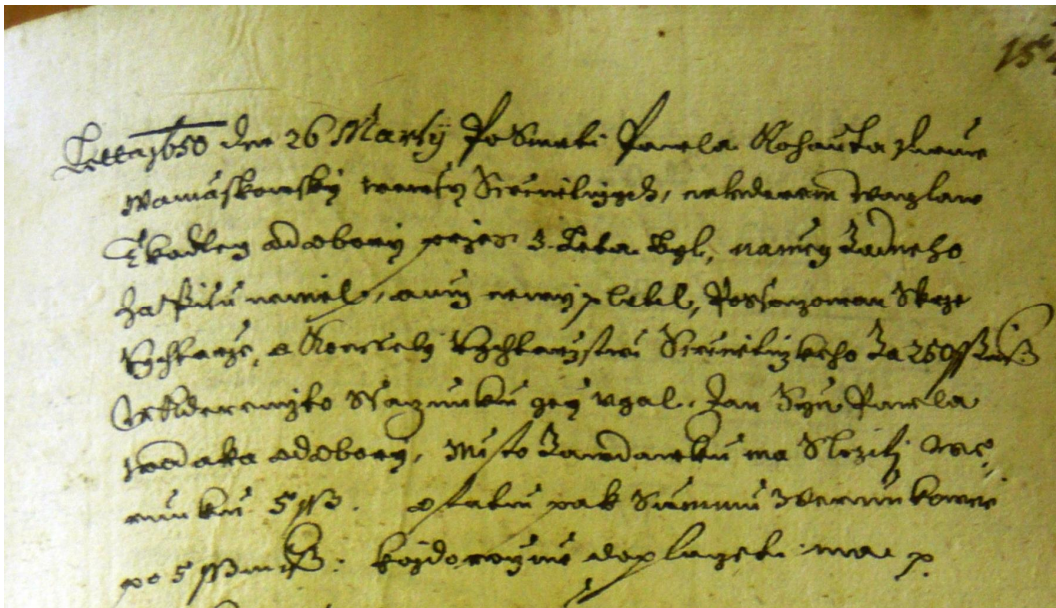
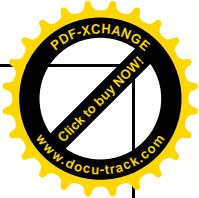
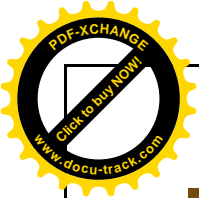

/ Léta 1641 dne 26. juli Matěj Štěpánek nemoha zůstávaje za naddotčený dvůr 114 kop gr. míšeňských dopláceti ten a takový se vším příslušenstvím nemoha sám hospodařiti prodal Pavlovi Kohoutovi, zeti svému za 250 kop. gr. míšeňských. Z toho Matějovi, předešlému hospodáři gruntu má vyplatit 95 kop gr. míšeňských. Téhož léta Matěj, předešlý hospodář, Mandaleně, dceři své a manželce Pavla Kohouta dobrovolně z toho co bráti má vypsati povolil 50 kop gr. míšeňských. /

Z výše uvedeného vyplývá, že Matěj Štěpánek mezi lety 1625 až 1637, hospodařil současně na dvou dvorech, a to na Štěpánkovském dvoře v Tourově a na Vaňáskovském dvoře ve Svineticích. Je však možné, že na některém z těchto dvorů fakticky hospodařil jeho syn Ondřej nebo jiný příbuzný, např. zeť Pavel Kohout. Zřejmě pro stáří převedl r. 1637 nejdříve rodný dvůr v Tourově na syna Ondřeje a ponechal si dvůr ve Svineticích, který pak za 4 roky prodal právě zeti Pavlu Kohoutovi. Lze předpokládat, že na Štěpánkovském dvoře v Tourově Matěj hospodařil asi od r. 1608, někdy po tomto datu se snad narodil i jeho syn Ondřej. Z Berní ruly pro r. 1654 se dozvídáme, že Vaňáskovský dvůr měl **23 strychů** polností, tedy o něco málo více než měl dvůr Štěpánkovský v Tourově, který dle Berní ruly měl **21 strychů** polností. Matěj tedy mohl obhospodařovat **44 strychů** polností, což v této době nebylo málo.

Další osudy Vaňáskovského dvora od r. 1650 do r. 1708 jsou následující.

Dne **26.3.1650** se dvora ujal Jan, syn Pavla Vodáka z Obory (u Netolic) za sumu 250 kop gr. míšeňských. Pavel Kohout totiž kolem r. 1647 zemřel a na dvůr se dostal Václav Tkadlec z Obory (u Netolic), který na něm hospodařil 3 roky, avšak neměl na něm „žádného zápisu“ a nic z dluhu po Pavlovi Kohoutovi nevyplatil.

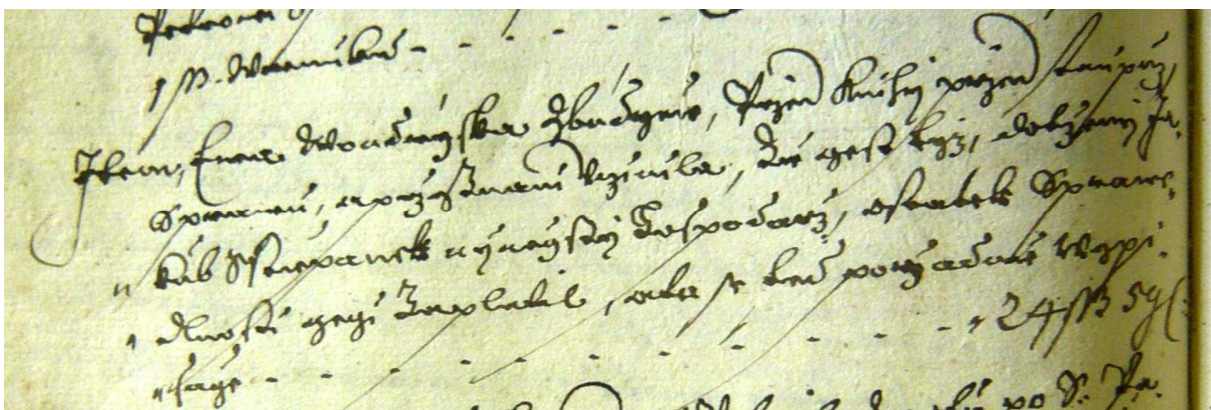

/ Léta 1650 dne 26. martii po smrti Pavla Kohouta slove Vaňáskovský (?) ve vsi Sviněticích, na kterém Václav Tkadlec od Obory přes 3 léta byl na něj žádného zápisu neměl, a nic nevyplatil, počacován skrze rychtáře a konšely rychtářství svinětického za 250 kop gr. míšeňských v kterémž šacuňku jej ujal Jan, syn Pavla Vodáka od Obory. /

Nový hospodář Jan Vodák měl vyplácet na dluh nebožtíka Matěje Štěpánka částku 20 kop gr. míšeňských, který má být vyplacen jeho dědicům, a to: Ondřeji Štěpánkovi 25 kop gr. míšeňských, Evě Vondrysové do Budyně 25 kop gr. míšeňských, sirotkům po Magdaléně Kohoutové Dorotě a Anežce po 7 kopách gr. míšeňských a také Maryanně vdově, sestře zemřelého Pavla Kohouta částku 8 kop gr. míšeňských. Sirotkům po Pavlu Kohoutovi, tj. Dorotě a Anežce náleží po 25 kopách gr. míšeňských.

Dne **18.3.1652** prodal Jan Vodák dvůr Vaňáskovský **Jakubovi Kalouskovi** z Hrbova (u Lhenic) za sumu 250 kop gr. míšeňských, když na výše uvedené dluhy vyplatil pouhých 5 kop gr. míšeňských.

Roku 1668 vypověděla Eva Vondrysová z Budyně, že jí **Jakub Štěpánek** (Kalousek) vyplatil zbývajících 24 kop gr. míšeňských.

/ 1668 Item Eva Vondrejska z Budyně před knihy předstoupíc správu a představení učinila, že jest týž dotčený Jakub Štěpánek nynější hospodář ostatek spravedlnosti její zaplatil 24 kop gr. míšeňských. /

Jakub Štěpánek doplácel r. 1669 Dorotě Kohoutové (sirotku po Pavlu Kohoutovi) provdané mezitím do Strunkovic nad Blanicí 3 kopy gr. míšeňských a její sestře Anežce částku 2 kopy gr. míšeňských. Další 2 kopy gr. míšeňských pro Dorotu vyplatil r. 1671, přičemž tato byla definitivně vyplacena r. 1686. V letech 1673 až 1691 vyplácel Jakub Štěpánek dluh Anežce roz. Kohoutové, mezitím provdané do Koječina.

Roku 1692 však Jakub Štěpánek zemřel a Vaňáskovského dvora se ujal dne **28.3.1692** jeho syn **Lukáš Štěpánek**, který v letech 1693 až 1700 stále splácel dluh Anežce do Koječina. Na počátku 18. století byl Lukáš Štěpánek **svinětickým rychtářem**.

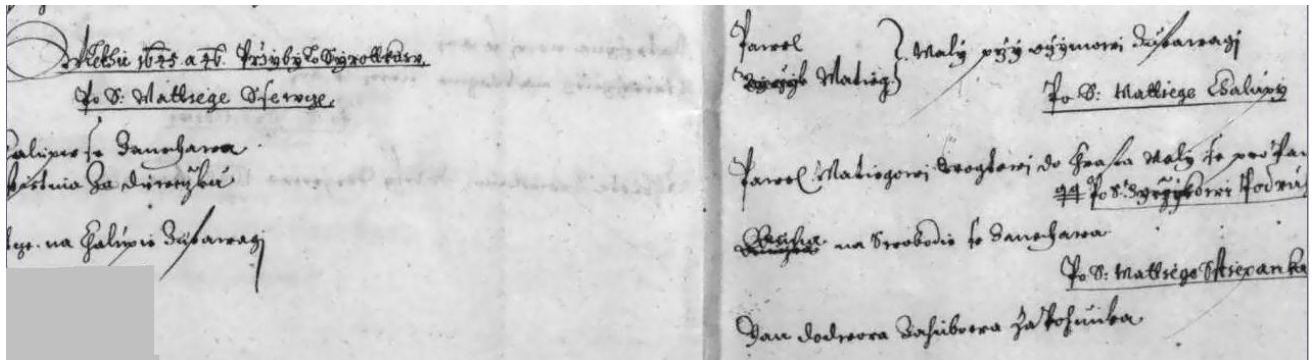

/Svinětice na mapě z r. 1765 s centrálním panským dvorem/

/Svinětice na mapě stabilního katastru r. 1837, červeným rámečkem lokalizovány nemovitosti patřící v té době Štěpánkům (č.p. 16,23,24,25,26), zde je možno pravděpodobně umístit i Vaňáskovský dvůr z r. 1625/

Jak jsem již uvedl výše, předpokládám, že **Matěj Štěpánek** se mohl narodit kolem r. **1585** a zemřel nedlouho po předání Vaňáskovského dvora, buď r. **1645** nebo r. **1646**, a to u své dcery Evy Vondrysové v Budyni. Jak vyplývá z předchozího, Matěj a Ondřej Štěpánkové hospodařili v těžkých dobách 30. leté války. Vzhledem k informaci z r. 1637 byl Štěpánkovský dvůr v minulosti vydrancován, zpusťošen. Tato hrozná událost by mohla souviset s následky jedné z prvních bitev třicetileté války, která se odehrála r. 1619 u Záblatí nedaleko Vodňan (viz. dále), tedy již v samotném počátku 30 leté války. I přesto tento smutný běh dějinných událostí měl dvůr hodnotu 150 kop gr. míšeňských. Můžeme se tedy domnívat, že cena dvora před zpusťošením mohla být jistě vyšší.

/zápis sirotků v Soupise poddaných a sirotků na panství helfenburském k r. 1645/46. Soupis poprvé uvádí Matěje Štěpánka jako nebožtíka, zůstal po něm ve Sviněticích sirotek Jan/

Matěj Štěpánek měl tedy se svou manželkou s určitostí tyto děti (mohlo jich však být více):

- Ondřeje, (nar. ca 1610 – 18.7.1676)
- Jana, (zemř. 1649 ve Sviněticích, živil se prý žebrotou)
- Evu (Vondrejsku), provdanou Vondrysovou do Budyně, (zemř. po r. 1668)
- Magdalénu (Kohoutku), provdanou za Pavla Kohouta (zemř. kolem r. 1650), po níž zůstali sirotci Alžběta (zemř. r. 1647) Anežka (nar. asi 1641 žila ještě r. 1700) a Dorota (nar. asi 1637 žila ještě 1686)

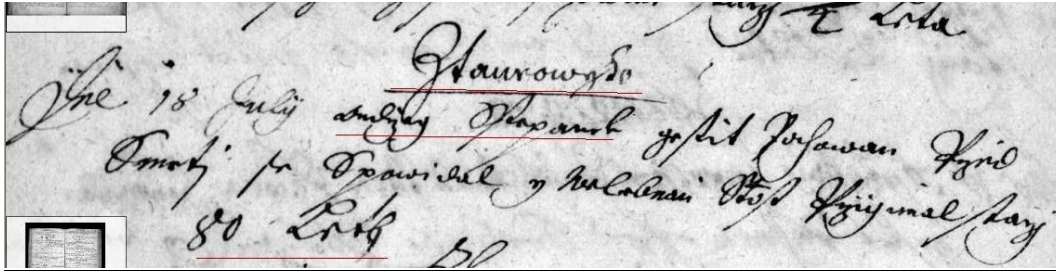
/Budyně na mapě stabilního katastru z r. 1837/

/erb knížat z Eggenberku, od r. 1622 majitelů helfenburského panství, vymalovaný na „zámku“ v Bavorově/

Ondřej Štěpánek (ca 1610 - 1676)

Jelikož matrika narozených bavorovské farnosti, kam patřila i ves Tourov, začíná r. 1641, zápis o přesném datu narození Ondřeje Štěpánka neznáme. Dochoval se však zápis z bavorovské matriky zemřelých, kde je uveden k **18.7.1676** jako nebožtík stár **80 let**. Z tohoto zápisu vyplývá, že Ondřej Štěpánek se narodil r. **1596**. Vzhledem k neznalosti věku zemřelého však farář stáří Ondřeje v době jeho úmrtí nejspíše pouze odhadoval. Je proto pravděpodobnější, že Ondřej zemřel ve věku mezi 60 a 70 rokem svého života, tedy že se narodil někdy kolem r. **1610**, a to i s ohledem na převzetí dvora po otci r. 1637.

/zápis o pochování zemřelého Ondřeje Štěpánka z 18.7.1676 v bavorovské matrice zemřelých/

Po skončení Třicetileté války r. 1648 bylo vzhledem k válečným ztrátám na obyvatelstvu a rozvrácení hospodářství českých zemí rozhodnuto, že je pro daňové potřeby nutno sepsat veškeré obyvatelstvo Čech a veškeré půdy, bylo rozhodnuto o sepsání tzv. Berní ruly. K pracím na jejím sepsu pracovala v každém kraji komise, která objížděla všechny vesnice, města a samoty, sepisovala obyvatelstvo, půdu a dobytek. Seznam osob, povinných daň platit, je založen na zdaňování zemědělců. Zahrnuje jak „*osedlé*“ čili sedláky, kteří obdělávali pole „*s potahem*“, tak chalupníky a nakonec byli za „*osedlého*“ zařazeni i řemeslníci, jako kdyby měli statky.

Tourov patřil do kraje prácheňského. V zápise Berní ruly pro prácheňský kraj z r. 1654 je v Tourově uváděn jako jediný „*rolník jenž qualitates osedlého mají*“ právě Ondřej Štěpánek, zbývající obyvatelé Tourova této „*kvality*“ dle komise nedosahovali a byli zařazeni mezi chalupníky, kdy teprve čtyři chalupnické usedlosti dosáhly „*kvality osedlého*“

Ondřej Štěpánek obhospodařoval **21 strychů polí**, z nichž oséval na jaře a na podzim **po 7 stryších**, choval **2 voly, 3 krávy, 4 jalovice, 8 ovcí a 5 sviní**. Dále se z Berní ruly dozvídáme, že vyhořel a byl osvobozen od daní „*defalcírován*“ do konce roku 1666. Grunt pak vyhořel ještě na konci r. 1687, avšak to již za dalšího majitele, Jiřího Štěpánka. Z Berní ruly se také dozvídáme, že Štěpánkové byli jediným starousedlým rodem, který přečkal běsnění Třicetileté války. Původní rody Jarošů a Svěchotů v Tourově zanikly.

Ves Tourový (<i>Tourov, s. o. Vodňany</i>)										
Rolník, jenž qualitates osedlého mají[!]:										
Ondřej Štěpánek	21	—	7	—	7	—	—	2	—	2 3 4 8 5
Chalupníci, jenž 4 za osedlého:										
Tomáš Svěchota ¹	13	—	5	—	4	—	—	—	—	2 2 2 6 2
Matěj Jaroš ²	12	—	4	—	5	—	—	—	—	2 3 3 9 4
Tourov:										
¹ Tomáš Kovařík, Svěchota po chalupě.										
² Matěj Kabelík, Jaroš po předchozím majiteli.										

Vyhořel k 4. quartálu 1687.
 Vyhořeli, defalcírování k 4. quartálu 1666.
 Vyhořeli, defalcírování a 1. Januarii 1687.

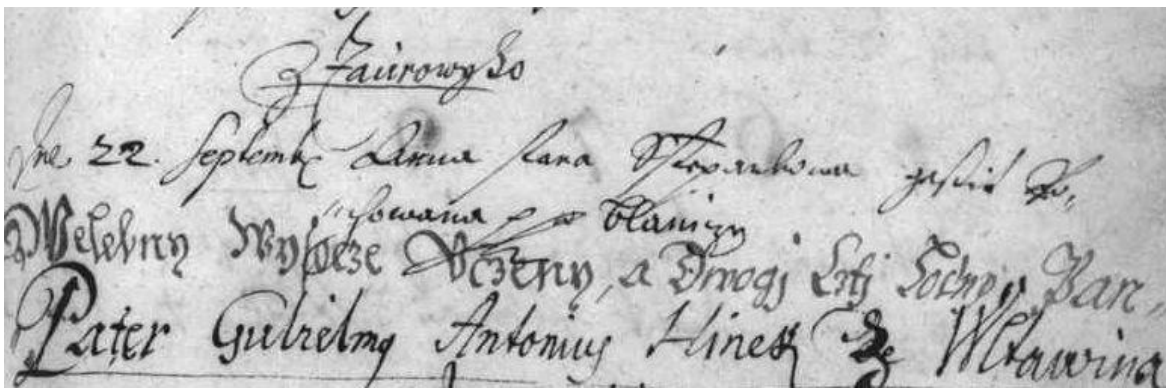
/zápis v Berní rule z r. 1654 pro ves Tourov, Tourový/

NETOLICE							Tourov, Útěšov, Krajičko									
Jména měst, městeček, vesnic a hospodářův	Role má a osívá						Handle a živnosti vedou. Mista	Potahův			Dobytka má			Poznámky		
	Role má	Na zimu seje	Na jaro seje	Vnově se osá- zují léta	Chovatí může	Nyní chová		Ková	Voli	Krávy	Jalovice	Ovee	Svině			
	str.	v.	str.												v.	str.
Summa rolník effective	1	46	—	16	—	14	—	—	2	—	6	8	9	23	11	Tito in sua qualitate dobře stojí. Půda dobrá.
Chalupníci, jenž 4 za osedlého	2															

/zápis v Berní rule z r. 1654 pro ves Tourov, Tourový/

Dle komisařů je v Tourově celkem 46 strychů polí, z toho je zasíváno na zimu 16 štychů a na jaro 14 strychů. Potah má v Tourově pouze Ondřej Štěpánek. Ve vsi je z hospodářského zvířectva: 6 volů, 8 krav, 9 jalovic, 23 ovcí a 11 sviní. Obyvatelé si podle komisařů „dobře stojí. Půda je dobrá.“

Ondřej Štěpánek byl dle zápisu bavorovské matriky ženatý s Annou. Datum narození a rodné příjmení Anny Štěpánkové neznáme, víme jen, že přežila svého muže o dva roky a zemřela dne **22.9.1678**.

/zápis o pochování Anny Štěpánkové z 22.9.1678 z bavorovské matriky zemřelých, zápis provedl kněz bavorovského kostela P. Vilém Antonín Hynek z Vltavína/

Ondřej Štěpánek hospodařil na rodném statku od r. 1637 do r. 1676, tj. 39 let. Se svojí ženou Annou několik dětí. Vzhledem k tomu, že bavorovská matrika narozených je vedena od r. 1641 neznáme data narození dětí před tímto datem.

Podpurným pramenem se však stal unikátní záznam soupisu zemřelých **na morovou ránu r. 1640** na Vodňansku nebo-li „Poznamenání co na panství J.M. kníž. Netolickém a Helfenburském lidí na morní ránu a to od 1. Augusti až do posledního Decembris A. 1640 pomřelo jakž vnitř“ Ze seznamu se dozvídáme, že v Tourově zemřely u „Vondřeje Štěpánka“ jeho malé dcerky Dorota a Anna.

Je nepochybné, že před r. 1641 se narodil syn Jiří, který převzal rodný dvůr po smrti otce r. 1676. Jiří pak vyplácel určitou částku matce Anně, dědický podíl svému bratru Václavovi, který byl ve službách rodu Eggenbergů, od r. 1623 majitelů helfenburského panství a dále vyplácel dědický podíl bratru Pavlovi.

Dohledanými dětmi Ondřeje a Anny tedy byly:

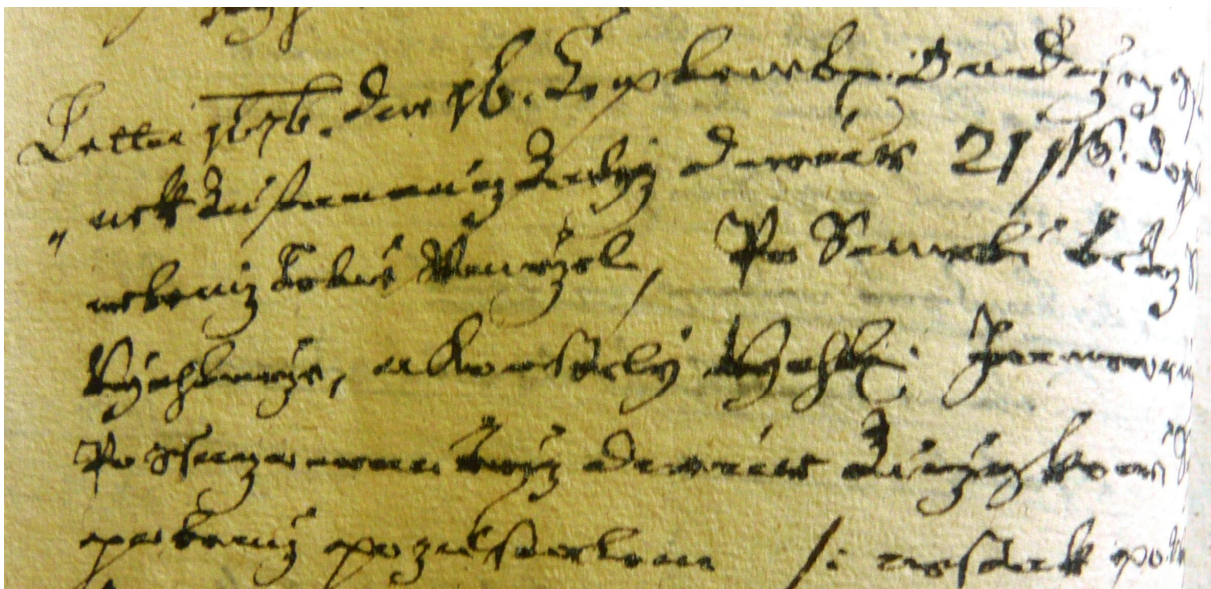
- Jiří, (nar. před 1641 – 1698)
- Dorota, (zemř. 1640 na mor)
- Anna, (zemř. 1640 na mor)
- Václav, (nar. 6.9.1641- po 1705)
- Jakub, (nar. 1641), který měl se svou ženou Maryanou syna Jana (nar. 7.5.1665)
- Dorota, (nar. 28.1.1644)
- Maryana, (nar. 7.8.1649)
- Pavel, (nar. 25.1.1651), který se oženil s jistou Annou, přestěhoval se do Útěšova, ještě r. 1837 zde hospodařil Štěpánek
- Vavřinec, (nar. září 1654)

/ Útěšov na mapě stabilního katastru z r. 1837, č.p. 10, majitel Jan (Johann) Štěpánek/

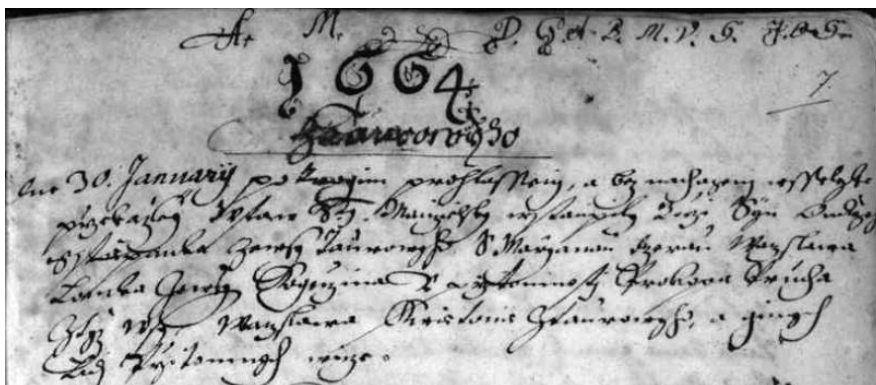
Jiří Štěpánek (před 1641 – 14.2.1698)

Jak bylo již uvedeno výše, přesné datum narození **Jiřího Štěpánka** vzhledem k absenci matričních záznamů neznáme, narodil se tedy někdy **před r. 1641**. Vzhledem k tomu, že se jeho otec ujal gruntu (snad) r. 1637, lze datum narození Jiřího stanovit **okolo r. 1637**. Hospodaření na statku se Jiří ujal po smrti otce r. 1676 a byl zavázán vyplácet určitou částku matce Anně (zemř. r. 1678), dědický podíl svému bratru Václavovi a dědický podíl bratru Pavlovi.

/zápis v Pozemkové knize Vs Netolice sign. V AU 1b z r. 1676 o smrti Ondřeje Štěpánka/

Jiří se oženil v Tourově **30. ledna 1664** s Marianou, dcerou Václava Lomka z Koječína, za přítomnosti Václava Květoně z Tourova, Prokopa Prínka (?) z Koječína a mnohých jiných.

/zápis svatby mezi Jiřím Štěpánkem a Maryanou Lomkovou z Koječína v bavorovské matrice oddaných z 30.1.1664/

Za hospodaření Jiřího grunt **na konci r. 1687 vyhořel** a byl tak po nějakou dobu osvobozen od placení daní „defalcírován“.

Jiří Štěpánek hospodařil na statku od r. 1676 do r. 1698, tj. 22 let a měl se svojí ženou Maryanou (**ca 1636 – 20.2.1696**) několik dětí. Nejstarší syn Matěj se narodil dne 8.1.1665 a po smrti otce r. **1698** převzal dvůr s tím, že vyplácí dědické podíly nadále svému strýci Václavovi, knížecímu sládkovi do Bavorova, dále částky Pavlovi Cerhanovi, Andreši Schmidtovi (Ondřeji Kováři), Pavlovi Kubanovi z Javornice, Uršule Kryštofové do Bavorova

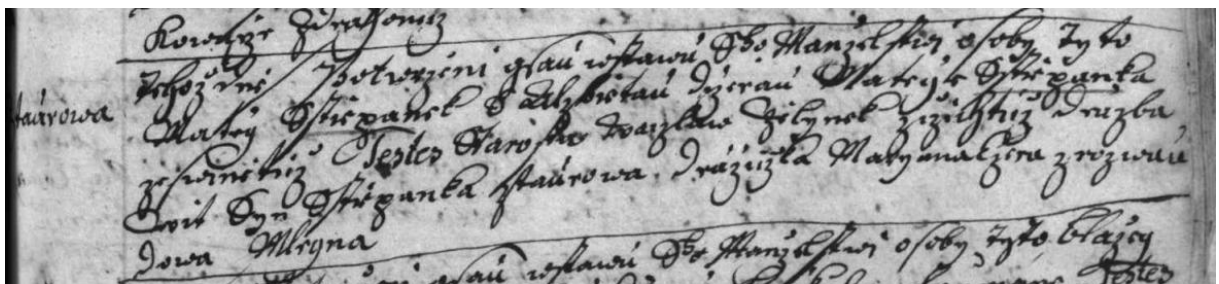
a dědické podíly sourozencům – Janovi (zemřel mladý), Kateřině, **Vítovi**, Sofii (zemřela mladá) a Pavlovi.

/zápis z Gruntovní knihy javornické rychty z r. 1698, Matěj Štěpánek, přebírá dvůr po otci /

Jiří Štěpánek měl se svou ženou Maryanou tedy tyto děti:

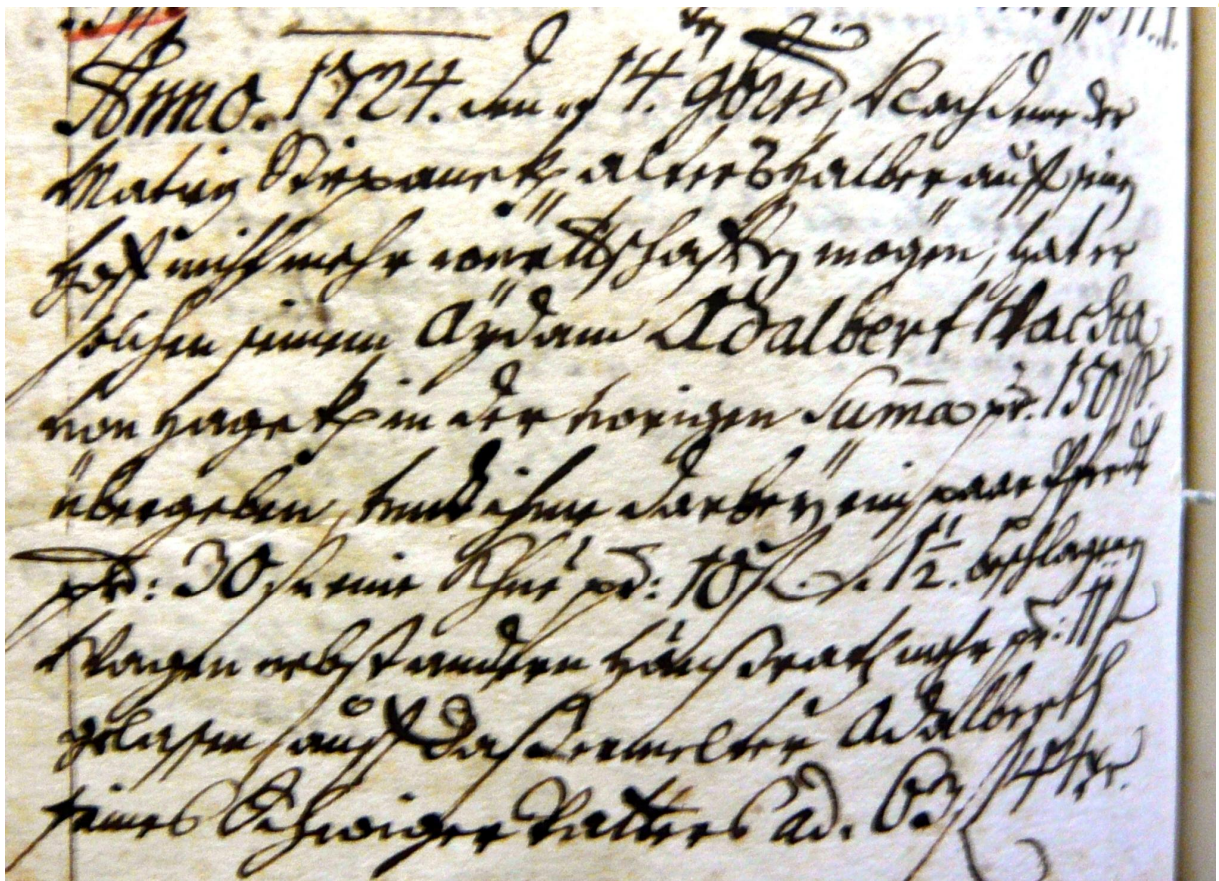
- Matěje, (nar. 8.1.1665), dědice statku, který se oženil r. 1696 v Tourově s Alžbětou, dcerou Matěje Štěpánka ze Svinětic [1], družbou byl mladší bratr ženicha – **Vít Štěpánek**.

/zápis o svatbě Matěje Štěpánka s Alžbětou Štěpánkovou z r. 1696 v bílské matrice oddaných/

Matěj Štěpánek byl posledním členem rodu Štěpánků, který hospodařil na rodném statku v Tourově. Tento jej totiž r. 1724 prodal svému příbuznému (zeti) Adalbertu (Vojtěchu) Wachtovi a zemřel v Tourově r. 1727 a pravděpodobně nezanechal mužské dědice. Dvůr pak dostal č.p. 2 a rod Wachtů na něm hospodařil ještě r. 1837, jak vyplývá z mapy stabilního katastru. [2],

O dalším osudu rodinné pošlosti Matěje Štěpánka mi není prozatím nic známo.

/zápis z Gruntovní knihy javornické rychty z r. 1724 o prodeji dvora Adalbertu Wachtovi/

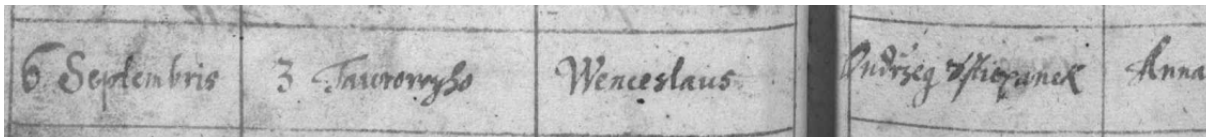
- **Víta**, (nar. 6.6.1671 – 1732), kováře v Javornici a Dunovicích, pokračovatel rodové linie
- Jana, (nar. 1674, r. 1698 uváděn u rychtáře v Javornici) (zemřel mladý)
- Evu, (nar. 20.11.1675 – před 1679)
- Sofii, (nar. 24.3.1677 – 1700)
- Evu, (nar. 19.12.1679)
- Pavel, (nar. r. 1682), r. 1698 uváděn v Javornici
- Bartoloměje, (nar. 11.8.1683 – 22.8.1683)

[1] Rod Štěpánků ze Svinětic ze dvora Vaňáskovského, jak již víme, nebyl stejného původu se Štěpánky z Tourova, jednalo se biologicky o jiný rod. Hospodářství převzal r. 1652 Jakub Kalousek z Hrbova, který získal příjmení Štěpánek tzv. „po chalupě“, konkrétně po Matěji Štěpánkovi z Tourova, který dvůr r. 1625 zakoupil. Tento rod pozdějších svinětických rychtářů Štěpánků (Kalousků), se s rodem Štěpánků z Tourova spojil sňatkem Alžběty ze Svinětic a Matěje z Tourova r. 1696.

[2] Rod Wachtů hospodaří na č.p. 2 v Tourově dodnes. Bývalý majitel statku, pan Bohumil Vachta, zde žije nyní již na odpočinku „vejminku“.

Bavorovská větev Václava I. Štěpánka (1641 – po 1705)

Zajímavou a úspěšnou osobností rodu byl jistě **Václav Štěpánek (6.9.1641 – po 1705)**, syn Ondřeje Štěpánka a Anny. Jde zatím o vůbec nejstarší zjištěný matriční záznam data narození.

/zápis o křtu Václava Štěpánka v I. bavorovské matrice narozených z. 6.9.1641/

Václav svůj produktivní život zasvětil nejdříve službě **Františku Albrechtu Chřepickému svobodnému pánu z Modlíšovic**, který byl mimo jiné majitelem panství Dobruška, Nihošovice a Němčice u Volyně. [1] František Chřepický nechal v Nihošovicích v letech 1670-75 přestavět zdejší tvrz na barokní zámek. Významnou hospodářskou aktivitou na panství nihošovickém bylo pivovarnictví, a právě ve funkci sládky zdejšího pivovaru se vyskytuje Václav Štěpánek. V době Václavovi služby u Františka Chřepického se mu narodil i syn **Tomáš**, pozdější **děkan Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě** (srov. kapitola. Tomáš Jan František Štěpánek rytíř z Tourova (ca 1670 - 1749), str. 99).

/Nihošovice se zámeckým areálem na mapě stabilního katastru r. 1837/

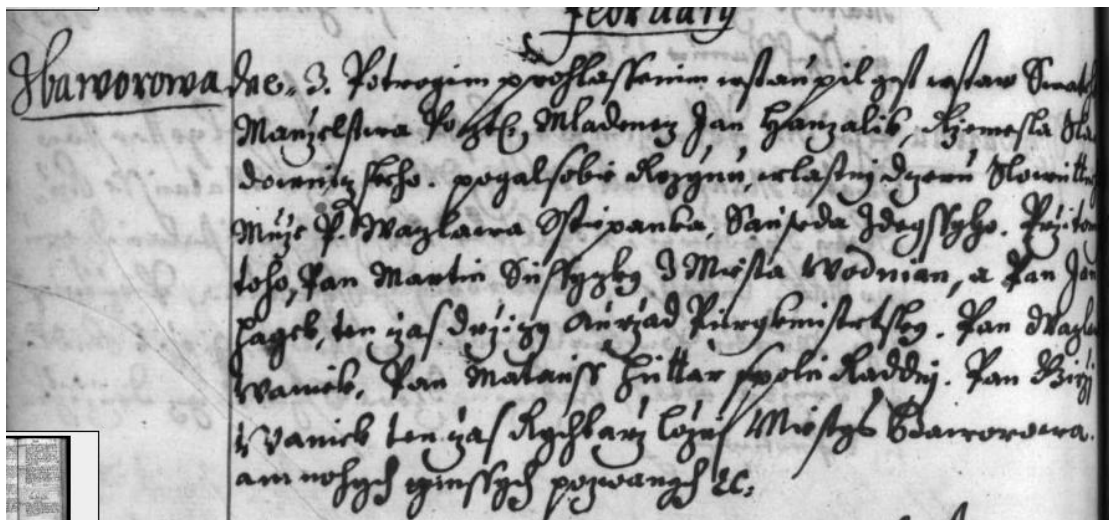
/ zámek v Nihošovicích vybudovaný v letech 1670-75 Františkem Albrechtem Chřepickým/

R. 1676 se Václav přechodně vyskytuje na rodném statku v Tourově, zřejmě v souvislosti s úmrtím otce Ondřeje (18.7.1676). Po smrti otce Ondřeje mu bratr Jiří splácel jeho dědický podíl na rodném statku v Tourově. Již tehdy byl zván „sládkem zámeckým“.

Od r. 1676 se tedy Václav uvádí jako zámecký sládek v Bavorově, tedy ve službách rodu knížat z Eggenberku, majitelů helfenburského či nově - netolického panství. Ve funkci „vrchního sládky bavorovského“ je uváděn ještě r. 1705.

Pivovar v Bavorově navazoval přímo na zdejší panský dům „zámek“ a byl jedním z nejdůležitějších provozů a podniků v Bavorově. Pivovarnictví se těšilo u vrchnosti veliké oblibě, jelikož z vaření a prodeje piva měla tučné zisky.

Václav Štěpánek byl zajisté váženým bavorovským měšťanem. O tom svědčí ta skutečnost, že často býval kmotrem dětí místních starých a vážených měšťanských rodů: **Hynků z Vltavína, Huttarů, Fabiánů, Listopadů, Scribů/Šrybů** atd.. Naopak členové těchto rodů byli kmotry zase jeho dětí. Několikrát byl kmotrem jeho dětí sám bavorovský děkan P. **Vilém Antonín Hynek z Vltavína** (1654 – 1706) [2], či František Klement Hynek z Vltavína, kteří pocházeli z místního váženého a slovného erbovního rodu Hynků z Vltavína. V několika matričních záznamech je Václav osločován také jako „Slovutný muž, či Pán“.

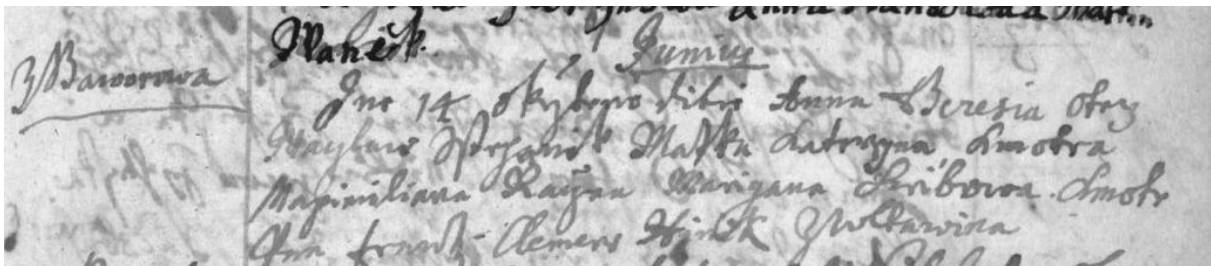

/matriční zápis v bavorovské matrice oddaných z r. 1692 v Bavorově, „...kdy vstoupil jest v stav svatého manželstva poctivý mládenec Jan Hanzalík řemesla sladovnického, pojal sobě Rosynu, vlastní dceru Slovnutného muže Pana Václava Štěpánka, sousedy zdejšího. Přítomni toho, Pan Martin Sušický (?) z města Vodňan a Pan Jan Hájek, ten čas drží ouřad

purkmistrovský. Pan Václav Vaněk, Pan Matouš Huttar, spoluradní. Pan Jiří Vaněk, ten čas rychtář městyse Bavorova, a mnoho jiných pozvaných“/

Václav měl se svojí ženou Kateřinou tyto děti:

- Dorotu ? (nar. ca 1670, Nihošovice?)
- Tomáše, (nar. ca 1670 Nihošovice? – 2.9.1749 Vyšehrad), od r. 1748 děkan Král. koleg. kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, 18.12.1748 povýšen do českého rytířského stavu s predikátem „z Tourova“
- Rosinu (nar. ca 1673, Nihošovice?)
- Jana Karla, (nar. 21.7.1676 v Bavorově)
- Uršulu (Woršilu) (nar. ca 1677 v Bavorově, zemř. po r. 1705) [3]
- Annu Johannu, (nar. 8.12.1679 - 27.1.1681),
- Jana Viléma, (nar. 7.5.1680 - 6.1.1681), [4]
- Františka Viléma, (nar. 29.9.1681 - 11.10.1681)
- Johannu Dorotu, (nar. 1.10.1682 - 5.8.1685),
- Annu Marii, (nar. 1.2.1684),
- Martina Františka, (nar. 6.1.1685),
- Dorotu Kateřinu, (nar. 4.10.1687),
- Josefa Ignatiuse, (nar. 4.9.1689),
- Františka, (nar. 27.1.1692),
- Annu Terezii, (nar. 14.6.1699)

/zápis o křtu Anny Terezie Štěpánkové ze dne 14.6.1699 v bavorovské matrice narozených, kmotrem byl pan František Klement Hynek z Vltavína, bratr P. Viléma Antonína Hynka z Vltavína/

Datum úmrtí Václava Štěpánka nebylo v bavorovských matrikách zemřelých dohledáno, je proto možné, že dožil v jiné farnosti. Václav žil ještě r. 1698, když po smrti svého bratra Jiřího mu jeho syn Matěj stále vyplácí jistý finanční obnos z rodného gruntu v Tourově. Ještě r. 1705 je Václav Štěpánek uváděn jako sládek v Bavorově, a to v souvislosti se službou jeho dcery Woršily u Matěje Vojtěcha Machta z Loewenmachtu v Praze. [5]

[1] Rod Chřepických z Modliškovic je jihočeského původu. Je jednou z těch mnoha rodin, které byly často ve službách pánů z Rožmberka. Rodová historie počíná tvrzí Modlišovicemi (kdesi na kraji lesa Vodňanky u dvora Dvorce, ca 3 km severně od obce Pohorovice-Kloub, západně od Protivína) Počátkem 14. stol. získávají manskou ves Chřepici u Vodňad' a v 16. století spojují na čas své osudy se životním během posledních Rožmberků. Václav Chřepický byl úředníkem na Krumlově, poté byl purkrabím na rožmberském hradě Helfenburk a Adam byl správcem kuchyně a sklepů rožmberských, kterému neváhal Petr Vok z Rožmberka projevit svoji přízeň osobní návštěvou. Tehdy uvítal Adam

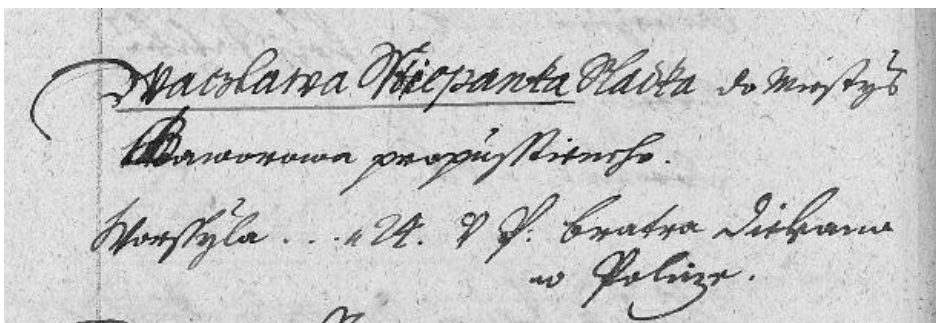
posledního Rožmberka na Němčicích, kde Chřepičtí koncem 16. století zakotvili a byl to právě Adam, který se přičinil o rozšíření rodinných statků přikoupením několika vsí na Volyňsku (Dobrš, Němčice, Nihošovice, Tvrzice atd.) R. 1683 byl rod osobou Františka Albrechta Chřepického v uznání zásluh za panovnický rod a pro svou starožitnost povýšen do stavu panského. Několik členů rodu bylo významnými církevními hodnostáři. Např. Jan Václav Chřepický byl do poloviny 30. let 18. století královehradeckým kanovníkem, Ferdinand Karel Chřepický (nar. ca 1699) byl vyšehradským kanovníkem a Zdeněk Jiří Chřepický (1678-1755), kanovník staroboleslavský a probošt svatovítské kapituly, který byl pravděpodobně posledním členem rodu. Je tedy možné usuzovat, že právě některý z těchto členů rodu, kteří se dali na církevní dráhu, měl vliv i na profesní osudy děkana Tomáše Štěpánka z Tourova.

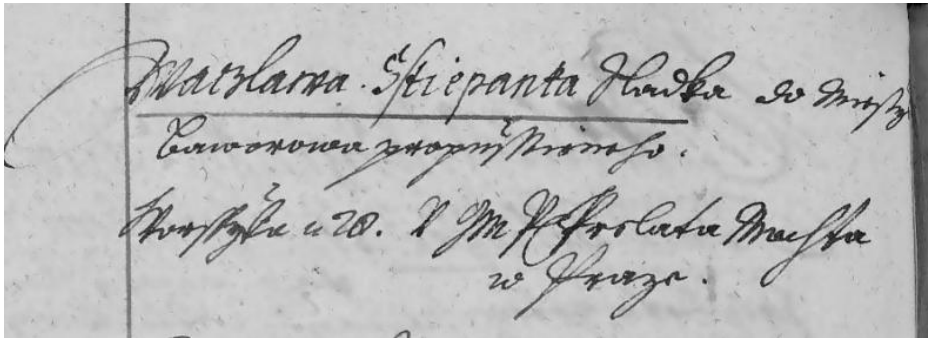
/erb Chřepických z Modlíškovic, dle M. Myslivečka/

[2] Vilém Antonín Hynek se narodil v Bavorově roku 1654. Jeho otec, Jan František, vykonával ve městě v eggenberských službách funkci duchovního a pivovarského písaře, díky čemuž patřil mezi nejbohatší usedlíky a svým potomkům zanechal kromě poměrně velkého majetku také predikát z Vltavína, jež mu byl udělen přímo Tomášem Pešinou z Čechorodu, vzdáleným příbuzným. Zda Vilém Hynek střední vzdělání získal na jezuitském gymnáziu v Českém Krumlově, jak by snad bylo možno usuzovat z odkazu 10 zlatých tamnímu bratrstvu, není jisté, vysvěcen však byl roku 1677 jako alumnus jezuitského konviktu sv. Bartoloměje v Praze. Vzhledem ke svému ještě ranému věku musel žádat o dispens. Již roku 1678 se stal díky prezentaci knížete Eggenberga farářem v Bavorově, kde vystřídal dosavadního správce Řehoře Březského. O pět let později získal titul apoštolského protonotáře a působil i ve funkci vikariátního sekretáře. Vzhledem k postupující nemoci sepsal 3. srpna 1706 závět a o měsíc později zemřel.

[3] Uršula/Woršila byla klíčovou osobou, díky které se podařilo propojit rod Štěpánků z Tourova s děkanem Tomášem Štěpánkem z Tourova. Uršula je uváděna v letech 1694 až 1696 „u pana hejtmána“ (pravděpodobně netolicko-helfenburského panství), v letech 1697 až 1699 „při svých rodičích“ v Bavorově, od r. 1699 až 1704 byla „u Pana bratra děkana v Poličce“ (tedy u Tomáše, který zde byl v letech 1698 až 1720 děkanem), od r. 1704 byla pak „u Jeho Milosti preláta Machta v Praze“.

/zápis z r. 1701, kdy je v soupise služebníků panství Helfenburk/Netolice Woršila uvedena u bratra děkana v Poličce/

/ zápis z r. 1701, kdy je v soupise služebníků panství Helfenburk/Netolice Woršila uvedena „u Jeho Milosti preláta Machta v Praze“/

[4] Jak je patrné, dvě Václavovi děti (Anna Johana a Jan Vilém) zemřely v krátkém sledu po sobě. Je možné, že se tak stalo v důsledku velkého moru, který r. 1680 zasáhl české země a kterému zejména podléhaly právě malé děti či staří a nemocní lidé. Jelikož se pro „morové ovzduší“ a velký počet zemřelých v r. 1680 do bavorovských matrik zemřelých nezapisovalo, byly zapsány až později, v roce 1681.

[5] Matěj Vojtěch Macht z Loewenmachtu (zemř. 1719), magistr filozofie, vyšehradský kanovník a děkan, farář u sv. Vojtěcha na Novém Městě pražském a prelát Království českého.

/erb Machtů z Loewenmachtu v Erbovníku 2 M. Myslivečka/

/pohled na bavorovský kostel s přílehlými budovami v době působení Václava Štěpánka, výřez z mapy z r. 1683/

/bavorovský pivovar ze severovýchodu, stav r. 1997/

/kamenná kašna na dvoře bavorovského pivovaru, stav r. 1997/

Javornicko-dunovská větev Víta Štěpánka

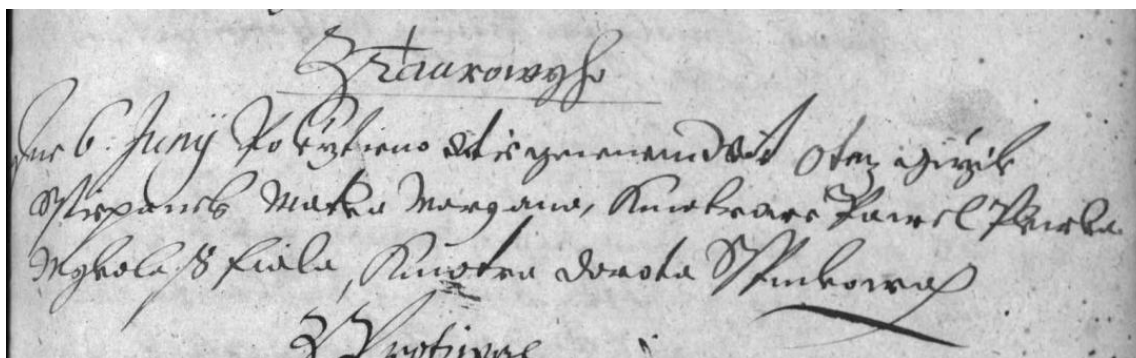
Exkurz doby pobělohorské

České země se po 30 letech válek a drancování začíná opět vzmáhat. Pobělohorská šlechta si na venkově začíná budovat letní sídla (zámečky) ze zdrojů pocházejících zejména z výnosů velkostatků, využívajících práci poddaných. Prosperují i statky sedláků zásobujících především místní trhy. Současně s tímto dochází k podstatnému zrychlení v minulých dobách započaté sociální diferenciaci obyvatelstva. Ta se nebývale odráží především ve stavební struktuře domů a venkovských dvorů a stavení, odpovídající bydlení jednotlivých vrstev. Na venkově tak žijí bohatí sedláci vlastníci velké usedlosti i rozlehlé výměry polností, ale také drobní vlastníci, tzv. domkáři, chalupníci či tzv. „*podsedci*“ (neboli poddaní poddaných). Jejich výměry polností jsou podstatně menší a skromnějších rozměrů je i dům a hospodářské stavby. Nemalé zastoupení měla rovněž nemajetná chudina a bezzemci, pracující na dvorech sedláků, žijící zde za byt a stravu. Na vesnici žijí také příslušníci svobodných a privilegovaných povolání, jako jsou mlynáři a **kováři**.

Roku 1719 vymírá rod Eggenberků a jejich rozlehlá jihočeská panství dědí příbuzný rod Schwarzenberků, který se v jižních Čechách v sekundogenituře - tzv. Orlické větve, dožil dnešních dní.

Vít Štěpánek (1671-1732)

Vít Štěpánek se narodil dne **6.6.1671** jako druhý nejstarší syn Jiřího a Mariany.

/zápis o křtu Víta Štěpánka v bavorovské matrice narozených r. 1671/

Jelikož rodný statek po smrti otce r. 1698 převzal starší bratr Matěj, Vít se stal mistrem kovářským. Podle svého zaměstnání byl také někdy psán jako „*Vít Kovář, Vít Trnka*“ či „*Vít Štěpán*“. Dle Soupisu poddaných, sirotků a vdov na panství Protivín je k r. 1721 v Dunovicích uváděn jako kovář Vít Trnka z Javornice (zajisté šlo o Víta Štěpánka).

Matěj byl dle zápisu z pozemkové knihy panství Helfenburk (Netolice) z let 1597-1709 /*sign. V AU 1b*/, povinen svému mladšímu bratru vyplácet dědický podíl z rodného statku v Tourově.

Cannon Weissen nach dem Georg Stiepanek	8. 17. 1.
Johanna	13. 17. 1.
Paul	13. 17. 1.
Nach Todt des Johann vndt Sophia na Catharina	6. 38. 4.
Paul	6. 38. 4.
Paul	6. 38. 4.
Zb. 88 p 47 g 19	

/zápis z Gruntovní knihy javornické rychty, podíly vyplácené Vítovi Štěpánkovi/

Kovářské řemeslo patřilo ke svobodným povoláním, kovář byl tak osobou svobodnou a privilegovanou. Hlavním požadavkem vesnického hospodářství byla funkčnost, proto se vesničtí kováři zaměřili na zemědělské náčiní, jeho údržbu a výrobu. Lze tvrdit, že v Evropě se kováři zabývající se řemeslem na vesnici vyčlenili v průběhu 14. století. V této době se kovářská díla rozdělila na tzv. kovářská díla bílá (výroba a údržba náradí) a kovářské dílo černé (podkovářství a kovářská práce na vozech).

Vesnické kovářství neprocházelo téměř žádným vývojem, respektive vývoj byl závislý na vývoji zemědělství. Přesto i zde kováři vytvářeli díla se snahou o zdobnost a snažili se určitým způsobem napodobovat moderní styl. V českých zemích se velká část kovářů neutilizovala pouze kovařinou a měla ji jako doplňkovou činnost k hospodaření na svém statku. Navíc většina větších statků, měla i malou výheň a drobné opravy si tak tito zemědělci dělali sami. Poměrně specifickým prvkem byly obecní kovárny, které obec pronajímala kováři. Z tohoto pronájmu plynuly jisté výsady a jisté povinnosti. Kováři se svými rodinami žili často kočovným způsobem života. Podle potřeby se kováři stěhovali po kraji. Byli většinou na určitou dobu najímání obcí, kde v obecních kovárnách provozovali své řemeslo.

V kovářství se vyvinuly určité zásady a obyčeje.

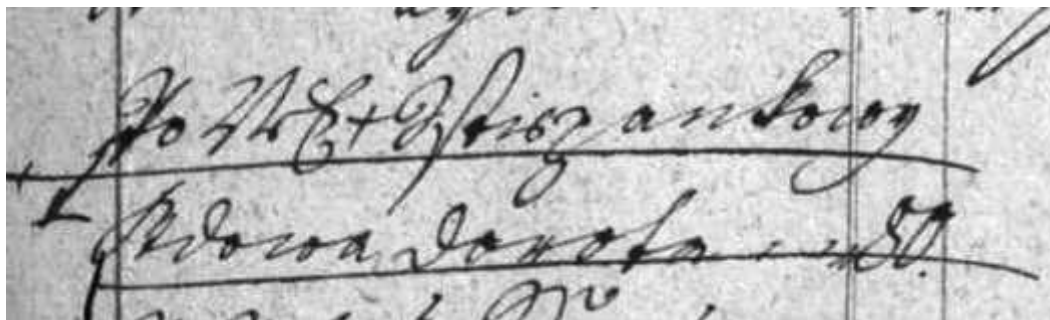
Např. když v sobotu kovář skončil práci, třikrát silně udeřil do kovadliny. To proto, aby d'ábel, který je v podzemí zakován v řetězech, se neuvolnil z okovů a na zemi pak neškodil.

Kladivo se nemá nechávat přes noc na kovadlině-to pak druhý den velice bolí ruce.

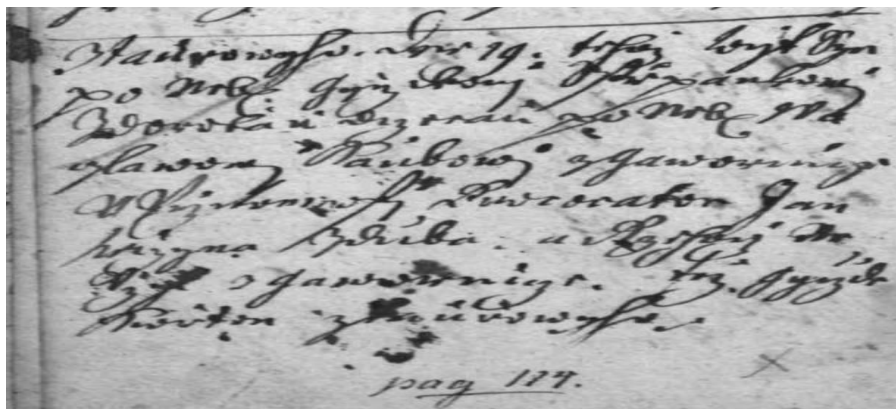

/kovář při práci, 16. stol./

Vít se oženil až ve svých 31 letech, r. **1702** s Dorotou Koubovou z Javornice (nar. **asi r. 1677** v Javornici – zemř. **po r. 1757**). Vít pak odešel z Tourova do Javornice, kde provozoval kovářskou živnost.

/zápis k r. 1757 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotků panství Protivín, dle kterého je zřejmé, že Dorota, vdova po Vítu Štěpánkovi se dožila věku nejméně 80 let/

/zápis z matriky oddaných Vlachova Březí z r. 1702 o svatbě z Tourova, kde si Vít Štěpánek, syn po nebožtíkovi Jiříkovi Štěpánkovi bere za ženu Dorotu, dceru po nebožtíkovi Václavovi Koubovi z Javornice, mimo jiné v přítomnosti též Jiříka Květoně z Tourovyho“/

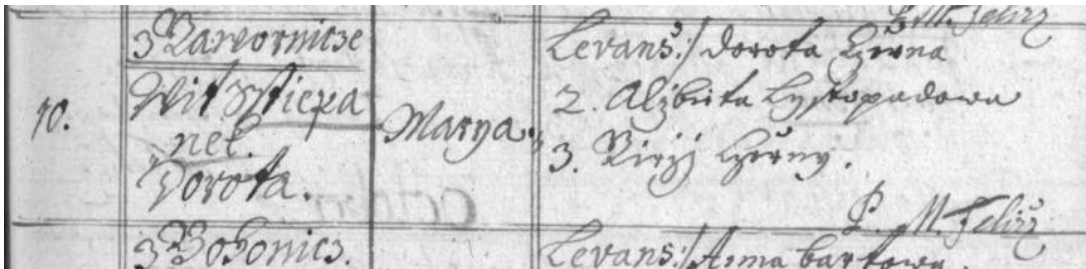
Saluga na obecí
 Jakub Trnka . . . 39: vstano za dy kal do pvdí
 Zmína. Anna . . . 41: minij wit banka z Javorn.
 Jitj. Aljbita . . . 9: minij ymyro gny kring fo. 50.
 Vasařila . . . 7: zrem do vota. . . 44.
 Vasařolunij . . . 4: Jitj. kuy flus . . . 9.
 Jakub . . . 15: aljbita . . . 7.
 maping . . . 5.
 vasařilunij . . . 3.

/zápis k r. 1720 pro Dunovice v Soudě poddaných a sirotků panství Protivín, dle kterého je zřejmé, že k tomuto datu se Vít Štěpánek (zvaný Vít Trnka !) dostal z Javornice do Dunovic na místní obecní kovárnu právě po Jakobovi Trnkovi. Je zde také zachycen rozdíl ve věku szna kašpara, kterému dle tohoto zápisu bylo k r. 1720 9 let, tzn. že se narodil asi r. 1711, což však neladí s matričním zápisem o narození Kašpara r. 1704. Je tedy možné, že Kašpar nar. r. 1704 zemřel jako dítě a dalšímu synovi nar. r. 1711 tak dali rodiče jméno stejné/

Anno 1704. d. 6. Januarius.
 G. Januarius. Lokrotieno Litiegn
 nem Kasspar, otec Vít. Štepa
 neb Koraň z Javornice. Matky do
 vota Amotr Jirzj Lotag Aljbit
 myla ziena g. z Javornice z

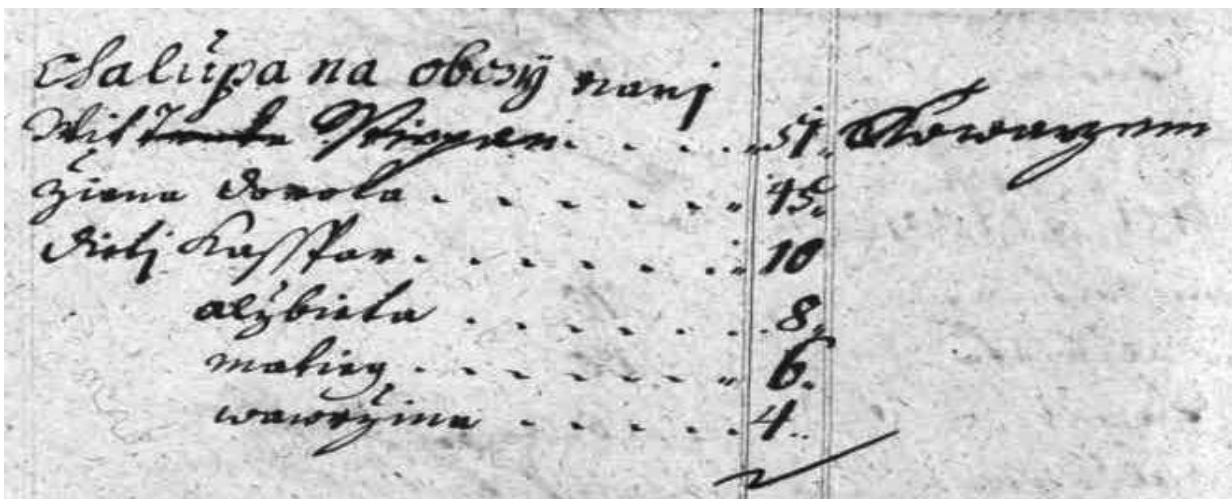
/v Javornici se dne 6.1.1704 manželům narodil první syn Kašpar/

Ještě roku 1718 se manželům v Javornici narodila dcera Marie.

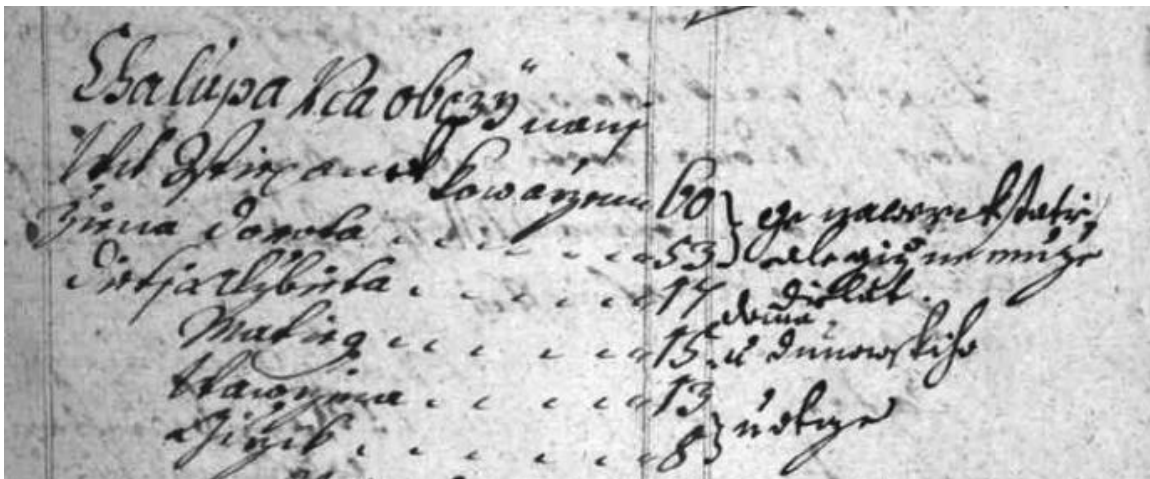

/zápis o křtu Marie Štěpánkové v matrice pokřtěných z r. 1718/

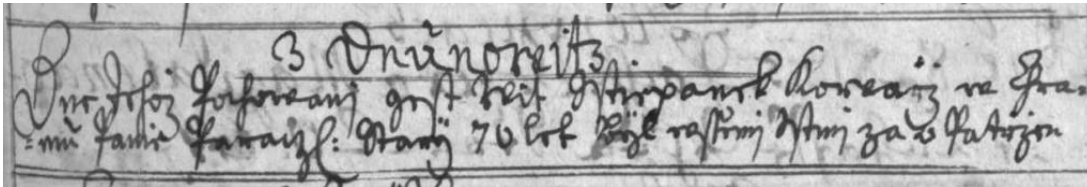
Po narození Marie však rodina odešla do Dunovic (u Cehnic, okr. Strakonice). V Dunovicích se Vítovi také narodil pravděpodobně poslední potomek, syn Jiří (nar. 24.4.1722). Vít zde dne **25.10.1732** ve svých 61 letech také zemřel.

/zápis k r. 1722 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotků panství Protivín, dle kterého je zřejmé, že Vít Trnka je zván podle svého původního příjmení Štěpán –Štěpánek/

/dle zápisu k r. 1730 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotků panství Protivín, dle kterého je Vít Štěpánek v kovárně „na verštatě“, ale že již nemůže pracovat/

/zápis o smrti Víta Štěpánka z Dunovic ze dne 25.10.1732 v matrice zemřelých, „...pochován jest Vít Štěpánek, kovář, ve Chrámu Páně Paračovským, starý 70 let, byl všemi svátostmi zaopatřen“/

Je však možné, že Vít, jako kovář působil i v jiných vsích kraje, avšak o těchto se nepodařilo dosud najít žádné údaje.

Doloženými potomky Víta Štěpánka a Doroty Koubové jsou:

- Kašpar, (nar. 6.1.1704/1711) v Javornici, kovář v Krajníčku a v Dunovicích
- Václav, (nar. 29.2.1708), v Javornici
- Alžběta, (nar. 13.5.1710), v Javornici
- Matěj, (nar. 5.2.1713 v Javornici – 2.1.1752 v Dunovicích, kovář v Dunovicích)
- Vavřinec, (nar. 30.7.1715), v Javornici, od r. 1736 byl na vojně
- Marie, (nar. r. 1718) v Javornici
- Jiří, (nar. 24.4.1722) v Dunovicích

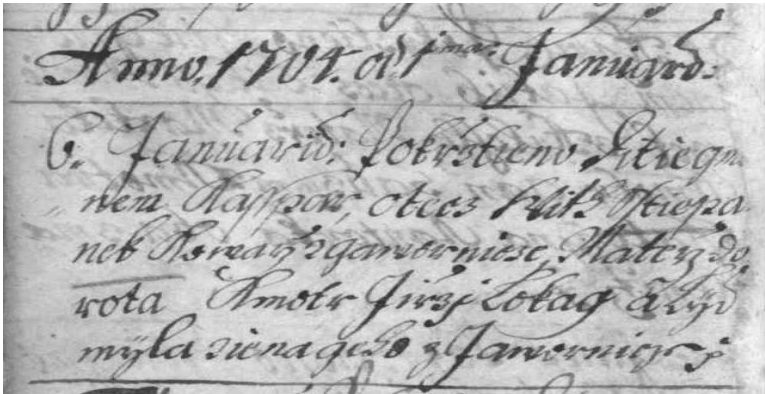
Vít Štěpánek tak r. **1702** založil rodovou větev **Javornicko-dunovskou**, která posléze Vítovým vnukem Martinem (nar. 1730) přešla r. **1757** ve větev **Pohorovicko-kloubskou**.

/erb knížat ze Schwarzenberku, majitelů helfenburského panství od r. 1719, vymalovaný na „zámku v Bavorově/

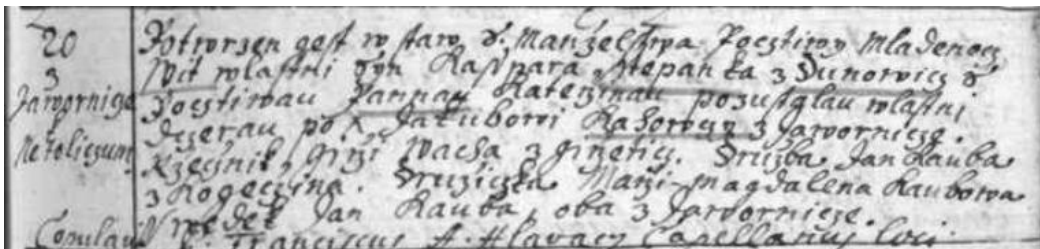
Kašpar Štěpánek (1704/11 – 1765)

Prvním doloženým synem Víta Štěpánka a Doroty Koubové je **Kašpar Štěpánek**, nar. **6.1.1704** v Javornici (dle Soupisu poddaných na panství Protivín je Kašpar r. 1721 uveden ve věku 10 let, tzn. narodil by se r. 1711. To by mohlo být způsobeno tím, že první syn Kašpar nar. 1704 zemřel před r. 1711 a syn narozený r. 1711 byl pojmenován také jako Kašpar (srov. viz. předchozí kapitola).

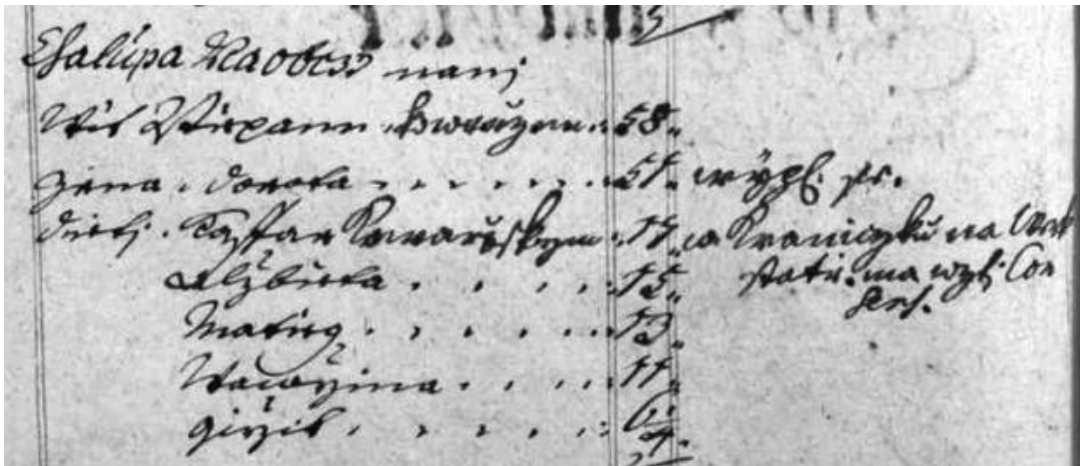
/zápis ze dne 6.1.1704 v matrice narozených o křtu Kašpara, syna Vítko Štěpánka, kováře z Javornice/

Kašpar byl stejně jako jeho otec kovářem. Kašpar se oženil ve svých 25 letech r. **1729** v Javornici s Kateřinou Kahovcovou z Javornice (nar. **1711 – 14.9.1767**).

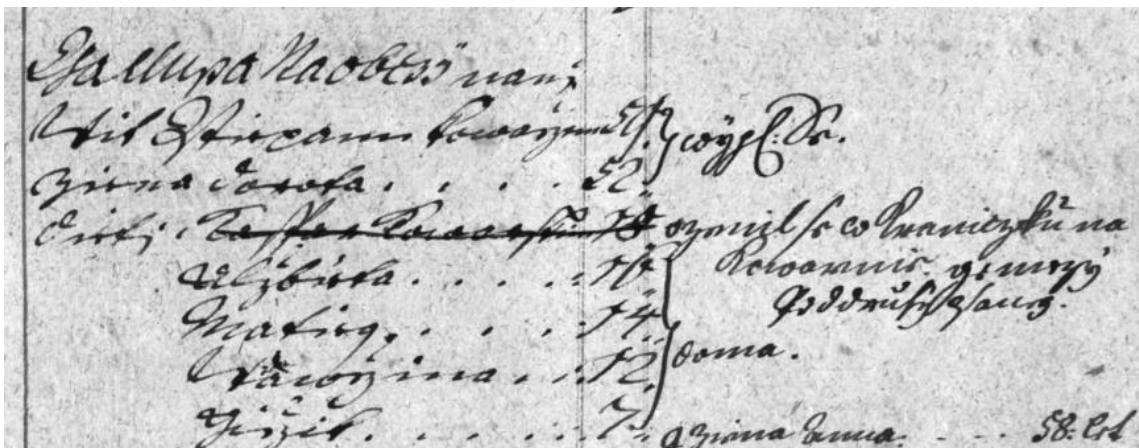

/zápis o svatbě (Víta)! Kašpara s Kateřinou Kahovcovou v matrice oddaných z r. 1729/

Pisatel záznamu - kaplan *František A. Hlaváč* však zřejmě v matrice oddaných zaměnil otce se synem, když uvedl, že se ženil Vít, syn Kašpara Štěpánka. Kašpar by tak ve svých 25 letech musel mít dospělého syna Víta, což je nesmysl. Nepodařilo se ani nalézt případného jiného Kašpara Štěpánka, který by byl ve věku Víta Štěpánka a který by tedy mohl mít dospělého syna Víta. V návaznosti na další dochované zápisy lze tedy uzavřít, že se skutečně pisatel předmětného zápisu zmýlil a že se ženil skutečně Kašpar, syn Víta Štěpánka z Dunovic.

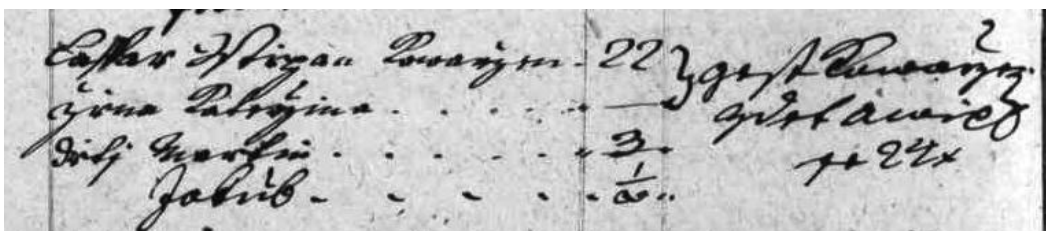

/ dle zápisu k r. 1728 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotekú panství Protivín, je zřejmé, že Kašpar byl na kovárně v Krajníčku jako kovářský učeň/

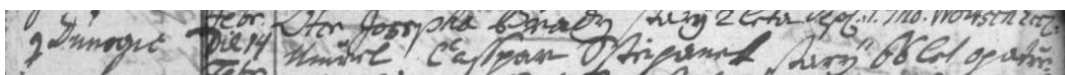

/ dle zápisu k r. 1729 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotekú panství Protivín, je patrné, že Kašpar se toho roku v Krajníčku oženil a že je na zdejší kovárně. Tento údaj tak dokládá chybu v zápise kaplana Františka A. Hlaváče (viz. výš)/

Nedlouho po svatbě se Kašparovi narodil dne 30.9.1730 syn Martin. Z matričního zápisu vyplývá, že se syn narodil v Krajníčku. Je tedy zřejmé, že Kašpar vykonával kovářské řemeslo v této vesnici. Poté, co r. 1732 zemřel Kašparův otec, přesídlil s rodinou do Dunovic. Zde pak Kašpar Štěpánek žil až do své smrti dne **14.2.1765** a byl pochován u kostela v Paračově.

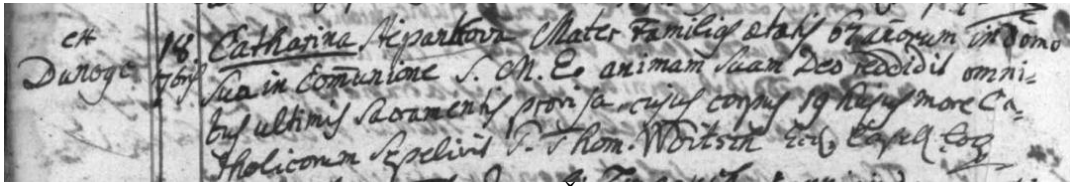

/ dle zápisu k r. 1733 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotekú panství Protivín, je Kašpar Štěpánek s rodinou uváděn již v Dunovicích, kde převzal kovárnu po otci Vítovi/

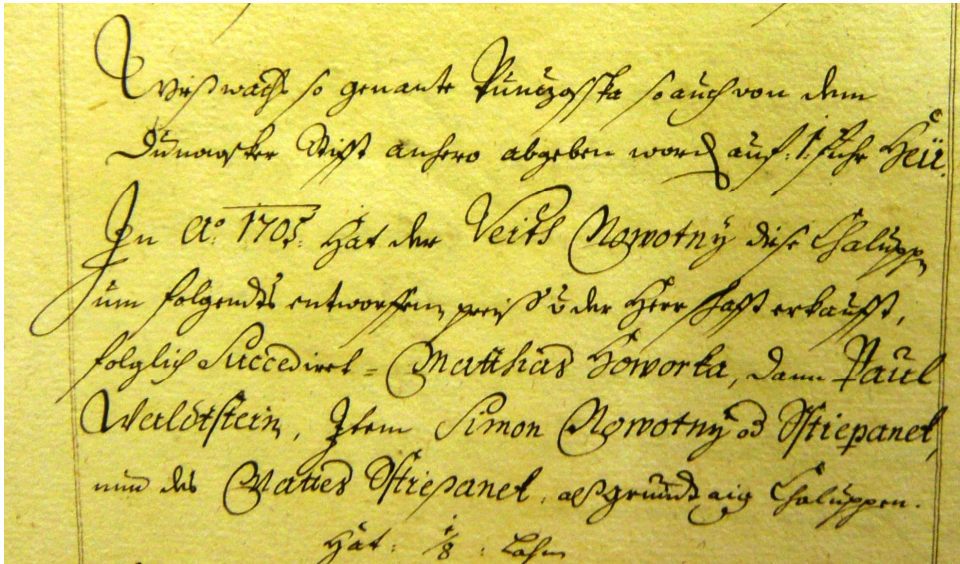

/ zápis v matrice zemřelých o úmrtí Kašpara Štěpánka z Dunovic ze dne 14.2.1765/

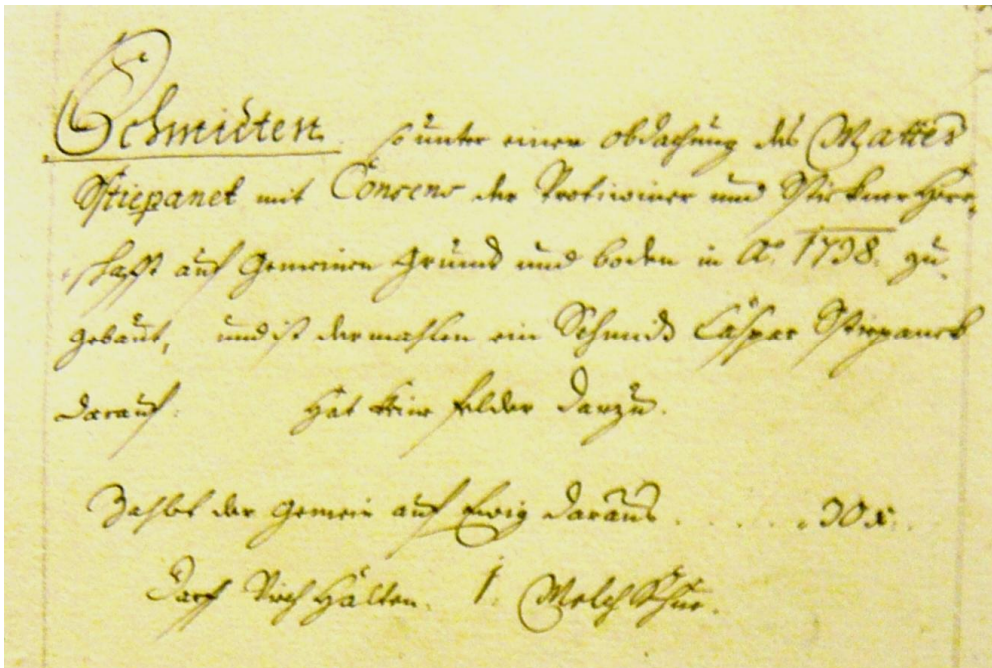
Kašparova žena Kateřina pak zemřela v Dunovicích dne 14.9.1767.

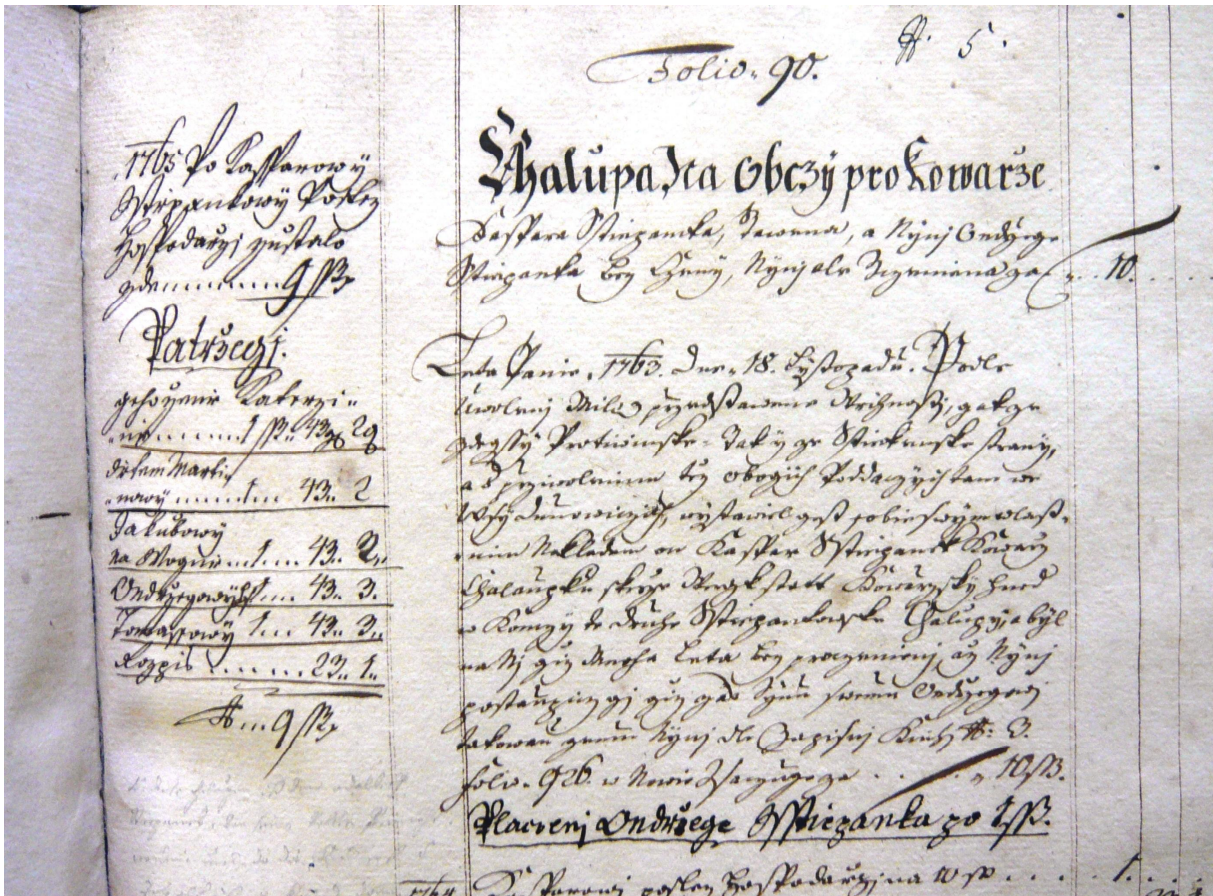
/zápis v matrice zemřelých o úmrtí Kateřiny Štěpánkové z Dunovic ze dne 14.9.1767/

/zápis v Gruntovní knize Vs Protivín (1700-1850), informace o poslouposti na chalupě postavené r. 1705 v Dunovicích na pozemcích odkoupených od vrchnosti, po Šimonu Nowotném je možné předpokládat, že uváděným Štěpánkem byl Vít, který v Dunovicích byl od r. 1722 prokazatelně, následoval pak jeho syn Matěj (nar. 1713)/

/zápis v Gruntovní knize Vs Protivín (1700-1850), r. 1738 Matěj Štěpánek se souhlasem protivínského a štěkeňského panství vystavěl na obecních pozemcích kovářnu, provozovanou jeho bratrem Kašparem, kovářem/

/ zápis v Gruntovní knize Vs Protivín (1700-1850) nás informuje o tom, že dne 18.11.1763 dostal kovář Kašpar Štěpánek povolení vystavět v Dunovicích svým nákladem chalupu při kovárně „hned v konci druhé štěpánkovské chalupy“ a že ji r. 1765 postoupil svému synu Ondřejovi, kováři s tím, kolik má být vyplaceno vdově Kateřině a sourozencům/

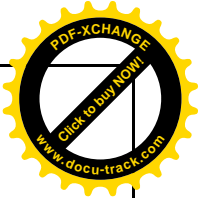
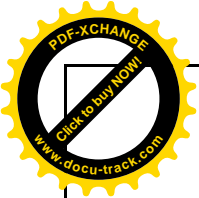
/vyznačení chalupy a kovárny č.p. 4 a 5 ve stabilním katastru z r. 1837/

/soudobá katastrální mapa Dunovic s vyznačením dnešního č.p 4 (fialově) a č.p. 5/

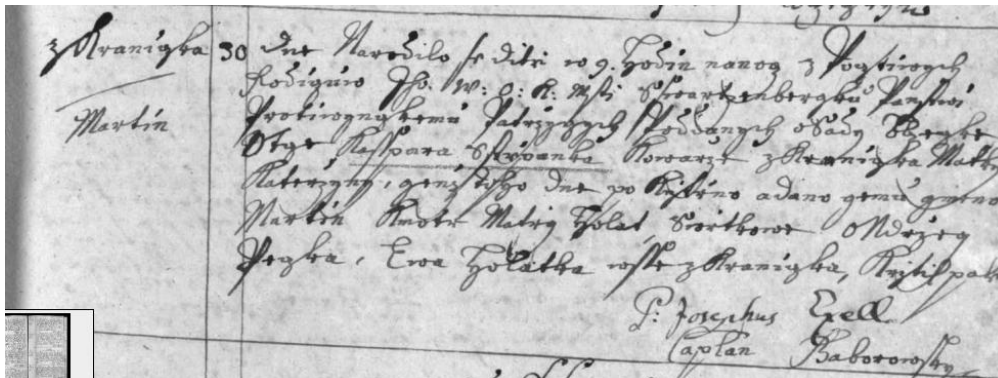
Doloženými potomky Kašpara Štěpánka a Kateřiny Kahovcové jsou:

- Martin, (nar. 30.9.1730 v Krajníčku – 3.7.1795 v Pohorovicích)
- Jakub, (nar. 27.4.1733 v Dunovicích) r. 1765 byl na vojně
- Magdaléna, (nar. 4.8.1735 v Dunovicích)
- Ondřej, (nar. 8.11.1736 v Dunovicích – 11.2.1796 v Dunovicích), převzal kovárnu po otci
- Tomáš, (nar. 1739 v Dunovicích - 1765 v Dunovicích)

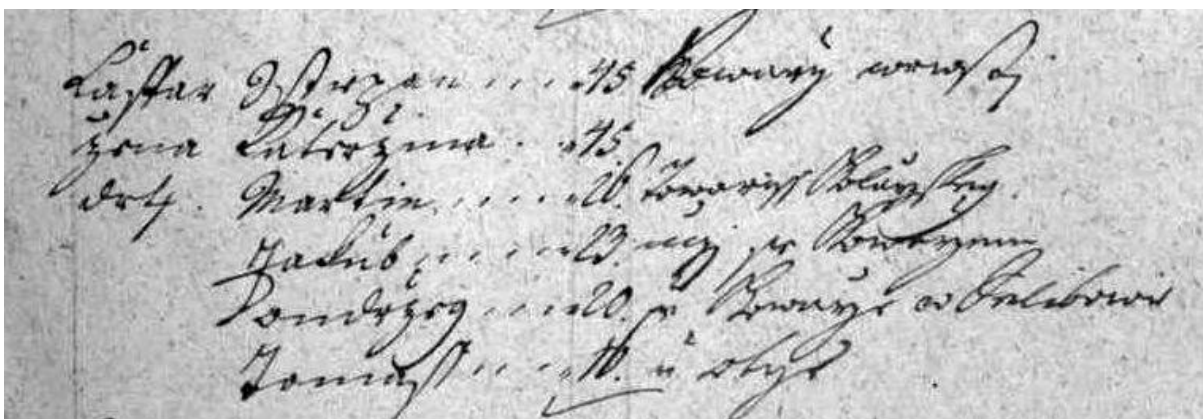

Martin Štěpánek (1730-1795) a jeho přesídlení z Dunovic do Pohorovic

Nejstarším synem Kašpara Štěpánka a Kateřiny Kahovcové je **Martin Štěpánek**, který se narodil v Krajníčku dne **30.9.1730**.

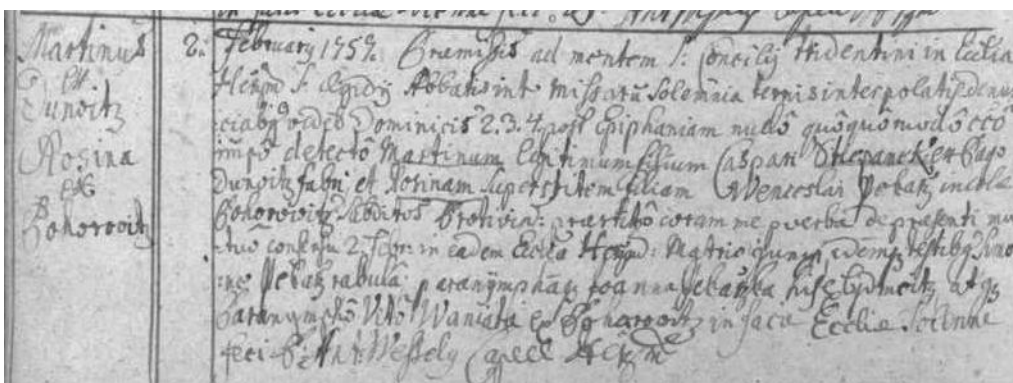

/zápis o křtu Martina Štěpánka v matrice pokřtěných ze dne 30.9.1730/

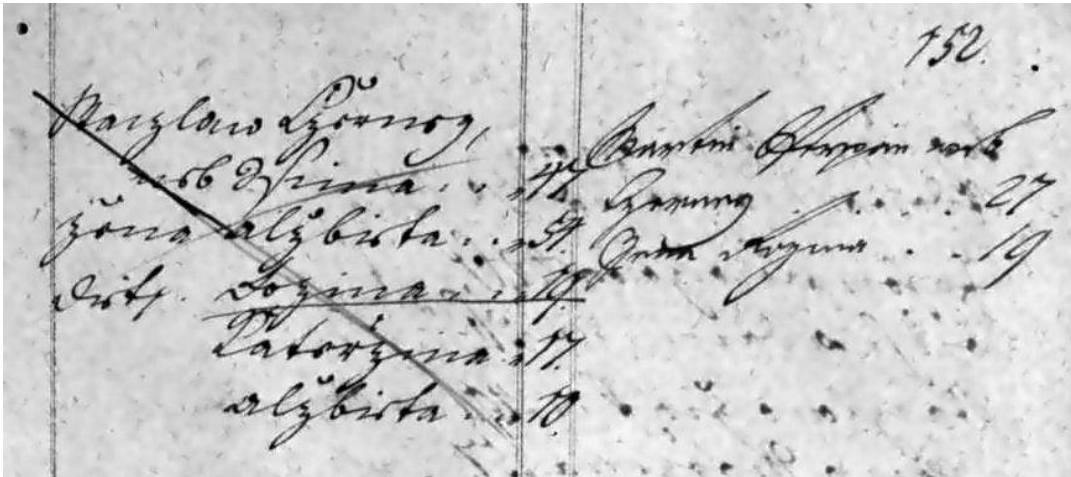

/dle zápisu k r. 1756 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotků panství Protivín, je Martin uváděn jako tovaryš kolářský/

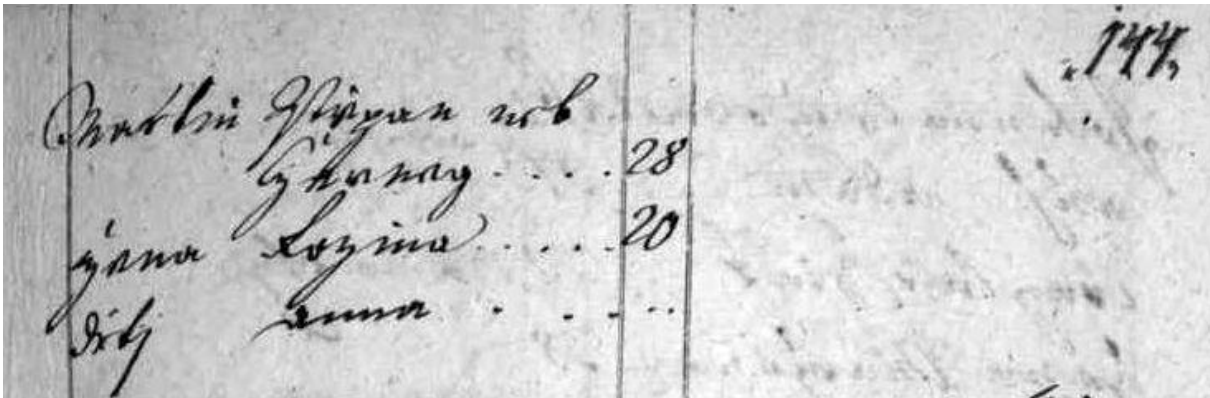
Až do své svatby dne **2.2.1757** s Rosinou Pekařovou z Pohorovic (nar. 1739 v Pohorovicích) - žil Martin v Dunovicích. Po svatbě se Martin odstěhoval do Pohorovic (dnes obec Pohorovice-Kloub, okr. Strakonice) na č.p. 1, na č.p. 2 bývala obecní kovárna. Martin však kovářské řemeslo nejspíš nevykonával. Je uváděn jako „rotarius“ (**kolář**), někdy jako „carpentarius“ (tesař).

/zápis o svatbě Martina Štěpánka s Rosinou Pekařovou v matrice oddaných ze dne 2.2.1757/

/dle zápisu k r. 1757 pro Pohorovice v Soupise poddaných a sirotků panství Protivín, je Martin uváděn již v Pohorovicích, kde převzal chalupu po Václavovi Černým/

/dle zápisu k r. 1758 pro Dunovice v Soupise poddaných a sirotků panství Protivín, je Martin uváděn jako Štěpánek neb Černý (příjmi po chalupě)/

Kolářství patří mezi základní tradiční řemesla, která po staletí ovlivňovala život a hospodaření člověka. Lidé těmto řemeslníkům říkali koláři, kolodějové či nápravníci, ostatním také podstavkáři.

Byli to skuteční odborníci a mistři svého řemesla. Kolář byl vedle kováře, s nímž nezbytně spolupracoval, pro vesnici nepostradatelný a vážený. Poměrně často je nacházíme ve společném cechu, protože pracovali na společném díle. Kolář vytvořil dřevěné dílo, které kovář okoval. Pro pořádek mezi nimi byl kovář povinen koláři vůz okovat, ale sám nesměl vozy překupovat a obchodovat s nimi. Kování nebylo pouze funkční, ale neslo i prvky výtvarné a ozdobné, každý hřeb byl ručně vykován na kovářině. Byla to nádhera, když hotový vůz stál před kovárnou.

Koláři se po staletí zabývali výrobou vozů všech druhů, kočárů, dopravních saní, jejich dřevěných součástí, zejména loukotových kol, hospodářského náradí jako jsou pluhy, brány, válce, trakaře, kolečka a nespočetné množství dalších výrobků.

Vzhledem k tomu, že Pohorovice č.p. 1 neslo tzv. „po chalupě“ příjmení „Brabec“, je Martin Štěpánek ojedinele uváděn také jako „Martin Brabec“.

Se svojí ženou Rosinou měl Martin několik dětí:

- Annu, (nar 21.2.1758)
- Marii Annu, (nar. 6.7.1760 – zemřela dne 1.6.1808 v Kloubě č.p. 4)

- Martina, (nar. 9.11.1762)
- Václava, (nar. 9.8.1765), [1]
- Josefa, (nar. 13.3.1770)
- Jana, (nar. 10.6.1774)
- Matyáše, (nar. 1777)

Martin Štěpánek zemřel v Pohorovicích č.p. 1 dne **3.7.1795**, jeho žena Rosina zemřela jako 75 letá dne **11.1.1814** již v Kloubě č.p. 4.

Pohorovice, Podhorovice i Podhořovice, ves v Čechách, hejtm. Písek, okr. a poš. Vodňany, fara Skočice; 28 d., 210 ob. č. (1890). Slula původně Podhoří, náležejíc r. 1228 klášteru svatojiřskému v Praze. Roku 1590 Štěpán Vamberský z Rohatec odprodal zde dva dvorce městu Písku, brzy potom jinou část vesnice týmž měšťanům Jindřich Brežský z Ploskovic. Obojí r. 1640 postoupeno Mikuláši Diviši Radkovicovi k Drahonicům. Třetí díl osadili král. svobodníci, kteří spravovali se rychtou Kašperskohorskou. [2]

[1] *Zde je třeba uvést, že zapisovatel křtu do matriky kaplan František Holý omylem uvedl jméno otce místo Martin, lat. Martinus, jako Matěj, lat. Mathias, přičemž žádný Matěj Štěpánek v té době v Pohorovicích nežil. I kmotrové a svědci jsou buď stejné osoby nebo rodinní příslušníci této osoby, tak jako v jiných případech křtů dětí Martina Štěpánka.*

[2] Ottův slovník naučný

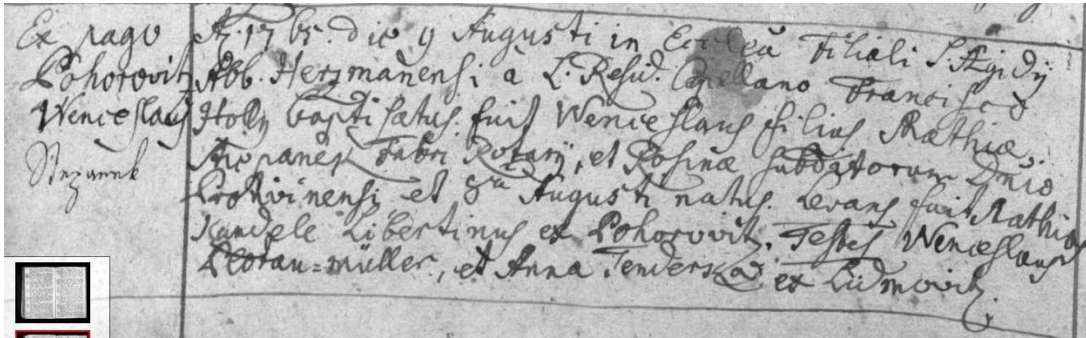

/č.p. 1 a č.p. 2 – kovárna v Pohorovicích na mapě Stablního katastru z r. 1837/

Václav II. Štěpánek (1765-1822) a osudy jeho potomků do dnešních časů

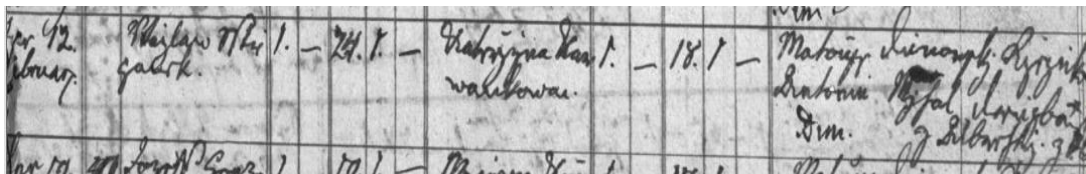
Václav II. Štěpánek (9.8.1765- 27.1.1822) a „Kdanský dvůr“ č.p. 4 v Kloubě

Václav Štěpánek se narodil dne **9.8.1765** v Pohorovicích č.p.1 Martinu Štěpánkovi a jeho ženě Rosině.

/zápis o křtu Václava Štěpánka syna (Matěje)! Martina Štěpánka a Rosiny Pekařové v matrice pokřtěných ze dne 9.8.1765/

Václav Štěpánek se ve svých 27 letech, dne **12.2.1792**, oženil s Kateřinou Karvánkovou (nar. **1774** v Javornici – **2.6.1827** v Kloubě) z Javornice.

/zápis dubské matriky oddaných ze dne 12.2.1792 o svatbě Václava Štěpánka a Kateřiny Karvánkové z Javornice/

V záznamech Václav vystupuje nejprve jako chalupník na č.p. 1 v Pohorovicích. Zde se mu narodilo několik dětí:

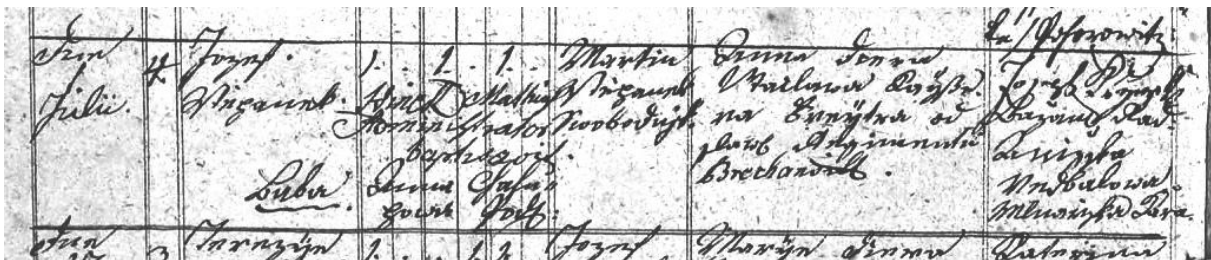
- Jan, (nar. 19.2.1793)
- Josef, (nar. 22.2.1795-1862)
- Václav, (nar. 15.6.1797)
- Anna, (nar. 18.2.1799)
- Jan, (nar. 1800 – 1.12.1800),
- Marie Anna, (nar. 20.8.1801)

Václavovi se podařilo rodinu stavovsky povznést. Podle tradice kupuje Václav Štěpánek společně s Jakubem Klímou za sumu **4.000 zl.** svobodný statek č.p.4 v Kloubě zv. „**Kdanský, či Kdaňkovský dvůr**“ a všechny parcely si rozdělili rovným dílem. Díl statku Jakuba Klímy byl později označen č.p. 20. Kdanský dvůr koupili pravděpodobně r. **1802**, a to od nadporučíka dragounů koburského regimentu, Adalberta (Vojtěcha) Mücka. Zakoupením svobodného dvora se tak Václav Štěpánek vyšvihl mezi vlastníky svobodných selských dvorů – **svobodníky**.

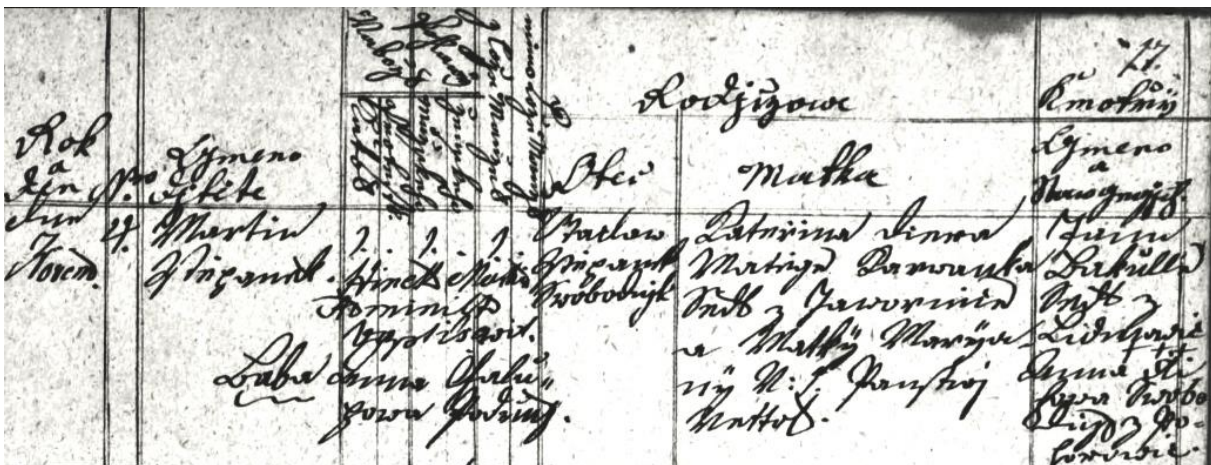
Václav Štěpánek se tak stal prvním vlastníkem Kdanského dvora v Kloubě č.p. 4 z rodu Štěpánků, ke kterému náleželo původně **25 ha polností, luk a lesů**. K přečíslování dvora na

č.p. 4 a č.p. 20 došlo někdy mezi r. **1819**, kdy se naposledy připomíná svobodník Klíma z č.p. 4 a r.**1822**, kdy se již svobodník Klíma připomíná na č.p. 20. Dvůr v Kloubě č.p. 4 zůstal v držení rodu až do 21.1.1956, kdy byl MNV v Kloubě násilně vyvlastněn a zkolktivizován.

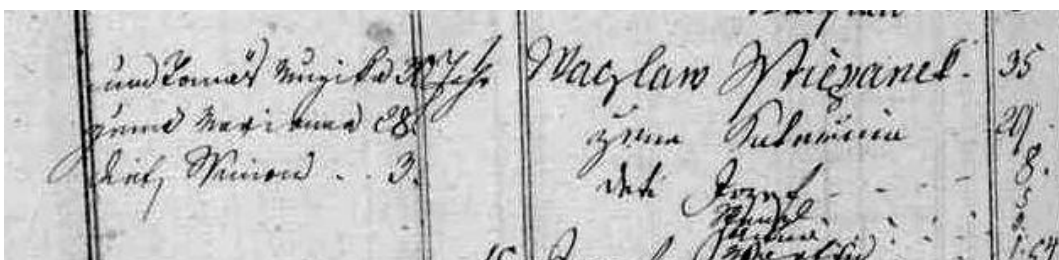
Na statku č.p. 4 však žil i bratr Václava Štěpánka, Martin Štěpánek (nar. 1762), který jako „svobodník“ v Kloubě č.p. 4, křtí ve skočickém kostele dne 1. července 1802 syna Josefa. Dne 7. listopadu 1802 křtí ve stejném kostele jeho bratr **Václav Štěpánek** (nar. 1765), jako „svobodník“ v Kloubě na č.p.4, svého syna Martina.

/zápis skočické matriky narozených ze dne 1.7.1802, dle které „.... je křtěn Josef Štěpánek, otce Martina Štěpánka, svobodníka, matky Anny, dcery Václava Kaysera, freytra od slavného regimentu (?). kmotři: Josef Křížák, knížecí bažantník v Radánech, Anežka Nedbalová, mlynářka“ /

/ zápis skočické matriky narozených ze dne 7.11.1802, dle které „.... je křtěn Martin Štěpánek, otce Václava Štěpánka, svobodníka, matky Kateřiny, dcery Matěje Karvánka, sedl. z Javornice a matky Maryany, panství Netolice. kmotři: Jan Bakule, sedl. z Lidmovic a Anna Řihová, svobodník z Pohorovic“ /

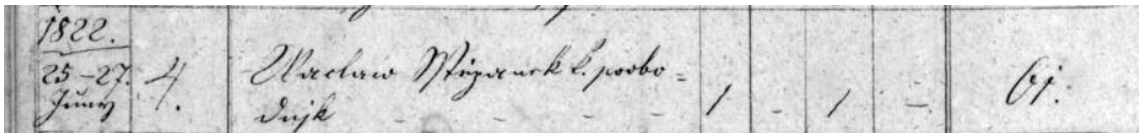
/dle zápisu k r. 1801 pro Pohorovice v Soupise poddaných a sirotků panství Protivín, je Václav uváděn ještě v Pohorovicích, ale pozdější zápis na boční straně uvádí, že zde seděl jistý Tomáš Muzika poté, co se Václav s rodinou přestěhoval na Kdanský dvůr do Klouba/

V Kloubě se Václavovi Štěpánkovi, již jako královskému svobodníkovi, narodily tyto děti:

- Martin, (nar. 7.11.1802 v Kloubě), který se r. 1827 přizemil do Protivína
- Marie, (nar. 24.7.1805 v Kloubě)
- Václav, (nar. 1806 v Kloubě – zemř. 3.9.1808 v Kloubě)
- Kateřina, (nar. 1807 v Kloubě – zemř. 13.4.1808 v Kloubě)
- Václav, (nar. r. 1809 v Kloubě)
- Jan, (nar. 30.11.1812 v Kloubě – zemř. 10.5.1816 v Kloubě)
- Kateřina, (nar. 18.6.1815 v Kloubě – zemř. 2.1.1816 v Kloubě)

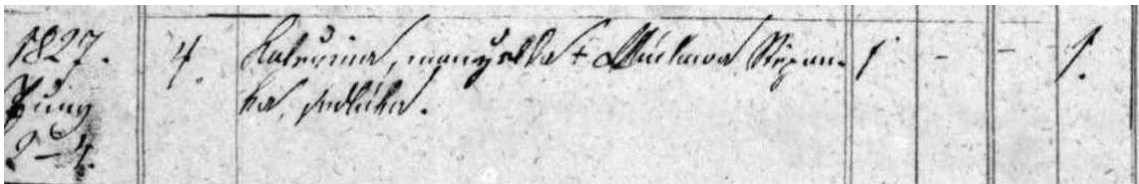
V Kloubě č.p. 4 zemřela dne 1.6.1808 i Václavova starší sestra Marie Magdaléna (nar. 6.7.1760).

Václav Štěpánek zemřel v Kloubě dne **25.1.1822** a byl pochován ve skočickém kostele Navštívení Panny Marie dne 27.1.1822.

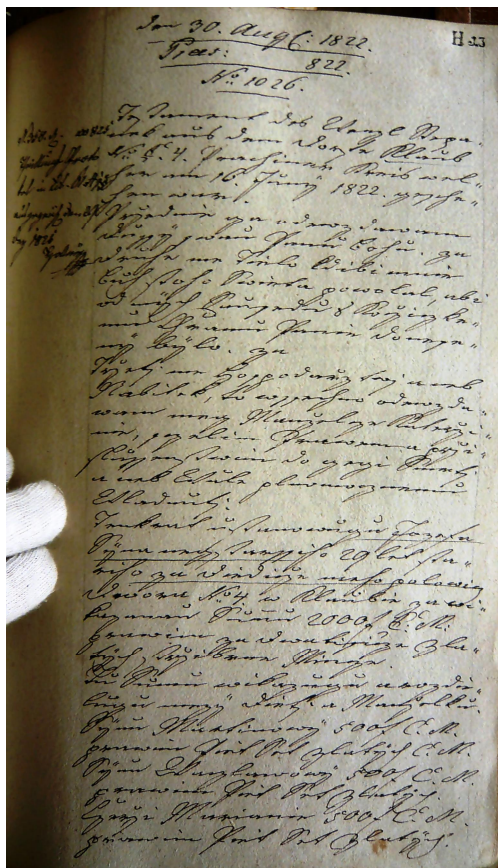
/zápis ve skočické matrice zemřelých o úmrtí Václava Štěpánka, k. (královského) svobodníka v Kloubě č.p. 4, ze dne 25.1.1822/

Václavova žena Kateřina pak zemřela v Kloubě dne **2.6.1827** a dne 4.6.1827 byla pochována.

/zápis ve skočické matrice zemřelých o úmrtí Kateřiny Štěpánkové, ze dne 2.6.1827/

V Knihách svobodnických (Libri libertinorum) uložených v Národním archivu v Praze se v knize č. 56 fol. H13 a násl. zachoval opis Poslední vůle Václava Štěpánka.

/titulní list závěti Václava Štěpánka/

Text závěti:

Den 30. Augl: 1822
No 1026

Testament Václava Štěpánka ze vsi Kloub č.p. 4, prácheňský kraj, který dne 16. června 1822 vepsán byl.

Předně já odevzdávám duši svou Pánu Bohu.

Za druhé: Mé tělo, kdyby mne Bůh z tohoto světa povolal, aby od mých sousedů skočickému chrámu doneseno bylo.

Za třetí: Mé hospodářství aneb nábytek, to všechno odevzdávám mojí manželce Kateřině s celým právem a příslušenstvím do její smrti aneb vůli plnomocnou k vládnutí.

Ustanovuji Josefa, syna nejstaršího, 29 let starého, za dědice mé poloviny dvora č.p. 4 v Kloubě, za vykázanou sumu 2.000 zl. slovy: dva tisíce zlatých stříbrné mince.

Tu sumu vykazují a rozdělují mezi děti a manželku.

Synu Martinovi 500 zl. Slovy: pět set zlatých.

Synu Václavovi 500 zl. Slovy: pět set zlatých.

Dceři Marii Anně 500 zl. Slovy: pět set zlatých.

Manželce 500 zl. Slovy: pět set zlatých

Suma: 2.000 zl. Slovy: dva tisíce zlatých

K tomu ale jedno, u i druhému z jeho bratrů a sestře zavazuji Josefa syna, aby on jim svatební vybytí učinil, a je při sobě měl dokud je nějaké štěstí nepotká, to jest když mu budou s prací nápomocni.

Přítom činím ještě v mé poslední vůli schránku mému nejmladšímu synovi Václavovi, tj. kdyby k lepšímu štěstí nemohl přijít, tak aby mu byla jedna sednice, komora, půda a jeden chlév do jeho smrti k užívání dána.

Kterýžto vše matka do své smrti užívati bude, pak po její smrti, on naproti té sumě, otec Václav Štěpánek, odevzdává a vykazuje Josefovi synovi pár koní, 3 krávy a ostatní nářadí, všechno jak stojí a leží jeho býti má z toho ohledu, poněvadž na něj žádnou peněžitou sumu nevykazují.

Zde následuje výminek manželky po nebožtíkovi Václavovi Štěpánkovi:

9 štrýchů obilí: žita 4 štrychy, pšenice 2 štrychy, ječmene 2 štrychy, ovsy 2 štrychy

2 věrtele hrachu

čtvrt soudku soli

dohromady 9 štrýchů obilí.

Následuje: 6 štrýchů brambor jí připadá, a pak 2 kopy zelných hlávek a 20 řbinů (hřebenu)? Inu. Pšeničné slámy 1 kopy, žitné 1 kopy, a jednu kopy ječné slámy, k tomu ještě 6 centýřů sena a otavy.

4 Lt.: dva záhony jetele, pak 6 košů ohrabků?, 6 košů plev pšeničných. Následuje: jeden kus zahrady, kteráž od strany sednice na ořech pod hrázku podle dolejšího souseda? hraničice.

Kvartýr: jednu sednici, komoru, půdu a chlév.

Přítom matka jeho má býti s teplem a dřevem do její smrti co spotřebuje zaopatřena.

Na školu odkazuje Štěpánek Václav 6 zlatých.

Podpisy:

Franz Černý, konšel pohorovický – svědek

pohorovický Jiřík Vaňata ?, svědek

Franz Říha, svobodník

Administrátor

Sigl: dne

1. Aul: 1821

/ pohled na Protivín r. 1805/

Kdanský dvůr, Kloub č.p. 4

Kloub, ves v Čechách, hejt. Písek, okr. a ps. Vodňany, fara Skočice; 51 d., 370 ob. č. (1890), myslivna a hájovna Radany. 8 domů. bývalo svobodným zvláštním dvorcem. [1]

Obec **Kloub** se nachází asi 6km od města Protivín v okr. Strakonice.

Nejstarší písemná zmínka o vsi je z 1.ledna 1336, kdy král Jan Lucemburský udělil Vodňanům privilegium s darem poloviny Kloubu (tehdy psáno *Chlub*) a několik dalších vesnic. Tento dar nejspíše zůstal nerealizován, neboť se Kloub později uvádí jako součást rozsáhlého hlubockého panství. Dříve však patřil Kloub s rychtou ve Chvaleticích k "zámku píseckému".

Zajímavá je zpráva z počátku husitského hnutí, kdy v roce 1416 byla přepadena a vypálena písecká fara. V seznamu útočníků najdeme také obyvatele Kloubu. Z roku 1490 pochází nejstarší urbář hlubockého panství. Kloub je zde zapsán pod správou rychty v nedalekých Chvaleticích. Z hlubockého urbáře pro r. 1490 se dovíme, že zde žili tito osedlí: Jan, Daněk (držel dvě usedlosti), Mácha, Vít, Ouhleda, Heryně, Kohút, Janek, Hustý, Kropáč, Dubec, Vácha a Velek.

Majitelem hlubockého panství se po králi stal podnikavý šlechtic Vilém z Pernštejna a na Helfštýně, který celé hlubocké panství koupil za 24.000 zl.uh.. Poté byl Kloub značnou část 16. století v majetku nižší šlechty (Vamberští z Rohatec, Čejkovští z Čejkova). Roku 1562 koupil panství hlubocké velmož Jáchym z Hradce. Roku 1590 se Kloub dostal opět k Písku, Roku 1640 byl prodán Mikuláši Divišovi Radkovci z Mirovic, který jej prodal hrabatům z Wrtby. Rod Wrtbů posléze Kloub prodal k protivínskému panství schwarzenberskému, ke kterému přináležel až do první pozemkové reformy r. 1921.

/Kloub ve stabilním katastru r. 1837, červenou barvou zděné stavby, žlutou dřevěné/

/letecký pohled na Kloub r. 1951/

/letecký pohled na Kloub a Pohorovice ca r. 2000/

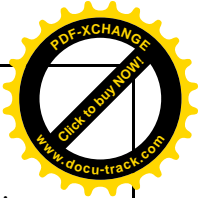
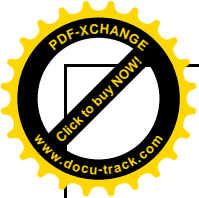
/pohled na Kloub kol. r. 2005/

/ pohled na Kloub před r. 1908, perokresba z I. dílu pamětní knihy od Josefa Štěpánka st./

/pohled na Kloub kol. r. 1900, malba J. Štěpánek st./

Bývalý **Kdanský dvůr** (dnes č.p.4 a 20) se nachází přímo na návsi na jejím horním konci při cestě směrem do Dvorců a Radán. Naproti něj se také nachází tzv. "ušatá" kaplička (tyto "ušá" jsou typickým architektonickým znakem místního selského baroka) z roku 1818. Před statkem č.p. 20 se natáčela scéna k filmu "Strakonický dudák".

Kdanský dvůr byl odpradáвна svobodný.

Prvním známým svobodníkem na Kdanském dvoře byl Václav Daněk, který v roce **1534** svědčil spolu s Machem z Lidmovic a Jarošem ze Skočic zemanovi Šimkovi z Javornice na kupní smlouvě, kterou kupoval za 1.000 kop gr. dva rybníky – „Hluboký“ a „Zámecký“ při královském městě Vodňanech. V roce **1603** zde hospodařil svobodník Matěj Daněk, jehož potomci zde žili až do konce 18. století (r. **1654** je uváděn v berní rule svobodník Jakub Daněk, který vlastnil 45 strychů polí a větší počet dobytka, r. **1667** Šimon Kdaněk. Je tedy zřejmé, že svobodný dvůr v Kloubě dostal svůj název od rodu Daňků či Kdaňků).

Dne **26. 9. 1764** koupila protivínská vrchnost (knížata Schwarzenberkové) od vídeňského měšťana Antonína Malého (Anton Klein) Kdanský dvůr za sumu 6.000 zl.. Dne **31.5.1774** zakoupil dvůr „Kdanský“ František de Spazierer, vrchní ředitel buquoiského panství. Roku **1778** se uvádí na svobodném dvoře č.p. 4 svobodník Jan Mannlicher, který zde nejspíše seděl až do konce 18. stol. Roku **1802** se jako majitel dvora č.p. 4 uvádí již zmiňovaný Adalbert (Vojtěch) Mück, nadporučík koburgského dragounského pluku. Pravděpodobně ještě téhož roku přešel dvůr č.p. 4 na Václava Štěpánka a Jakuba Klímu, který dle tradice zakoupili za 4.000 zl. a statek si rozdělili rovným dílem na polovinu. Polovina statku (dnešní č.p. 4) zůstala v rodě až do roku **1956**, kdy byl zkollektivizován a majitelé, Josef Štěpánek st. a Josef Štěpánek ml., vyhnáni.

Kdanský dvůr byl mezi r. **1819** a r. **1822** přečíslován, čímž vznikla vedle stávajícího č.p. 4 nová usedlost č.p. 20, která si dodnes zachovala selskobarokní ráz a na kterém hospodařil sňatkem spřízněný rod Klímů.

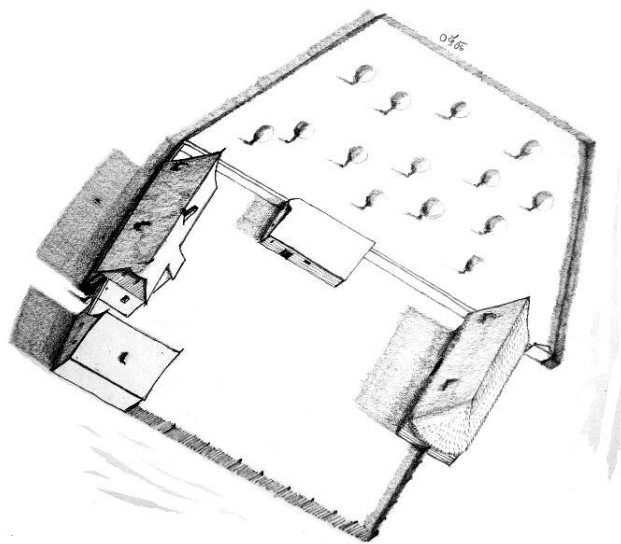
Ke svobodství v Kloubě patřily také chalupy č.p.21 a 8, kde se říkalo "V Židovně", bydleli v nich Židé, kteří na pozemcích patřících ke dvoru vyráběli tzv. „flūs“- draslo, základní bázi pro výrobu mýdel. Svobodníci z Klouba a sousedních Pohorovic často vedli spory se Schwarzenberky týkající se práva honu na svých pozemcích.

Svobodníci z Klouba a Pohorovic organizačně spadali pod tzv. „svobodnickou čtvrť“, kterou zastupoval starosta svobodníků sídlící v Klášterském Mlýně u Kašperských Hor.

Dne 2. září r. 1667 podal Šimon Kdaněk žalobu, císařský svobodník ze vsi Klouba na svého otčíma Jakuba Boušku, že o něm roztrušuje nešlechtné řeči. Bouška si vzal totiž Kdaňkovu matku, a ta ho brzy začala mrzet, protože byla 60 let stará. Mluvil o ní, že ho vábila, k sobě přikouznila rúží, kterou mu dávala do bílého chleba. Když toho nikdo nic nedbal, zesílil palbu a pomlouval svou ženu, že zneužívala svého vlastního syna. Jsa žalován odmítal jakékoli důkazy, odkazoval se na pány místodržící, jako na ochránce. Později se odvolával na Boží soud, konečně dohnán do úzkých, doznal s lítostí, že si všechny ty ohavnosti vymyslel z velké zlosti a závnsti. Bouška se choval na radnici vodňanské, kde se tato podivná pře projednávala, velice sebevědomě, šupkal si po světnici jako potřeštilý, když odpovídal, točil kloboukem a oháněl se příslovím: „Čiň právě – neboj se císaře ani krále“. [2]

[1] Ottův slovník naučný

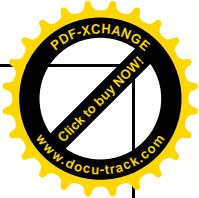
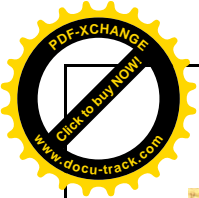
[2] Mostecký, V.: Dějiny královského města Vodňan, II. díl, 1940

/možná podoba Kdanského dvora před rozdělením na č.p. 4 a č.p. 20, ca 18. století/

/pohled na areál Kdanského dvora (označen červeným rámečkem) ve stabilním katastru z r. 1837, již po rozdělení na č.p. 4 a č.p. 20, areál č.p. 4, hospodářských budov a parcel označeno červenými tečkami, stavba č. 5 je bývalá flusárna, pozdější cihelna/

Leta Fol. 1.

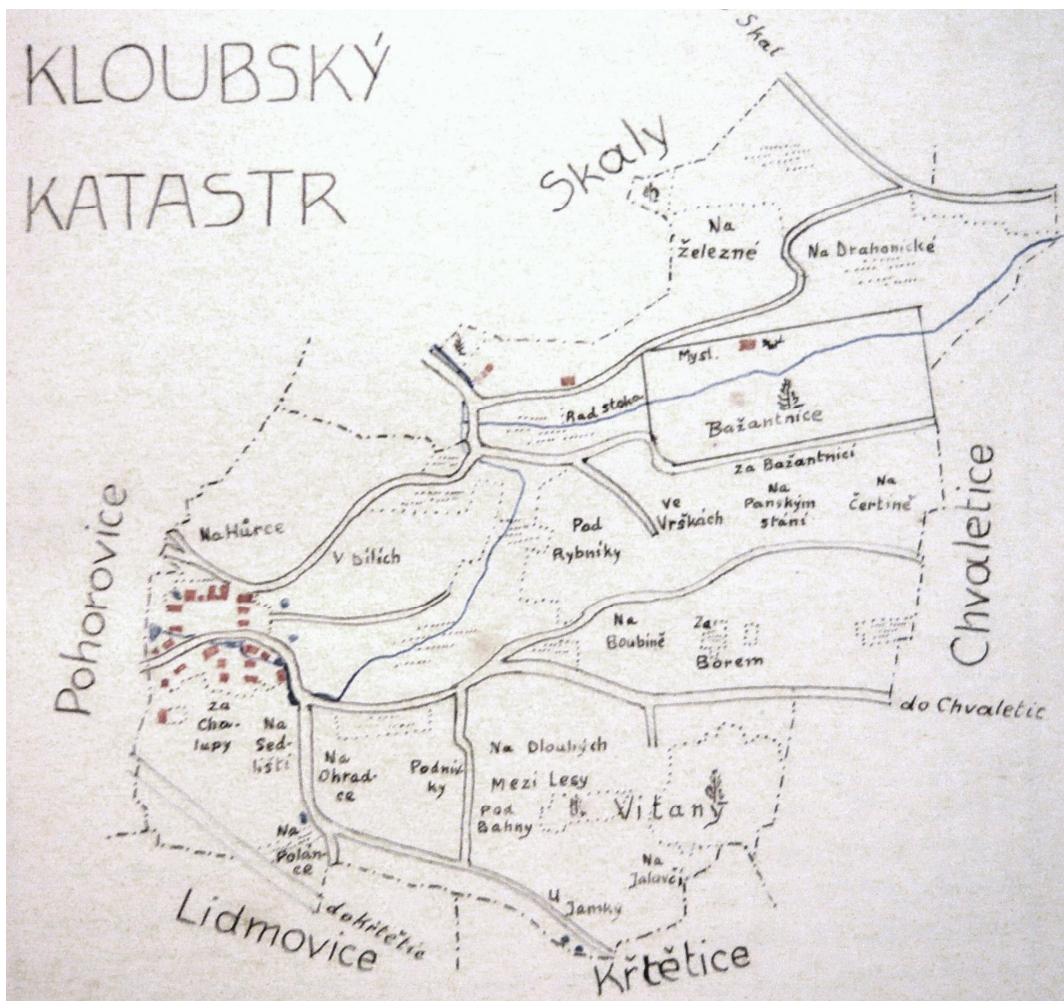
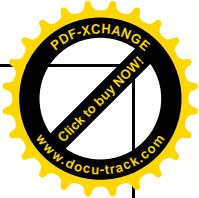
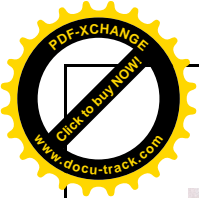
Vs Kloub.
 List Vil Kile od Protivina k Ra-
 - konicim podle Potrogi, a gest
 tu msta Hospodernu Kaskedovnic.
Chalupa Svobod-
 - neho Dvora Kdankovskeho.
 Listy v nej Cizky D. Jety a Vvabr.
 Cizky v ni suma vospou a fircalem.

/zápis z Pozemkové knihy Vs Protivín 1714-1881, který nás informuje o existenci chalupy svobodného Kdankovského dvora v Kloubě/

Leta Fol. 91.

Chalupa Kdankov-
 - sta.
 gruz na sem Svobodnem Dvora,
 a tam gruzni vystavna pozj.
 A. D. v gruzovsuj knihy na vnyh by
 obrozuj Kly pod.

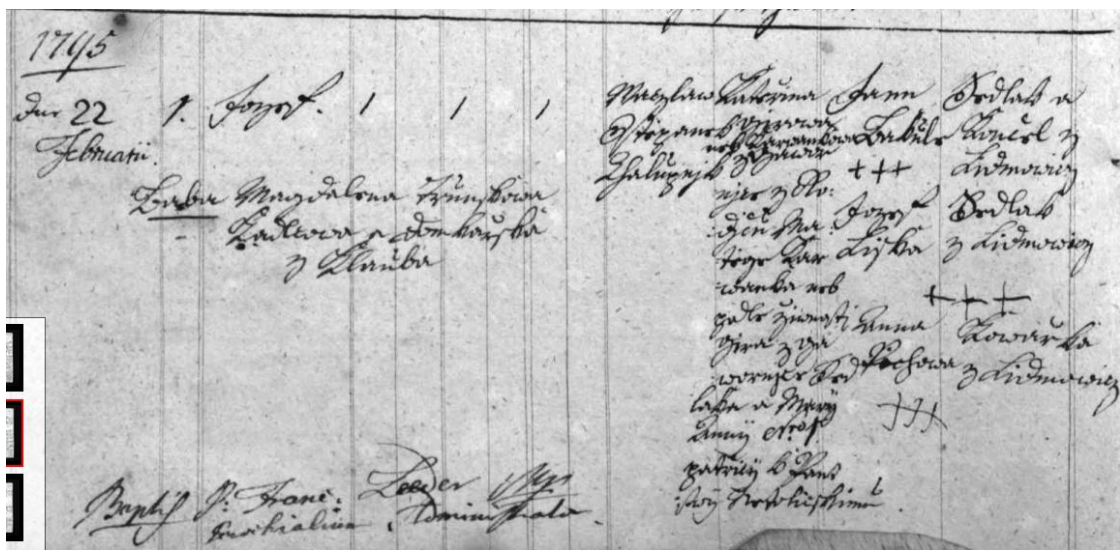
/zápis z Pozemkové knihy Vs Protivín 1714-1881, který nás informuje o existenci chalupy vystavěné na pozemku svobodného Kdankovského dvora v Kloubě/

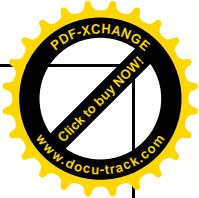
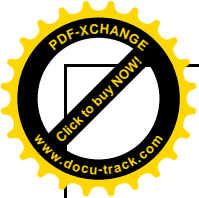

/Kloubský katastr v pol. 19. století, z I. dílu pam. knihy od J.Štěpánka st./

Josef I.Štěpánek (1795-1862)

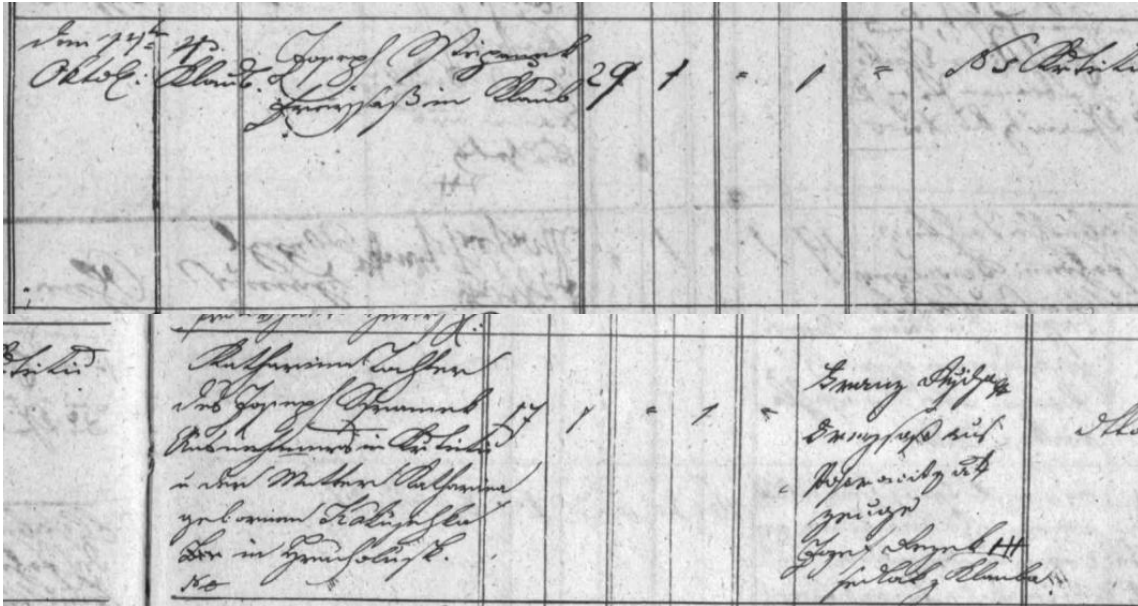
Josef Štěpánek se narodil dne 22.2.1795 Václavu Štěpánkovi a Kateřině rozené Karvánkové, tedy ještě na chalupě v Pohorovicích č.p. 1.

/zápis ve skočické matrice narozených o Josefu Štěpánkovi z 22.2.1795/

Josef Štěpánek se dne **14.10.1823** oženil s Kateřinou Šrámkovou ze Křtětic č.p. 5 (nar. 14.10.1804 ve Křtěticích). Kateřinina matka, také Kateřina zemřela v Kloubě jako 70 letá vdova dne 17.7.1834.

/zápis matriky oddaných o svatbě Josefa Štěpánka (svobodníka z Klouba „freisass im Klaub“) a Kateřiny Šrámkové ze dne 14.10.1823/

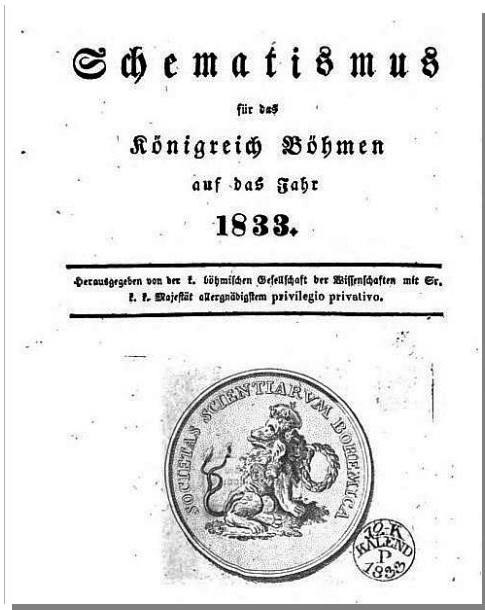
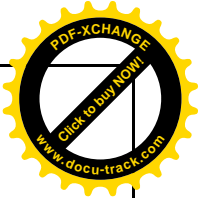
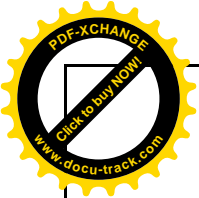
Josefovi a Kateřině se narodilo několik dětí (Tomáš, nar. 1832, Kateřina, Anna, nar. 1827, která si dne 26.8.1846 provdala za Františka Klímu, nar. 1819, z Klouby č.p. 20, Františka, zemř. 12.6.1842, Terezii Annu zemř. 15.3.1846) z nichž se budu věnovat pouze pokračovateli rodu a hospodáři na č.p.4 v Kloubě, **Václavovi**, který se narodil dne 16.9.1837 v Kloubě.

Za života Josefa Štěpánka se setkáváme se Štěpánky, jako vlastníky svobodného dvora v Kloubě, kteří jsou takto zapsáni v tzv. Schematismech/Kalendářích českého království.

/přebal, titulní stránka a zápis ze str. 135 o svobodném dvoře „Freihof“ v Kloubě ve vlastnictví pana Václava Štěpánka a Jakuba Klímy, ve Schematismu pro rok 1805/

Klaub, Freihof, prach. Kreis.
Besitzer: H. Wenzel Stiepanek und Jakob Klima.

/titulní stránka Schematismu pro rok 1833/

Klaub und Podhorowitz, Freihöfe, pr. K., Besitzer: Hrn. Wenzel Stiepanek, Jakob Klima, und Franz Ržiha.

/zápis ve Schematismu/Kalendáře pro rok 1833, „Klaub und Podhorowitz, Freihöfe, pr. K. (Prachiner Kreis), Besitzer: Hrn. Wenzel Stiepanek, Jakob Klima und Franz Ržiha“ „...Kloub a Podhorovice, Svobodné dvory, prácheňský kraj, Vlastníci: pan Václav Štěpánek (pravděpodobně Josefův bratr), Jakub Klíma a František Říha“/

O svobodném dvoře v Kloubě se zmiňuje také J.G. Sommer ve své „Topografii království Českého“ z r. 1840, „Das Königreich Böhmen: bd Prachiner Kreis“, 1840

Das
Königreich Böhmen;

statistisch-topographisch dargestellt

von

Johann Gottfried Sommer,

Ehrenmitglied der Gesellschaft des vaterländischen Museums.

Achter Band.

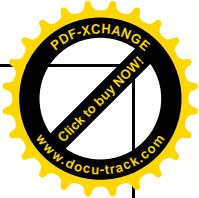
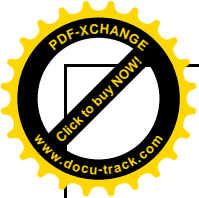
Prachiner Kreis.

Prag.

In der J. G. Calve'schen Buchhandlung.

1840.

/titulní stránka Sommerovi Topografie z r. 1840/

14) Kloub, $\frac{1}{2}$ St. w. von Protwin, Dorf von 20 H. mit 153 E., worunter 1 Israel. Fam., nach Skotisch eingew. ; $\frac{1}{2}$ St. ö. liegt die Einsicht Radan, 2 Arn., mit 1 Jägerhaus und Hegerhaus im Kasangarten. Im Dorfe ist ein l. Freisassenhof nebst mehren auf Freisassengründen errichteten emphyteutischen Ansiedlungen, zusammen 8 Arn.; sie stehen unter dem Freisassen-Aeltesten zu Klostermühl bei Bergreichenstein.

/záznam na str. 420 Sommerovi Topografie z r. 1840 týkající se svobodného dvora v Kloubě „...Ve vsi se nachází královský svobodný dvůr, mimo to navíc na svobodných pozemcích byly zřízeny emfyteutické usedlosti, celkem 8 čísel popisných. Tento dvůr spadá pod svobodnickou čtvrť/staršího svobodníka v Klášterském Mlýně u Kašperských Hor“/

Dochovalo se také několik vlastnoručních podpisů Josefa Štěpánka. Např. z r. 1833.

/ze záznamu jde zřetelně přečíst „Josef Štěpánek svobodník z Kloubu“ /

Nebo např. z r. 1845, kdy souhlasil se svatbou své dcery Marie Anny (nar. r. 1826 v Kloubě).

Josef žil a vystupoval jako královský svobodník, tedy jako privilegovaný obyvatel vesnice, až do r. 1848. Po roce 1848, kdy bylo zrušeno poddanství, zaniká i výsadní postavení svobodníků. Institut svobodnictví pozbyl svého významu, když se všichni obyvatelé stali svobodnými.

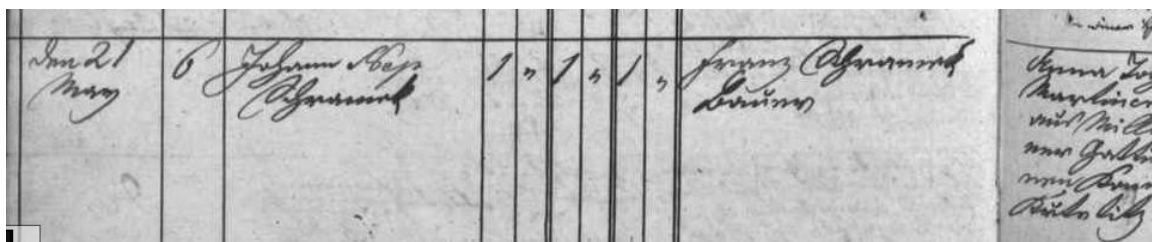
Josef Štěpánek zemřel v Kloubě na podzim r. 1862 a je pochován na hřbitově ve Skočicích. Dle pamětí byl prý velice dobrým a hodným člověkem.

Šrámkové ze Křtetic, Jan Nepomuk Šrámek (1820-1884)

Dne 14.10.1823 se Josef Štěpánek (1795-1862) oženil s Kateřinou Šrámkovou ze Křtetic č.p. 5 (nar. 14.10.1804). Otcem Kateřiny byl Josef Šrámek, sedlák ze Křtetic. Křtětice, kdysi obec protivínského panství, jsou dnes místní částí města Vodňan, ca 4 km východně od obce Kloub.

Rodiče Jana Nepomuka Šrámků (nar. 1820-1884) sídlili také ve Křteticích na sousedním č.p. 6 a byli nepochybně stejného rodu jako Šrámkové z č.p. 5.

Jan Nepomuk Šrámek se tedy narodil na statku ve Křteticích č.p. 6 dne **21.5.1820** jako syn sedláka Františka Šrámků a Rosálie roz. Jílkové.

/zápis o křtu Jana Nepomuka Šrámků v matrice narozených ze dne 21.5.1820/

Jan studoval teologii a r. **1844** byl vysvěcen na kněze. Poté byla kaplanem v Českém Krumlově, Stolicích, Husinci a Jindřichově Hradci. Roku **1850** přestoupil k evangelické církvi a oženil se. Rakouská vláda mu kvůli konvertování a sňatku nepřála, proto se Jan Šrámek uchýlil do Pruského Slezska, kde se stal nejdříve učitelem ve Vratislavi, pak farářem, naposledy v Rozumnicích. Přes všechny překážky pracoval na povznesení českého národa. Jeho dům býval útočištěm českých emigrantů. Roku **1866** odešel do Ruska a přestoupil na pravosláví. Stal se gymnaziálním profesorem v Petrohradě, r. **1872** za své zásluhy obdržel řád sv. Stanislava a byl povýšen do dědičného šlechtického stavu.

Jan šlechtic Šrámek zemřel dne **31.7.1884** v Turtnu u Gačiny v Rusku.

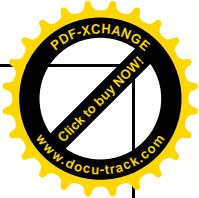
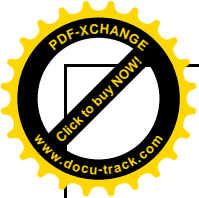
Svá literární díla psal také pod pseudonymy **Jaromír Březanovský** a **Jaromír Milenovský**.

Z jeho prací lze uvést např.:

- „Krátký všeobecný dějepis pro školu“, Jindřichův Hradec, 1849
- „Německá mluvnice J.N.Sykory“, Praha 1851
- „Povídky otce Jaromíra“, Praha, 1852
- „Volks-Märchen aus Böhmen“, Vratislav, 1853
- „Der arme David aus Roesnitz“, Hlubčice, 1857
- „Chudobky“, básně, Praha 1861
- „Dráteníček“, povídka pro děti, Opava, 1863
- „Škola francouzského jazyka pro Čechy“, Praha 1863
- „Gramatika jazyka českého“, rusky, Petrohrad, 1869
- „O výslovnosti francouzského jazyka“, Praha 1873

Přepisoval do ruštiny knihy latinské a řecké, spolupracoval s Amerlingem. [1]

[1] Ottův slovník naučný, sv. XXIV. Str. 753, 1906

Svobodníci, dědiníci, manové, panoši

Kdo to vlastně byli tzv. **svobodníci**? Ottův slovník naučný a Prof. Josef Petráň se shodují v tom, že dříve sluli **svobodní dědiníci**, či jen **dědiníci**, něm. **Freysassen**, Freibauern, lat. *libertini, dedicones, coloni perpetuarii* – stavovsky nevyhraněná skupina obyvatel, kteří byli v závislém postavení (*clientes*), poddaných knížeti, pak králi, byli buď potomci svobodných sedláků z doby rané patrimoniální monarchie, od 15. století také potomci různých zchudlých šlechtických, zemanských rodin nebo byli vrchností osvobozeni.

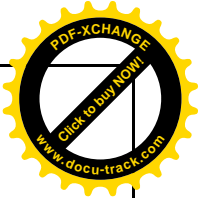
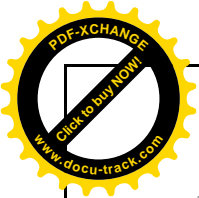
Je těžké rozlišit jejich společenské a právní postavení. Většinou byli vlastníky zemědělské usedlosti-pravděpodobně neopevněného svobodného dvora ve vsi, rozlohou většinou nepřesahující poddanskou usedlost. Od 14.-16.stol. zapisovali tito svobodníci svůj majetek v provolacích knihách „*desk dvorských*“, vedených u dvorského soudu, kam spadali jak **dědiníci**, tak **manové**.

Politický stavovský systém prosazující se během husitství jakoby nezahrnul vrstvu dědiníků, svobodníků, nemajetných zemanů, panošů a manů, mezi stavy zastoupené na zemské sněmu. V roce **1497** se král vzdal práva odúmrtí vůči jejich majetku a desky dvorské přestaly být vedeny. Od 15. století dědiníků/svobodníků stále ubývalo tím, že šlechta skupovala od nich svobodné dědiny a spojovala je se svými panskými pozemky; jiní zase rozmanitou nouzí bývali k tomu vedeni, aby dali se v poddanství svého šlechtického souseda. Někteří dědiníci zpočátku svůj majetek dávali ještě zapisovat do desk zemských jako političtí stavové, později však své statky pojišťovali vklady ve zvláštních „*Knihách svobodnických*“ („*Libri libertinorum*“), které jsou dnes uloženy v Národním archívu v Praze.

Období na přelomu 15. a 16. století, bylo obdobím velkých společenských a hospodářských změn, znamenalo spolu s přílivem nové kultury (renesance), zásadní změny dosavadní sociální struktury obyvatelstva, zejména šlechty. Vyšší šlechta těmto změnám odolávala snáze, její finanční zázemí lépe umožnilo přizpůsobit se a vytvářelo předpoklady pro nový způsob hospodaření (v 16. století byl zaznamenán velký rozmach režijních velkostatků, které zapříčinily přerod šlechtice-válečníka ve šlechtice-podnikatele, např. Vilém z Pernštejna, Petr IV. z Rožmberka, Trčkové z Lípy atd.) Hůře na tom byla nižší, drobná šlechta. Její malé statečky neumožňovaly vytvořit prosperující ekonomické zázemí, schopné vlastní samostatné živnosti. Podléhaly tak snáze ambicím vyšší feudality a její snaze o rozšiřování dosavadních statků a byly jimi pohlcovány.

Členové drobné šlechty ztráceli své dosavadní postavení a práva, zůstávala jim sice svobodná držba pozemků, převážně však v rozsahu většího gruntu. Upadali mezi svobodné poddané, či přímo ve stav poddanský, ztráceli dosavadní predikáty, které je odlišovaly od okolního vesnického obyvatelstva. V pramenech 16. století je nacházíme často (nikoliv však vždy) s přídomkem „*dvořák*“, a to zejména na Moravě. U mnohých suverenita - svoboda přetrvala až do 18. století, 19. století, jiní mizeli již během 15. století (celé 16. století je pak celkově obdobím úpadku svobodníků, kteří byli nejednou císařem „*darováni*“ šlechtě) a v průběhu třicetileté války (1618-1648), zejména po roce 1650, kdy nová „*cizácká*“ šlechta, která se v Čechách usadila po Bílé hoře (1620) a za pakatel skupovala zkonfiskované majetky poražených český stavů, hleděla ze svých nových poddaných dostat co nejvíce, nebrala v potaz privilegia těchto svobodných obyvatel vesnic, zatěžoval je robotami a všelijak je snižovala mezi ostatní poddané. Např. ve fondech pražských archívů je zachována petice svobodníků z novohradského panství v Jižních Čechách z října 1652. Svobodníci v této petici sami sebe označují „*císařskými ubohými svobodníky co trpí velikou křivdu tím, že je hraběnka Buquoyová potahuje k robotám.*“

Svobodníci až do zrušení roboty v roce 1848 lpěli na tradicích svých předků. Stali se uzavřenou stavovskou komunitou, která si byla vědoma svých práv a dávná privilegia

dědiníků jim rozvazovala ruce při dispozici svým majetkem. Sdružovali se do tzv. „královských svobodných čtvrtí“ v čele s „královským starším“, starostou svobodníků, pro určitý kraj. Svobodníci byli na svůj stav náležitě dbalí a sebevědomí. Stavovská uzavřenost byla pojistkou jejich výsad.

Dle pramenů mohli mít vlastní poddané, mohli na své výsadní půdě umístit Židy nebo služebné pastýře. Svým právním postavením totiž byla svobodství rovna právnímu postavení šlechtických panství.

Sociálně stavovská uzavřenost komunity podmiňovala výběr partnerů při sňatcích.

Ze svobodnických desk je patrné, že ceny svobodných usedlostí byly někdy o mnoho vyšší než ceny stejně velkých gruntů poddanských. Výsadu osobní svobody neopomněli nadiktovat faráři jak rodiče při křtu, tak snoubenci při svatbě.

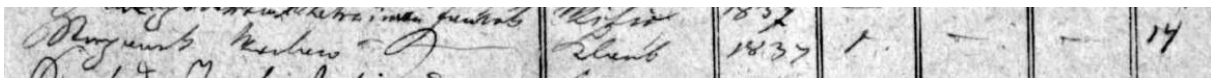
Man, pův. nesvobodný služebník (lat. *vassus*), od 7. století svobodník nižšího sociálního postavení, který aktem zvaným lat. *commendatio* (odevzdání) přijal slib osobní ochrany od určitého velmože, složil mu za to slib věrnosti a konal pro něj nadále nejrůznější služby. Ve formě beneficia jim za odměnu doživotně přenechávají k užívání pozemkový majetek. Smrtí lenního pána nebo mana tento svazek samočinně zanikal.

Panoš/panoše, od 14. století v českých zemích příslušník nižší služebné šlechty, který byl ve službě u jiného šlechtice a na němž byl podobně jako man závislý. Panoš byl původně držitelem svobodného statku, který však z různých příčin (ekonomických, politických, vložil v ochranu pána a přijal jej zpět už jen jako léno/manství. Původně byl panoše tedy zeman, který vstoupiv do družiny některého pána, slíbil mu poslušenství a byl podělen od něho lenním/manským statkem. Panoši byli nejnižším stupněm šlechty a zemanstva vůbec. Od začátku 15. století panoši jako zvláštní společenská vrstva splývali se svobodníky či many nebo, ti úspěšnější, se stali příslušníky tzv. vladyckého stavu. V průběhu 15. století v důsledku společenských změn panoši ztrácí své postavení, stávají se buď svobodníky nebo upadají přímo v poddanství svých dřívějších lenních pánů a ztrácí se v jejich anonymní klientele. Název panoše se však udržel i nadále a byl jím označován mladý šlechtic sloužící v družině mocného pána.

Václav III. Štěpánek (1837-1919)

Jak už bylo uvedeno výše, z hlediska rodové linie nás zajímá **Václav Štěpánek**, nar. dne **16.9.1837**, syn Josefa Štěpánka, královského svobodníka v Kloubě a jeho ženy Kateřiny.

Bohužel se nepodařilo ve skočické matrice narozených pro ves Kloub najít odpovídající zápis, pouze zápis z indexu této matriky.

/zápis z indexu skočické matriky narozených, která nás informuje, že se r. 1837 narodil v Kloubě Václav Štěpánek/

Václav se oženil dne **31.1.1860** s Annou Šefránkovou z Drahonice (nar. **11.8.1841**) a měli 14 dětí, z nich dospělosti se dožilo 9 dívek (Barbora Soukupová, Alžběta Kollerová, Marie Batistová, Kateřina Mašková, Terezie Skobová a Josefa Vachulková) a 2 chlapci (Josef a Václav). Z důvodu sledování rodové linie sleduji jen syna Josefa (nar. dne 21.1.1862). Při příležitosti svatby pravděpodobně Václav převzal po svém otci i hospodářství.

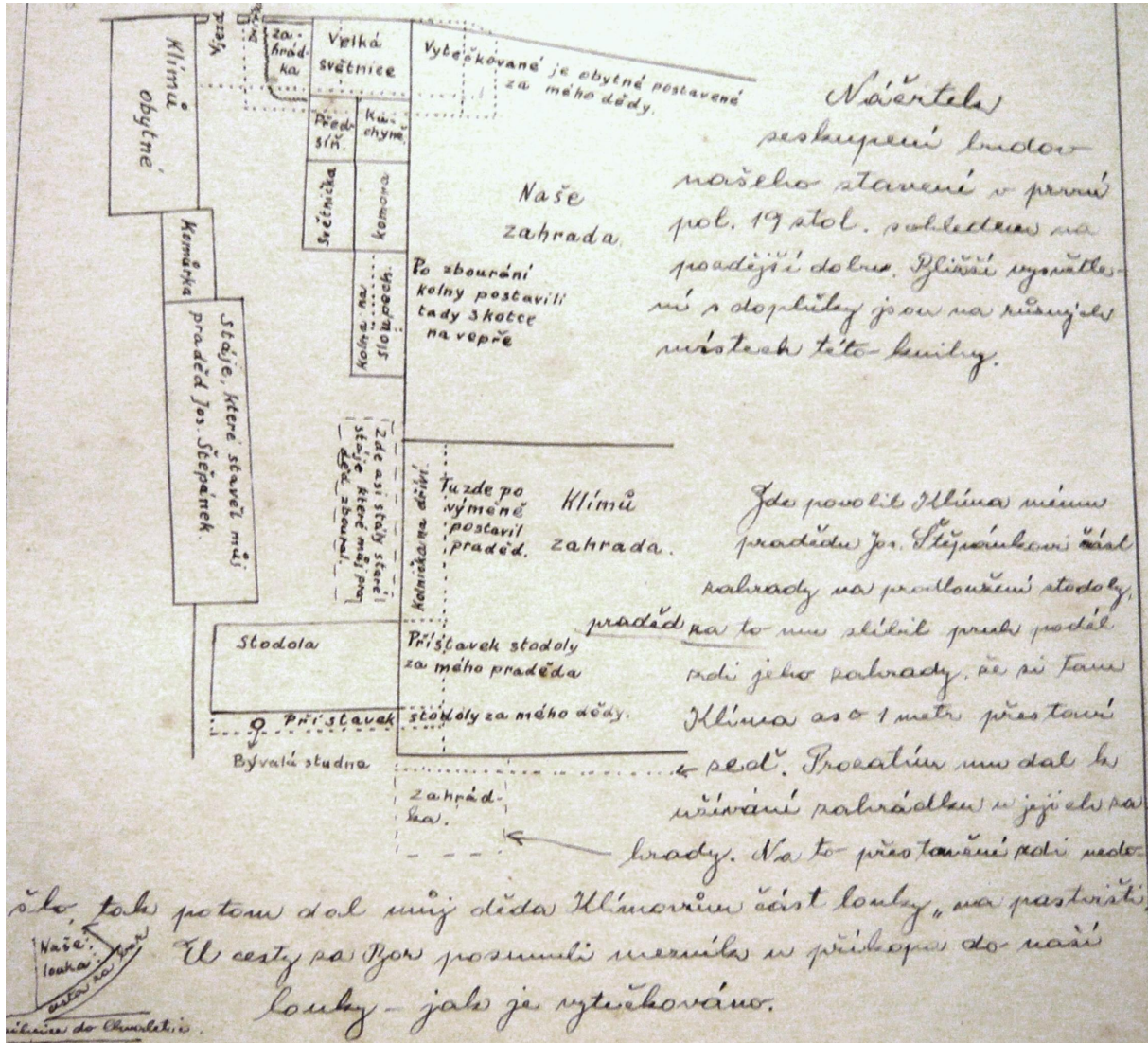
Václav Štěpánek byl dobrým hospodářem, stavitelem a podnikatelem. Někdy kol. r. 1865-1870 přestavěl rodný statek v Kloubě, a to tak, že místo původní a tradiční orientace obytného stavení štítem na náves, orientoval novou budovu k návsi napodél, přičemž k této přistavěl i patro. Vznikla tak v Kloubě zcela ojedinělá patrová stavba. Vjezd do areálu statku zůstal při dolním konci stavby, avšak místo vjezdové brány vznikl krytý průjezd. V přízemí, nalevo od průjezdu, pak napočítáme osm obloukových oken, v patře pak oken deset, která však dnes již nejsou zasklená. Šest oken v patře bylo totiž později zazděno, čtyři zůstala s úzkým průzorem či průduchem. V místě zalomení stavby, na jejím horním konci, byla vybudována tzv. „*Jednice*“, což byl vlastně sklep vytesaný do skalního podloží. K této přestavbě byl Václav jistě motivován svými podnikatelskými plány a aktivitami. V hlavní obytné budově totiž r. **1870** zbudoval hostinec s tanečním sálem, do něhož dovážel vyhlášené pivo z knížecího pivovaru v Protivíně. Václavův podnikatelský duch se projevil také v tom, že za zahradami vybudoval r. **1875** cihelnu, ve které se pálili prý velmi kvalitní cihly. Šlo o velkou cihlářskou polní pec na **60-80 tisíc kusů cihel** se dvěma velkými kolnami. Dříve, asi do r. **1860**, zde stávala tzv. židovská „*flūsárna*“. Židé bydleli do r. **1860** „*V Židovně*“ tj. v chalupách č.p. 21 a 8, které patřily ke dvoru v Kloubě č.p.4 a které později sloužily jako výminek a k ubytování čeledi. Ve flūsárně se vyráběl z dřevěného popela, který byl svážen z okolních vsí, „*flūs*“ neboli draslo, který byl následně odvážen do skláren a mydláren. Pod cihelnou pak Václav vybudoval dva rybníky „*Hořejší a Dolejší hlinavku*“, ze kterých byla brána hlína pro potřeby této cihelny (dnes již neexistující, byla rozebrána před r. 1930). Z těchto cihel je prý postaveno nádraží v Protivíně a v Ražicích. Společně s cihelnou nechal Václav vystavět „*Na Hůrce*“ také vápenku (dnes již také neexistuje, zanikla kolem r. 1914), do které se dovážel vápenec z Rovné u Štětkně. Za doby hospodaření Václava Štěpánka došlo také k rozšiřování a přestavbám hospodářských stavení dvora. Nechal např. zvětšit stodolu, kterou namísto ze dřeva vystavěl nově z cihel a kamene (dnes však již také prakticky neexistuje).

Václav Štěpánek vysadil lesy, a to v tzv. „*Vitanech*“ u Drahonice a u Sedlišť.

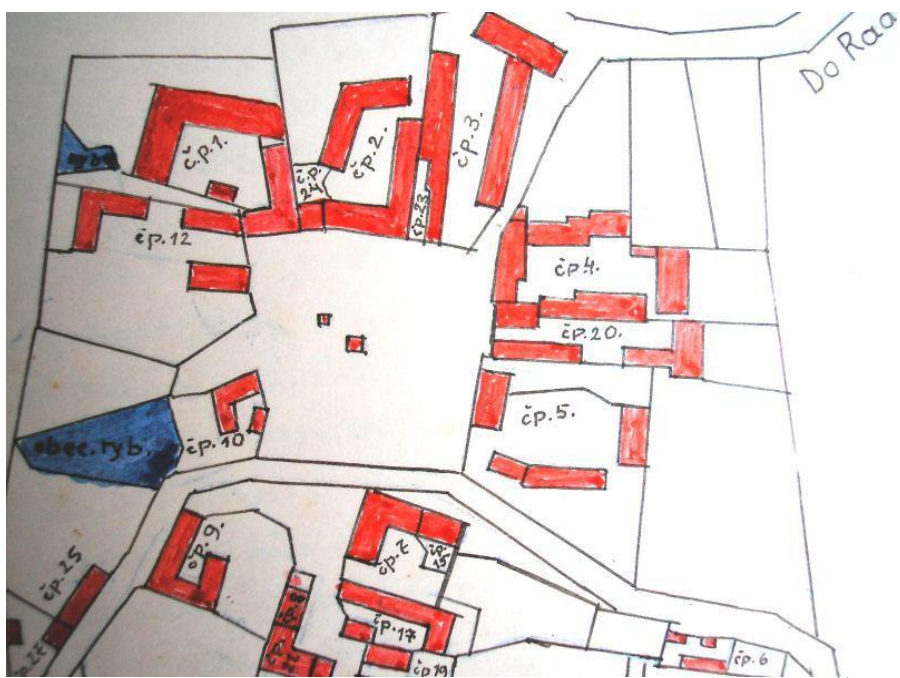
Byl také průkopníkem pokroku v Kloubě, když jako první dovezl v 70. letech 19. století společně s J. Michalem do vsi uhlí z Merklína u Plzně.

Václav Štěpánek zemřel dne **17.6.1919** a je pochován tradičně ve skočickém kostele. Jeho žena Anna zemřela již dříve, a to dne **15.2.1898**.

V síni obytného stavení visel Václavův portrét, na kterém byl vyobrazen již ve starším věku s hustým bílým plnovousem (portrét se po r. 1956 nachází neznámo kde).

/náčrtek situace dvůra č.p. 4 před přestavbou kol. r. 1865, s komentářem J. Štěpánka st./

/pohled na kloubskou návěs kol r. 1938, z I. dílu pam. knihy od Josefa Štěpánka st./

/obytné stavení po přestavbě, vlevo navazuje zahrada, vpravo obytné stavení č.p. 20, z I. dílu pam. knihy od Josefa Štěpánka st./

/pohled na obytné stavení č.p. 4 ze dvora, před přístavbami, stav cca 1920, z I. dílu pam. knihy od J. Štěpánka st./

/pohled z kloubské návsi na č.p. 4 již po přestavbě a č.p. 20 tradičně orientované štítem, z I. dílu pam. knihy od Josefa Štěpánka st./

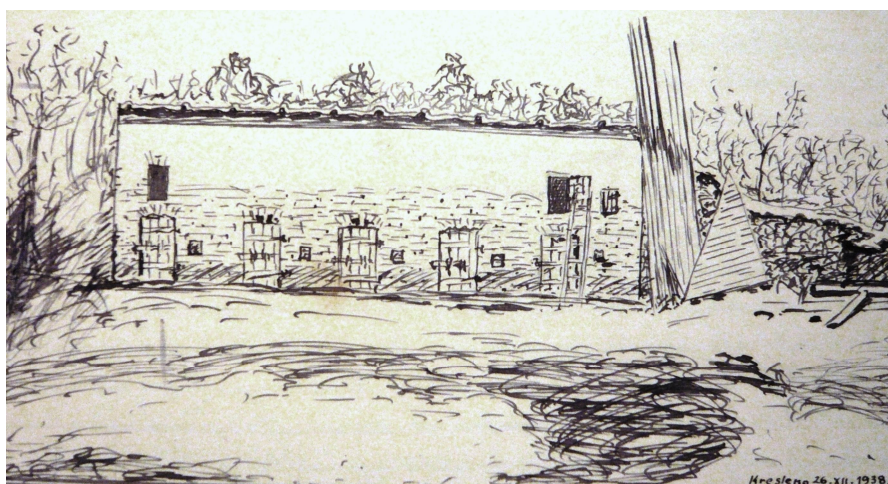
/tajná fotografie obytného stavení č.p. 4, vlevo zřetelné zalomení stavby-lednice, kolem r. 1956, Josef Štěpánek ml./

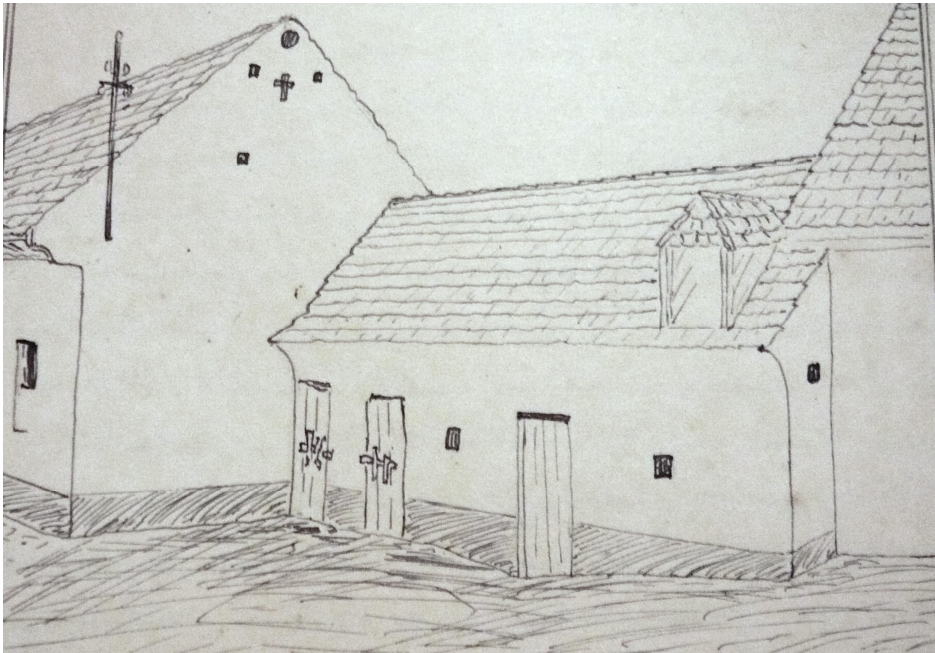
/pohled na obytné stavení č.p. 4 z prostoru areálu dvora, Josef Štěpánek ml., tajná fotografie kolem r. 1956/

/pohled na hospodářské stavení č.p. 4 z prostoru areálu dvora, Josef Štěpánek ml., tajná fotografie kolem r. 1956/

/pohled na chlívky pro vepřový dobytek z konce r. 1938, J. Štěpánek st./

/pohled před r. 1941 od obytného stavení č.p. 4 na tzv. „ksindlhaus“ - čeledník a maštale, z I. dílu pam. knihy od J. Štěpánka st./

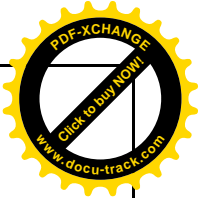
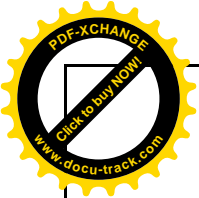
/plánek rozvržení staveb cihelny a rybníků s komentářem J. Štěpánka st./

/zbytky cihelny r. 1924 před zbouráním, z I. dílu pam. knihy od Josefa Štěpánka st./

/Kloubek č.p. 4 na mapě Pozemkového katastru/

Josef II. Štěpánek (1862-1940)

Josef Štěpánek se narodil v Kloubě dne **21.1.1862** Václavu Štěpánkovi a jeho ženě Anně. Oženil se s Annou Kovářikovou (nar. **20.10.1873** v Nové Vsi u Protivína). S Annou měl syna Josefa (nar. dne 26.3.1899), dceru Marii (zemřela co dítě), syna Václava (nar. 14.4.1902) a syny Františka a Aloise, kteří však zemřeli co děti. Josef byl po smrti své první ženy Anny, která zemřela dne **28.3.1905** na tuberkulozu, ženatý ještě třikrát. Vzal si postupně dvě Aniny sestry. Podruhé se r. 1909 oženil s Boženou Kovářikovou (nar. 1885 – zemř. 1910), která umřela nedlouho po svatbě rovněž na tuberkulozu. Potřetí se Josef oženil r. 1914 s Rosálií Kovářikovou, která zemřela r. 1916 také na tuberkulozu. Počtvrté se Josef ženil r. 1918 s Marií roz. Beranovou, která zemřela 7.3.1933 na chřipku a zápal plic.

Josef převzal statek po otci kolem r. 1895 a dále pokračoval v díle svého otce. Zveleboval hospodářská stavení atd.

K době hospodaření Josefa Štěpánka se váže zajímavá událost. Před I. světovou válkou se v okolí nedalekého města Písku konaly veliké vojenské manévry, kterých se účastnil následník rakousko-uherského trůnu, synovec císaře Františka Josefa I., arcivévoda **František Ferdinand d'Este**. Arcivévoda za svůj hlavní stan vyhlédl právě statek s pohostinstvím Josefa Štěpánka v Kloubě a se svojí svitou se zde ubytoval. Po skončení manévrů věnoval arcivévoda Josefu Štěpánkovi za jeho pohostinnost vzácný čajový servis se znakem panovnické rodiny (po r. 1956 se nachází neznámo kde).

/arcivévoda František Ferdinand d'Este (18.12.1863-28.6.1914) v generálské uniformě/

Josef předal r. 1925 statek svému synovi **Josefovi** (nar. 1899) a dožil na tzv. výminku, kde dne **30.7.1940** zemřel. Byl pochován do rodinného hrobu ve Skočicích.

Josef Štěpánek odešel v těžkých dobách nacistické okupace, kdy na vesnickém obyvatelstvu leželo těžké břemeno odvodu potravin, dobytka a koní pro válečné potřeby okupantů a který jako poslední z rodu prožil celý svůj život na rodném statku v Kloubě č.p. 4.

/poutní kostel Navštívení Panny Marie ve Skočičích, z let 1677-1678 se hřbitovem, r. 2009 a r. 1725/

/rodinný hrob na skočickém hřbitově, r. 2009/

Poslední držitelé dvora - Josef III. Štěpánek (1899-1977), Josef IV. Štěpánek (1926) a poslední rodové generace - Zdeněk Štěpánek (1958), Ondřej II. Štěpánek (1982)

Josef Štěpánek se narodil v Kloubu dne **26.3.1899** Josefu Štěpánkovi a jeho ženě Anně a měl více sourozenců, z nichž dospělého věku se dožil pouze on a bratr Václav (nar. 14.4.1902 – zemř. 1968). **Václav Štěpánek** se dne 15.3.1934 oženil s Marií Mikšovou z Žichovce (nar. 1918), usadil se zde na statku „U Mikšů“ a byl zde starostou. Manželům se narodily dvě dcery Vlasta a Venuše. Díky „podvratné činnosti“ byl nacisty uvězněn r. 1942 nejdříve v koncentračním táboře v Griebo, poté až do r. 1943 v koncentračním táboře v Bayreuthu, ze kterých se vrátil po 196 dnech s podlomeným zdravím - vážil 43 kg. Po válce se odstěhoval do Prahy, kde byl redaktorem Hospodářských novin. Zemřel v Praze r. 1968 a je zde i pochován.

/svatba Václava Štěpánka z Klouba s Marií Mikšovou ze Žichovce r. 1934, zleva mládenec Josef Štěpánek ml, družička Věra Zimmerhanzlová z Žichovce (nar. 1928), v pozadí statek U Mikešů v Žichovci/

Josef Štěpánek absolvoval základní vojenskou službu až po skončení I. světové války, a to v letech 1921 až 1922 u **dělostřeleckého pluku č. 110** v Nitře na Slovensku, se kterým bránil novou republiku proti Horthyovskému Maďarsku. Josef napřed sloužil u jízdní čety, poté u evidence koní, potom u obsluhy děl a nakonec byl u osvětového odboru knihovníkem.

/Josef Štěpánek st. (sedící-označen tečkou) u dělostřeleckého pluku č. 110 v Nitře kol r. 1921/

Josef Štěpánek se dne **14.5.1925** oženil s Žofií Januškovou z Letů č.p. 9 (nar. **16.5.1905**), se kterou má dvě děti.

/pohled na náves v Letech kol. r. 1920, zcela vpravo část stavení č.p. 9 patřící rodu Janušků/

- **Josefa Jana**, (nar. dne **19.3.1926** v Kloubě) t.č. důchodce bytem v Brodku u Přerova,
- **Vlastu Marii**, (nar. **20.3.1932** v Kloubě), t.č. důchodkyně bytem v Horní Moštěnici. Vlasta se provdala dne 2.7.1953 za Zdeňka Hrubého z Horní Moštěnice (nar. 9.12.1928-16.6.2002) a s tímto měla dvě děti: dceru MUDr. Vlastu (Aťku), provdanou Kratěnovou (nar. 19.7.1955 - zemř. 2.11.1992) /děti Mgr. Ivo Kratěna (nar.13.5.1980) a MUDr. Hana Kratěnová (nar. 23.12.1983)/ a syna Zdeňka Hrubého (nar. 30.6.1954). Vlastiným druhým manželem byl Jaroslav Mičák (nar. 23.4.1926 – zemř. 4.3.2005).

/Josef Štěpánek st., s dětmi dcery Vlasty, vnučaty Vlastou (Aťkou) Hrubou a Zdeňkem Hrubým r. 1964 v Horní Moštěnici/

/momentka z r. 1938, zleva: Žofie Štěpánková, Josef Štěpánek st., Josef Štěpánek ml, příbuzná, dole zleva: Vlasta Štěpánková, příbuzná jménem Marcela/

/ Josef Štěpánek ml. (s 1. kolem) a Vlasta Štěpánková v Kloubě č.p. 4, za stodolou, r. 1937/

Hospodářství převzal Josef po otci dne **14.5.1925**, které se i přes nepřízeň životního osudu snažil vést řádně až do konce. Ve 30. letech 20. století přestal provozovat hostinskou činnost a zaměřil se již čistě na zemědělskou výrobu, která se skládala z pěstování zemědělských plodin, lesního hospodářství a chovu hospodářských zvířat. Zúčastnil se také mobilizace r. **1938**, kdy byl přidělen k pěšímu **pluku č. 18** do Plzně. Poté byl převelen na pohraniční opevnění u Kladrub u Stříbra. Dle příznání z r. **1939** choval **8 krav, 3 jalovice, 3 býky, 5 telat, 2 telátka, dále 5 sviní a 3 prasata, dále 4 koně-kobyly a hojně drůbeže.**

V důsledku neustálých odvodů koní a dobytka pro válečné potřeby nacistů, zakoupil r. **1941 traktor zn. Škoda**, což bylo v obci novinkou a senzací, byť byly neustálé problémy s dodávkou paliva, které bylo možno získat jen na příděl.

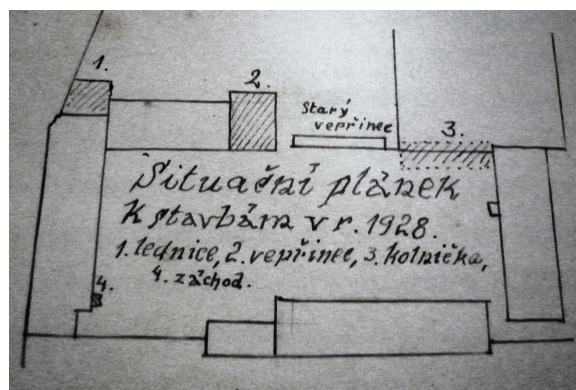

/Josef Štěpánek ml. na traktoru zn. Škoda na dvoře rodinného statku v Kloubě r. 1944/

Josef Štěpánek byl zvolen r. **1938 obecním kronikářem** a jeden čas zastával také úřad starosty (r. **1941-1942**).

/titulní strana I. dílu pamětní knihy od J. Štěpánka st./

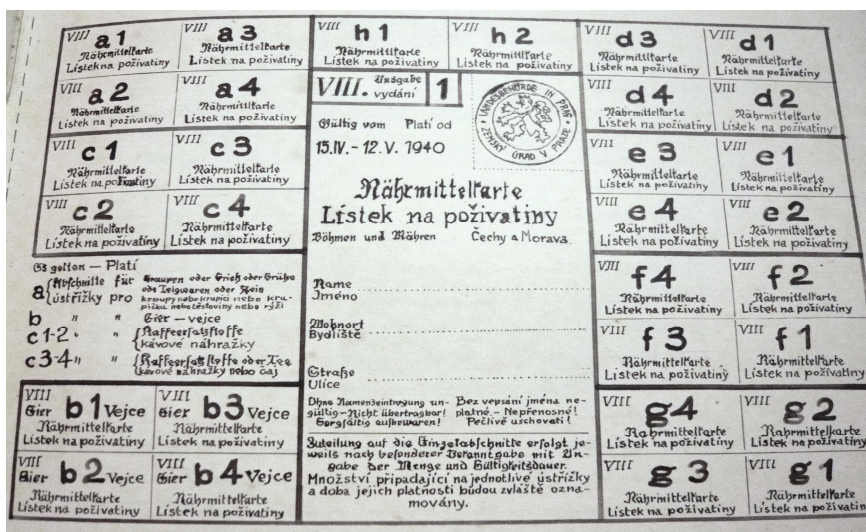

/stavby realizované na č.p. 4 r. 1928, z I. dílu pam. knihy od J. Štěpánka st./

/náčrtek přestavby obytného stavení č.p. 4 r. 1928, z I. dílu pam. knihy od J. Štěpánka st./

Pod neustálým tlakem a nervovým vypětím byl Josef Štěpánek r. 1941 hospitalizován pro nervovou slabost.

/válečné lístky na požívatinu, z I. dílu pam. knihy od J. Štěpánka st./

Po skončení války r. 1945 si celá země oddychla a slavila znovunabytí svobody. Tato idyla však netrvala dlouho. Dne 28. února 1948 se mocenským převratem dostali nadobro k moci komunisté a nastalo pronásledování soukromých zemědělců. Cílem vládnoucí garnitury byla jejich likvidace a kolektivizace vesnice podle vzoru Sovětské svazu. Po rozsáhlých politických přípravách byla celostátně zahájena akce „K“ – „kulaci“ (slovo z ruštiny, které v překladu znamená „vesnický boháč“), kdy byla využívána Směrnice ministrů národní bezpečnosti, vnitra a spravedlnosti ze dne 22.10.1951, která byla zrušena 18.1.1954. Roku 1955 začala tzv. „druhá vlna kolektivizace vesnice“, která trvala až do počátku 60. let 20. století. Státnímu systému šlo o zabavení majetku soukromých zemědělců, čímž bylo závažnou formou zasaženo do osudů mnoha lidí. Vystěhování zemědělců z jejich domovů, zabavení jejich majetku, zbavení svobody, bylo jedním z nejhorších zločinů státní moci v jejich důsledcích. Lidé ztratili střechu nad hlavou, byli vytrženi se svých rodových a rodinných vazeb, byli nuceni žít ve zcela nevyhovujícím prostředí při naprostém popření lidské důstojnosti.

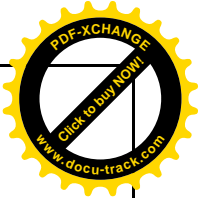
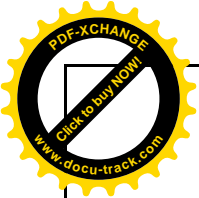

/momentka na dvoře statku v Kloubě č.p. 4, zleva: koně „Štajra“ a „Hnědá“, Josef Štěpánek ml., Žofie Štěpánková a Vlasta Štěpánková kol. r. 1948/

/Josef Štěpánek ml., Vlasta Štěpánková, fotoateliér Vodňany, 9.2.1947/

Perzekuce rodiny ze strany režimu začala již **na počátku 50. let 20. století**. Z důvodu třídní nenávisti jim byly cíleně zvyšovány dodávky, které dlouhodobě objektivně nemohla rodina plnit. Přičemž neplnění předepsaných dodávek se trestalo zabavením majetku. Tato snaha je jasně patrná i z toho, že byla rodině již předem zabavena veškerá mechanizace (traktor, mlátičky, pluhy, atd.) a vše bylo předáno Strojní traktorové stanici ve Vodňanech. S vypětím sil tento tlak rodina ustála. Zlom však nastal r. **1952**, kdy se stal tajemníkem MNV Kloub Josef Holý (1910-1957), o kterém se vědělo, že má za úkol likvidaci „kulaků“. V důsledku neustálých kontrol plnění dodávek dostala Žofie Štěpánková při jedné takové kontrole dne **6.8.1954** záchvat mozkové mrtvice. Byla nalezena manželem a synem v bezvědomí na dvoře a oba viděli ze statku vycházet tajemníka Holého. Žofie Štěpánková byla ihned převezena do nemocnice v Písku, kde však druhý den dne **7.8.1954** zemřela. Po smrti Žofie Štěpánkové byla její id. ½ statku převedena na Josefa Štěpánka ml..

Pod tíhou této události a stupňujícím se tlakem předsedy MNV Kloub Františka Brůžka (1914-1968) a předsedy místního JZD Františka Hrubického (1905-1990) byl o vánocích r. **1955** Josef Štěpánek st. raněn mozkovou mrtvicí, ochrnul na půl těla a byl převezen do nemocnice v Písku. K této události došlo po zásahu Lidových milicí vedených tajemníkem Holým, kdy jim byly odebrány veškeré zásoby, zapečetěny sklady a stodola.

Po těchto tragédiích sílil tlak na odebrání statku. Na statku zůstal sám syn Josef Štěpánek ml., který byl neustále pod tlakem tajemníka Holého a Lidových milicí. Bylo mu vyhrožováno internací v uranových dolech atp. Při jedné takové návštěvě byl Josef Štěpánek i fyzicky napaden. Jelikož byla situace více neúnosná, podepsal Josef Štěpánek ml. i za svého otce dne **21.1.1956** bezplatný převod majetku ONV ve Vodňanech prostřednictvím MNV v Kloubě. Dne **16.2.1956** byla sepsána smlouva o bezplatném převodu majetku na Československý stát. Dne **15.3.1956** byl pak Josef Štěpánek ml. na základě iniciace MNV Kloub vystěhován mimo místo trvalého bydliště do obce Horní Moštěnice (okr. Přerov), kam se již r. 1953 provdala jeho sestra Vlasta provdaná Hrubá a kde se již nacházel po propuštění z nemocnice v Písku i jeho otec. Paradoxně špatný zdravotní stav otce zachránil syna Josefa od vystěhování do pohraničí, když dostal svolení se za účelem opatrování o nemocného otce odstěhovat do Horní Moštěnice.

Po předání majetku dne 12.3.1956 dal tajemník Holý příkaz k vystěhování z obce Kloub do 3 dnů, což bylo realizováno dne 15.3.1956. Rodina se již nesměla do rodné obce vrátit.

Tímto dnem došlo, po více jak **150 letech**, k přetržení kontinuity vlastníků statku č.p. 4 v Kloubě z rodu Štěpánků. Statek byl účelově využíván a plundrován místním JZD, přičemž po restituci majetku v 90. letech 20. století se rodině vrátil devastovaný a rozvrácený majetek, bez jakéhokoliv vybavení a zázemí. V tomto stavu se již jen těžko dalo navázat na zemědělskou tradici usedlosti a bylo rozhodnuto o odprodání majetku. Posléze byly odprodány i lesy. Polnosti zůstávají v dlouhodobém nájmu ZD v Lidmovicích.

Josef Štěpánek st. zemřel dne **11.2.1977** v Horní Moštěnici a je pochován v rodinném hrobě ve Skočicích.

Další generaci rodu zabezpečil **Josef Štěpánek ml.** (nar. **19.3.1926**), který se přiženil r. 1956 do Brodku u Přerova, když se dne **18.8.1956** oženil s Yvonou Kopcovou (nar. **14.5.1937**) a kde jako důchodce žije dodnes. Prošel mnoha profesemi. Vystudoval Střední rybářskou školu ve Vodňanech, později studoval na výpravčímho. Profesi výpravčímho pak mnoho let vykonával na Olomoucku a Přerovsku. Poté vykonával i jiné profese spojené s železniční dopravou.

Se svou ženou Yvonou má jediného syna **Zdeňka** (nar. **28.5.1958** v Přerově), který žije s manželkou Alicí roz. Šnajdrovou (nar. **31.7.1957** v Přerově), dcerou MUDr. Dušana Šnajdra (1925-2000) a Oluše roz. Cvakové (1925-1986), v Kojetíně (okr. Přerov). Zdeněk vystudoval Střední stavební průmyslovou školu v Lipníku nad Bečvou a od začátku 90. let 20. století podniká ve stavebnictví.

Společně mají dvě děti:

- syna Mgr. **Ondřeje Štěpánka** (nar. **18.2.1982** v Přerově), právníka
- a dceru Mgr. **Barboru Štěpánkovou** (nar. **8.2.1985** v Přerově), právničku.

/ „budování kulturního domu svépomocí“ Kloub č.p. 4, r. 1958/

/pohled na obytné stavení Kloub č.p. 4, provozovna „Smíšeného zboží“, kol. r. 1990/

/průhled přes zbouranou stodolu do dvora č.p.4, kol r. 1991/

/devastované hospodářské budovy, kol. r. 1991/

/obytné stavení statku č.p. 4, r. 2009/

/zoufalý průhled skrz neexistující stodolu na obytné stavení č.p. 4, r. 2009/

/pohled do interiéru maštálí s hodnotnou klenbou, postavených kol. r. 1820, stav 2010/

/pohled na obytné stavení č.p. 4 z cesty do Radán, r. 2009/

/celkový pohled na „Kdanský dvůr“ č.p. 4 a č.p. 20, r. 2009/

/pohled od statku č.p. 4 na polnosti, v pozadí JE Temelín, r. 2009/

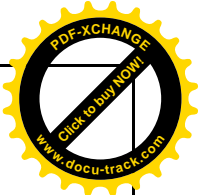
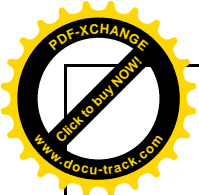
/foto z promoce Barbory Štěpánkové, r. 2009, PF MU Brno, zleva: Alice Štěpánková, Barbora Štěpánková, Zdeněk Štěpánek/

/foto z promoce Barbory Štěpánkové, r. 2009, PF MU Brno, zleva: Ondřej Štěpánek, Barbora Štěpánková/

/foto z promoce Barbory Štěpánkové, r. 2009, PF MU Brno, zleva: Yvona Štěpánková, Josef Štěpánek/

Dohledání držitelé Kdanského dvora od r. 1534 do r. 1956

držitel	rok
Václav (Vaněk) Daněk	1534
Matěj Daněk	1603
Jakub Daněk	1654
Šimon Kdaněk	1667
Antonín Malý (Anton Klein)	do 25.9.1764
Kníže ze Schwarzenberka	od 26.9.1764 do 30.5.1774
František de Spazierer	od 31.5.1774
Jan Mannlicher	1778
Adalbert (Vojtěch) Mück	1802
Václav I. Štěpánek a Jakub Klíma	od r. 1802, rozdělení dvora na č.p. 4 a 20 (Jakub Klíma)
Václav I. Štěpánek	1805, 1829, 1833, 1840
Josef I. Štěpánek	1833, 1845 do 1860
Václav II. Štěpánek	od 1860 do ca 1895
Josef II. Štěpánek	od ca 1895 do 1925
Josef III. Štěpánek	od 1925 do 1956
Josef IV. Jan Štěpánek	od 1955 do 1956

Sestavil: Mgr. Ondřej Štěpánek, 2011

Tomáš Jan František Štěpánek rytíř z Tourova (ca 1670 - 2.9. 1749)

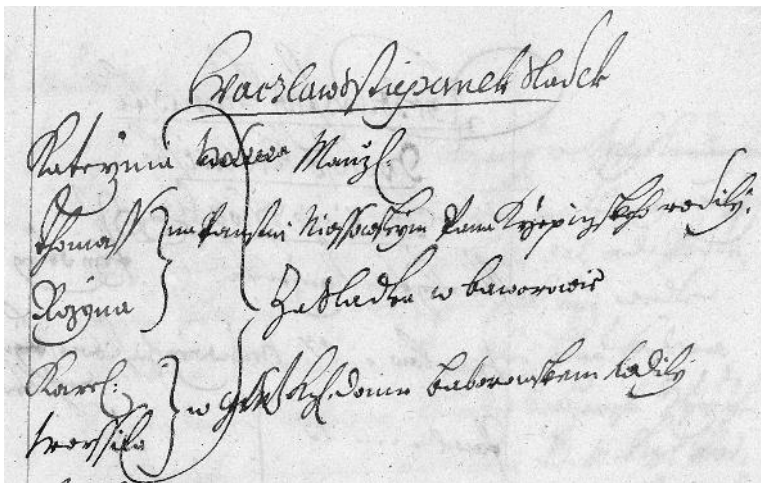
Zajímavou osobností rodu je nepochybně i děkan Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě - **Tomáš Štěpánek (var. Stiepanek)**, celým jménem **Tomáš Jan František**. Mnoho z jeho života se nedochovalo. Narodil se kolem r. 1670 Václavu Štěpánkovi (6.9.1641- po 1705) pravděpodobně v obci Nihošovice (panství Nihošovice u Volyně), kde byl nějaký čas ve službě (jako sládek) u Františka Albrechta Chřepického svobodného pána z Modlíškovic. Po roce 1676 byl Václav Štěpánek „vrchním knížecím sládkem“ v Bavorově (srov. kapitolu: „Matěj Štěpánek, Ondřej I. Štěpánek, Jiří Štěpánek, 30 letá válka a bavorovská větev rodu“).

Tomáš se dal se na církevní dráhu, kterou završil dne **24. září 1748**, kdy byl jako „*kněz-jubilant*“ („*sacerdos-jubilatus*“) zvolen **děkanem Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě** a následně ve funkci potvrzen císařovnou **Marií Terezií**. Dne **18. prosince 1748** byl **povýšen do českého rytířského stavu**, obdržel **erb a predikát „z Tourova“**, „*von Taurova*“ var. „*z Tourové*“, „*von Taurow*“ a současně mu byl udělen **inkolát v rytířském stavu**. ^[1], ^[2], ^[3], ^[4], ^[5]. Děkan Štěpánek zemřel dne **2. září 1749**. ^[7]

V literatuře je zmiňován ještě na počátku 19. století.

Tomáš Štěpánek začínal před svým jmenováním děkanem v Klatovech, na tamní jezuitské koleji. Na kněze byl vysvěcen roku **1688**. Poté zastával funkci kaplana ve městě Polička, od roku **1698** zde působil ve funkci děkana, a to až do roku **1720**, kdy se stal děkanem v Chlumci nad Cidlinou. Současně s funkcí děkana zde vykonával funkci venkovského vikáře („*vicarius foraneus*“). Od roku **1718** byl nesídelním kanovníkem Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Před svým zvolením děkanem vyšehradské kapituly užíval titul „*kanovník-senior*“. ^[6]

Podle pramenů se jednalo o nenápadného kanovníka. Jeho děkanát představuje v dějinách kapituly spíše jen epizodu. Na Vyšehradě nechal založit dvě nadace, z nichž se financovaly zádušní mše za rod Štěpánků a Bubečkovských. Byl prý vysoké postavy. ^[7]

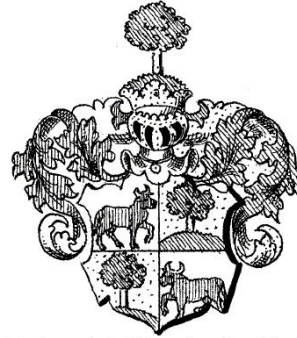

/zápis z r. 1677 o Václavu Štěpánkovi a jeho rodině (Tomáš uveden jako nejstarší syn) v soupise služebníků panství Helfenburk/Netolice /

Štěpanek von Taurova.

Altes Geschlecht das 1786 erlosch. Der Dechant des allezeit getreuen Domkapitels auf dem Vysehrad bei Prag , Thomas Štěpanek von Taurova wurde .1748 böhmischer Ritter.

ŠTĚPANEK v. TAURORA.

Wappen : Geviertet ; 1 , u. 4. in Silber ein rother Stier ; 2. u. 3. in Gold auf grünem Hügel ein grün belaubter Baum. - Kleinod : der Baum auf dem Hügel ; Decken : roth - silbern und grün - golden.

/erb Tomáše rytíře Štěpánka z Tourova,
M. Magni, 2010/

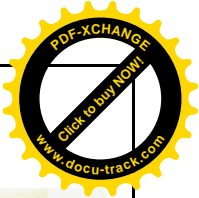
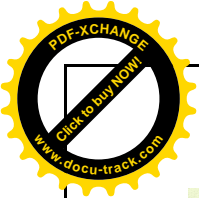
/heslo Štěpanek von Taurova, Meraviglia-Crivelli/

/erb Tomáše rytíře Štěpánka z Tourova,
r. ca 1860/

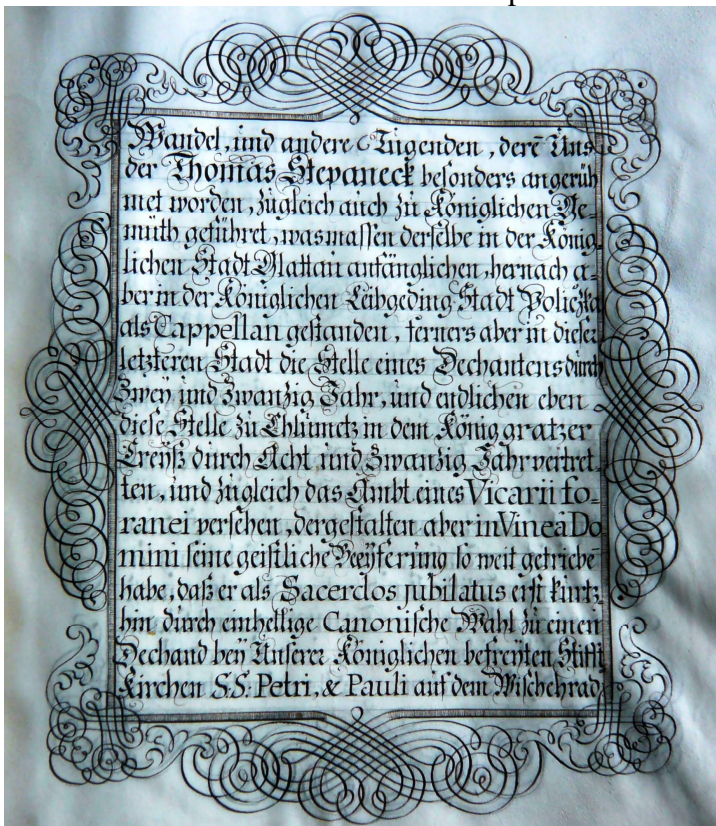
/erb Tomáše rytíře Štěpánka z Tourova, nobilitační
listina, 1748/

/královna Marie Terezie potvrzuje Tomáše Štěpánka děkanem vyšehradské kapituly, 1748/

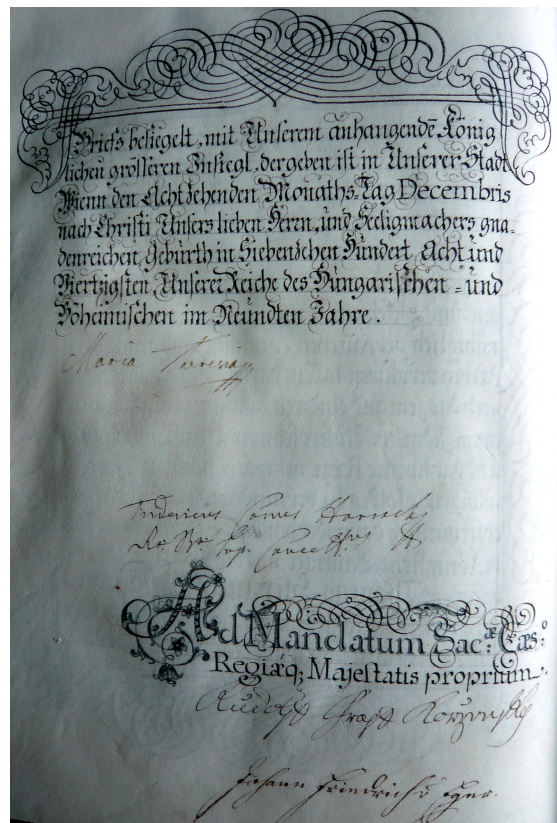
/úvodní stránka nobilitačního diplomu/

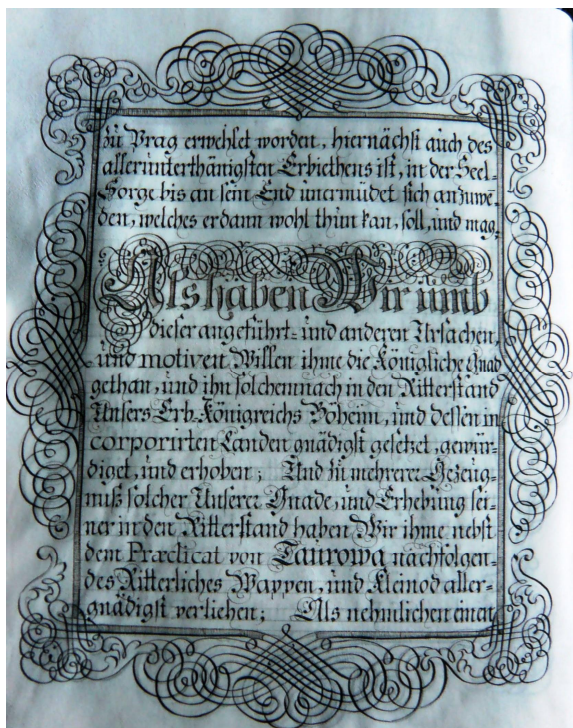
/stat' o životě a stavovské činnosti Tomáše Štěpánka v nobilitačním diplomu/

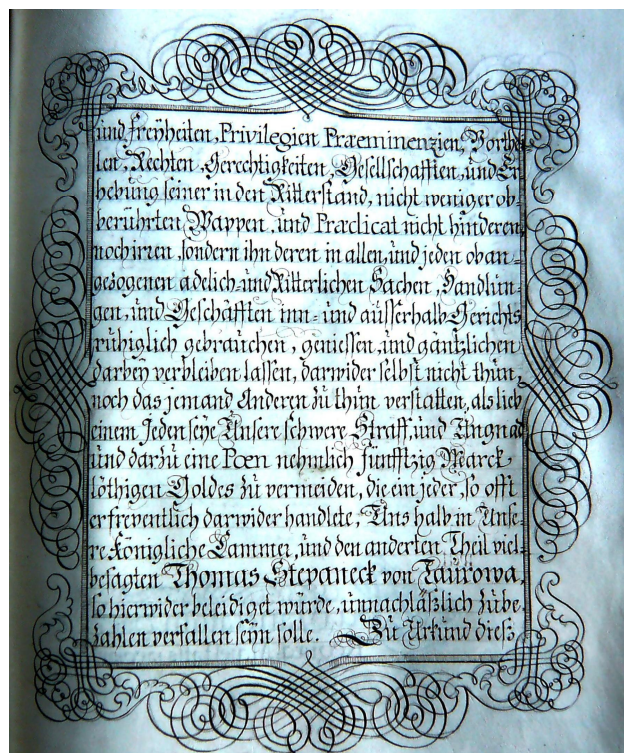
/vyobrazení erbu v nobilitačním diplomu/

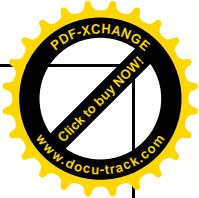
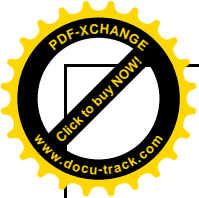
/poslední strana diplomu s podpisem české královny Marie Terezie, kancléře hr. Harracha a hr. Kořenského z Terešova/

/stat' o udělení predikátu „von Taurowa“/

/„Thomas Stepaneck von Taurowa“, tj. „Tomáš Štěpánek z Tourové“/

Národní archiv

Archivní 4, 149 01 Praha 4 – Chodovec
telefon: 974 847 245, 974 847 240, 974 847 292
fax: 974 847 214
e-mail: na@naer.cz
http://www.naer.cz

Vážený pan
Mgr. Ondřej Štěpánek
Havlíčkova 3338
767 01 Kroměříž

Dne: 8. 10. 2010 Naše značka: Ad NA 1621 /2010-01 Vyřizuje/tel.: Dr. D. Čumlivski
Vaše značka:

Věc.: Tomáš Štěpánek z Taurova, KVš

Vážený pane,

na Vaši žádost jsme provedli rešerši v archivním fondu „Archiv kolegiální kapituly vyšehradské“ (značka KVš), zaměřenou na děkana Tomáše Štěpánka z Taurova (1748-1749). V různých soupisech vyšehradských proboštů, děkanů a kanovníků z 18. a první poloviny 19. století (KVš, karton 62, 127) není uveden Štěpánkův rok narození. V 1. polovině 18. století je to stále ještě běžný jev - u mnoha prelátů té doby není známo datum, nebo alespoň rok narození. U Štěpánka je to navíc dáno skutečností, že byl - jak jsme zjistili - pouze nesídelním (čestným) kanovníkem vyšehradské kapituly (KVš, karton 62). Kombinací námi vyhledaných údajů z archivního fondu KVš se nám podařilo získat následující základní údaje o životě děkana Štěpánka (viz KVš-L, listina inv. č. 481, 482, 483; KVš, karton 27, 62, 127). Ve třech listinách Marie Terezie, vydaných ve Vídni 11. a 18. 12. 1748 pro Štěpánka, v souvislosti s potvrzením funkce děkana a povýšením do rytířského stavu, se mimo jiné uvádí, že Štěpánek byl (v roce 1748) knězem-jubilantem („sacerdos-jubilatus“). Byl tedy vysvěcen na kněze před 60 lety, roku 1688 (padesátileté jubileum nepadá v úvahu, neboť v roce 1698 byl již děkanem v Poličce). Vysvěcen byl asi v 18. až 20. roce svého věku, spíše před 20. rokem, což znamená, že se narodil mezi lety 1668 až 1670. V době, kdy byl zvolen vyšehradským děkanem, mu tedy bylo téměř 80 let. Tomu také odpovídá titul kanovník-senior, který užíval před svým zvolením (KVš, karton 127). Štěpánek jistě pocházel ze vsi Tourov, začínal v Klatovech (nepochybně v klatovské jezuitské koleji), poté působil jako kaplan v Poličce, kde se později stal na 22 let děkanem. Potom byl 28 let děkanem v Chlumu nad Cidlinou (královéhradecká diecéze) a současně vykonával funkci venkovského vikáře („vicarius foraneus“). Vyšehradským nesídelním kanovníkem byl od roku 1718, k jeho zvolení za děkana došlo 24. 9. 1748 (KVš, karton 127), zemřel 2. 9. 1749 (KVš, karton 62; V. Ruffer, *Historie Vyšehradská* /.../, V Praze 1861, s. 368, uvádí datum úmrtí 30. 8. 1749).

S přátelským pozdravem

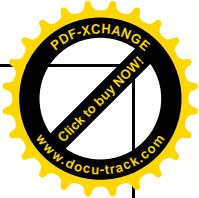
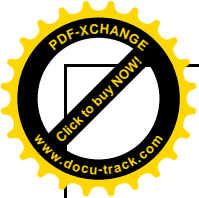
PhDr. Alena Pačdová
vedoucí I. oddělení Národního archivu

Při odpovědi uvádějte, prosím, naši značku.

BANKOVNÍ SPOJENÍ: ČNB Praha 1, pobočka 701, č. ú. 19-7104-881/0710, IČO 70979821

/rešerše NA v Praze týkající se Tomáše Štěpánka ze dne 8.10.2010/

1. Meraviglia-Crivelli, Rudolf Johann Graf von. *Der böhmische Adel*. Nürnberg, 1886, s. 37, taf. 30
2. Král: Adel s. 254.
3. <http://www.coresno.com/literatur/heraldik/89-siebmacher-boehmen/1206-siebmacher-boehmen-s.html>
4. Mašek, P.: *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé Hory do současnosti, díl II.*, 2010 Praha, Argo, str. 343
5. Vavřínek, K.: *Almanach českých šlechtických a rytířských rodů 2014*, Praha, 2011, str. 445
6. archiv Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě KVš-L listina inv. č. 481,482,483, KVš, karton 27,62,127
7. Ruffer V.: *Historie Vyšehradská*, 1861 Praha

Královská kolegiátní kapitula sv. Petra a Pavla na Vyšehradě

Královská kolegiátní kapitula sv. Petra a Pavla na Vyšehradě vděčí za svůj vznik knížeti a prvnímu českému králi **Vratislavovi**. Tento panovník, který vládl v letech 1061 až 1092, významně zasáhl do evropské politiky jako nejbližší spojenec římského císaře **Jindřicha IV.** Za pomoc císaři, zvláště při tažení do Itálie, kdy čeští bojovníci roku 1083 přispěli k dobytí Říma, získal pro svou osobu královskou hodnost. Korunovace, jež se uskutečnila 15. 6. 1085 v katedrále sv. Víta na Pražském hradě, průkazně svědčila o velkém vzestupu jeho panovnické moci a růstu autority českého státu. Léta Vratislavovy vlády jsou však poznamenána stálým napětím mezi ním a jeho bratrem **Jaromírem**, v letech 1068 až 1070 pražským biskupem, které oslabovaly vnitřní stabilitu země. Vratislav přesídlil z Pražského hradu na Vyšehrad, kde pro posílení svých pozic vůči Jaromírovi založil k roku 1070 kolegiátní kapitulu. Aby mohla plnit funkci protiváhy pražského biskupství a svatovítské kapituly, požádal papeže o její vynětí (exempci) z biskupské pravomoci a přímé podřízení papežské kurii. Tehdejší papež **Alexandr II.** sice potvrdil zřízení kapituly a jejím členům udělil právo nosit sandály a mitru, vlastní exempci však vyhlásil až papež Lucius II. listinou z 11. 4. 1144. Vratislav také obdařil kapitulu značným nemovitým majetkem a platy. Dnes lze konstatovat, že založením exemptní kapituly na Vyšehradě, řešil Vratislav kromě jiného otázku hmotného zabezpečení vysokých státních úředníků, kteří se právě rekrutovali z řad duchovních – představitelů a členů Vyšehradské kapituly. Vratislav zemřel 14. ledna 1092 a byl pochován ve vyšehradském kapitulním kostele, do jehož základů sám kdysi „přinesl na vlastních ramenou dvanáct plných nůší kamení ke cti svatého Spasitele tak, jako císař Konstantin založil kostel římský“ (letopis tzv. kanovníka vyšehradského).

Kolegiátní kapitula vyšehradská měla do roku 1419 (1420) mezi českými církevními institucemi mimořádné postavení. Byla podřízena papežské kurii, s níž udržovala přímé styky. Současně však její nejvyšší představený – probošt, dosazovaný českým panovníkem, získal nedlouho po roce 1222 trvale do svých rukou vysokou hodnost královského kancléře (představeného české královské kanceláře), a tím i postavení jednoho z předních dvorských činitelů a spolutvůrců vnitřní a zvláště zahraniční politiky českého krále. Mezi kapitulními hodnostáři i kanovníky lze najít přední osobnosti politického, duchovního i kulturního života, kterým nechyběl evropský rozhled, členy vládnoucích dynastií Přemyslovců a Lucemburků, a také příslušníky významných šlechtických rodů. Z proboštů to byl např. Jindřich Břetislav, na sklonku svého života český kníže (1193 – 1197), Petr z Aspeltu, pozdější mohučský arcibiskup, rádce králů Václava II. a Jana Lucemburského, Jan řečený Volek, nevlastní bratr královny Elišky Přemyslovny, od roku 1334 olomoucký biskup, dále Jan Soběslav, synovec Karla IV., nebo Václav z Buřenic, řečený Králík, přední rádce a oblíbenec Václava IV., od roku 1413 rovněž olomoucký biskup. Kapitula vlastnila rozsáhlý nemovitý majetek, k němuž např. patřilo i město Prachatice.

V důsledku náboženských bouří v XV. století a následné reformace ztrácí většina církevních institucí svá výsadní postavení. Husitská revoluce, zvláště pak obsazení, vyplenění a poboření Vyšehradu husity, po vítězství nad vojskem krále Zikmunda 1.11.1420, znamenala zásadní předěl ve vývoji kapituly. Přesto, že kapitula dokázala uhájit svoji existenci a na Vyšehrad se vrátila, již nikdy se jí nepodařilo obnovit postavení, které měla před rokem 1419. Výsadami, udělenými kapitule před rokem 1419 papežem, přispěla kapitula k zachování nepřerušovaného chodu organizace katolické církve v pražské církevní provincii v době sedisvakance arcibiskupského stolce. Významnější etapu v jejím dalším vývoji představuje až 1. polovina 18. století, kdy v kapitule působili dva literárně činní kanovníci Jan Florian Hammerschmid

(1652 – 1737) a Jan Tomáš Vojtěch Berghauer (1684 – 1760), od r. 1749 kapitulní děkan. Tehdy se také uskutečnila barokní přestavba kapitulního kostela sv. Petra a Pavla, dokončená roku 1729. Ve 2. polovině 19. století kapitula výrazně přispěla k obnově Vyšehradu, který obrozenecká česká společnost romanticky spojovala s počátky českého národa a státu. Příčiněním vlasteneckých proboštů Vojtěcha Ruffera (1790 – 1870), Václava Štulce (1814 – 1887) a Mikuláše Karlacha (1831 – 1911) došlo k přeměně vyšehradského hřbitova v národní pohřebiště, vybudování Slavína a k novogotické přestavbě kapitulního kostela.

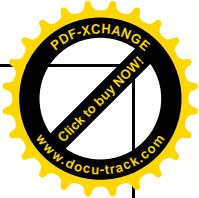
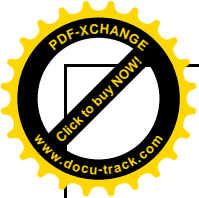
V době první světové války a vzniku samostatného československého státu působí na Vyšehradské kapitule dvě mimořádné osobnosti. Je to především bývalý představený české koleje v Římě Msgre.ThDr.František Zapletal (1861 – 1935), který se stal roku 1922 proboštem kapituly a od roku 1933 světícím pražským biskupem, a dále Msgre. Bohumil Stašek (1886 – 1948), významný představitel českého katolického politického života, jeden ze zakladatelů Československé strany lidové, neohrožený bojovník proti nacismu a německé okupaci.

Po roce 1948 přichází Vyšehradská kapitula v důsledku „znárodnění“ o většinu svého nemovitého majetku mimo Prahu. Jsou jí zkonfiskovány zemědělské statky, z jejichž výnosů kapitula nejen zabezpečovala svůj chod, ale zejména budovala Vyšehrad v podobě jak je dnes znám. V roce 1961 byla donucena, pod hrozbou svého zrušení „darovat“ socialistickému státu většinu svých objektů na Vyšehradě, včetně Vyšehradského hřbitova. Objekty přešly později na Obec hl.m.Prahy a sloužily postupně k různým účelům. Po sametové revoluci uznalo tehdejší vedení hl.m.Prahy nezákonnost vynuceného darování a v roce 1991 převedlo na kapitulu zpět většinu vyšehradských kapitulních objektů. Kapitula tak mohla, byť v omezeném rozsahu, opět obnovit svoji činnost. V uplynulém období byla dokončena nejen rekonstrukce kapitulního chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla, ale i většiny dalších objektů. V roce 2003, kdy kapitula vzpomínala stého výročí regotizace, udělil papež Jan Pavel II. kapitulnímu chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla titul papežské baziliky minor. [1]

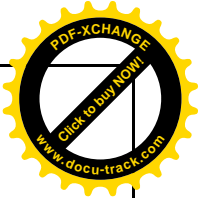
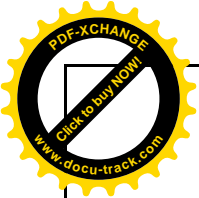
/pohled na Vyšehrad a kapitulní kostel sv. Petra a Pavla od Vltavy/

[1] převzato z oficiálních webových stránek Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě

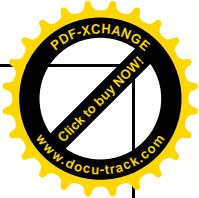
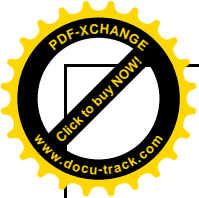
Seznam literatury

- 1) Štěpánek J., st.: Pamětní kniha rodiny Štěpánků v Kloubě zavedena roku 1938, Kloub, 1938-1953
- 2) Hora-Hořejš, P.: Toulky českou minulostí, díl I.-VIII.
- 3) Macek, V.: Věk Jagellonců v Čechách, díl I. II., 1994, 1997
- 4) Vodňany a vodňansko, sborníky 1-7
- 5) Kolektiv autorů, Sborníky, 2005, 2010, ČGHSP
- 6) Královský Vyšehrad, sborník, díl II.
- 7) Sassmann, A.: Kořeny 1,2,3, Karmášek, České Budějovice, 2010
- 8) Popis hejtmanství píseckého, 1889
- 9) Kolafová, J.: Dějiny města Protivína a přidružených vesnic do roku 1918, 1997
- 10) Myšák, M.: Institucionální a soukromé knižní sbírky v bavorovské farnosti od středověku do pol. 18. století, Olomouc, 2008
- 11) Vlasák, F.: Staročeská šlechta a její potomstvo po třicetileté válce, Památky archeologické a místopisné, díl II., 1857, Praha
- 12) Meraviglia-Crivelli, Rudolf Johann Graf v.: Der böhmische Adel, Nürnberg, 1886
- 13) Mysliveček, M.: Erbovník 2, Praha, 1997
- 14) Sedláček, A.: Hrady, zámky a tvrze Království českého, díl XI., Prachensko, 2. vydání, 1936
- 15) Vavřínek, K.: Almanach českých šlechtických a rytířských rodů 2014, Praha, 2011
- 16) Ottův slovník naučný
- 17) Mostecký, V.: Dějiny královského města Vodňan, díl I., II., 1940
- 18) Sommer, J.G.: Topografie království Českého, „*Das Königreich Böhmen: bd Prachiner Kreis*“, 1840
- 19) Schematismy/Kalendáře českého království, 1805, 1829, 1833
- 20) Mašek, P.: Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé Hory do současnosti, díl II., 2010 Praha, Argo
- 21) Ruffer, V.: Historie Vyšehradská, Praha, 1861
- 22) Bumba, J.: České katastry od 11 do 21. století, Praha, 2007
- 23) Oficiální webové stránky Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, dostupné on-line na: <http://www.kkvys.cz>

Seznam archivních pramenů

- 1) Urbář panství Helfenburk a Jinín z r. 1547, SOA Třeboň, Vrchní úřad Český Krumlov
- 2) Pozemková kniha panství Helfenburk (konec 16. stol. -1618), SOkA Prachatice
- 3) Účty hospodaření na panství Helfenburk (konec 16. stol. – 1620), SOkA Prachatice
- 4) Pozemková kniha panství Helfenburk, Netolice, sign. V AU 1a (1568-1618), SOA Třeboň
- 5) Pozemková kniha panství Helfenburk, Netolice, sign. V AU 1b (1597-1709), SOA Třeboň
- 6) Registra urburní J.M. knížete z Eggenberka, panství netolického, lhenického a helfenburského, obnovené r. 1642, SOA Třeboň
- 7) Pozemková kniha rychtu javornické 1664-1883, SOA Třeboň
- 8) Pozemková kniha Vs Protivín, Dunovice 1700-1850, SOA Třeboň
- 9) Pozemková kniha Vs Protivín, Kloub 1714-1881, SOA Třeboň
- 10) Soupisy poddaných a služebníků panství Helfenburk/Netolice od r. 1664-1738, SOA Třeboň
- 11) Berní rula 1654, Prácheňský kraj
- 12) matriky narozených, oddaných a zemřelých fary v Bavorově, SOA Třeboň
- 13) matriky narozených, oddaných a zemřelých fary v Bílsku, SOA Třeboň
- 14) matriky narozených, oddaných a zemřelých fary v Dubu, SOA Třeboň
- 15) matriky narozených, oddaných a zemřelých fary Vlachova Březí, SOA Třeboň
- 16) matriky narozených, oddaných a zemřelých fary v Heřmani, SOA Třeboň
- 17) matriky narozených, oddaných a zemřelých fary ve Skočicích, SOA Třeboň
- 18) soupisy poddaných a sirotků panství Helfenburk (Netolice), SOA Třeboň
- 19) soupisy poddaných a sirotků panství Protivín, SOA Třeboň
- 20) archiv Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, KVš kartony 62, 127
- 21) archiv Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, KVš-L listina inv. č. 481,482,483, KVš, karton 27,62,127
- 22) archiv Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, KVš-L listina inv. č. 481,482,483, KVš, karton 27,62,127
- 23) archiv Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, KVš kartony 62, 127
- 24) Knihy svobodnické, Libri libertinorum, NA Praha
- 25) historické listiny, kolaborace archivů několika států Evropy, dostupné na <http://www.monasterium.net>
- 26) mapy stabilního katastru z r. 1837, dostupné na <http://archivnimapy.cuzk.cz/>

**Rod Štěpánek z Tourova, rodová linie – Tourov, Javornice, Dunovice, Pohorovice,
Kloub, Brodek u Přerova, Přerov, Kojetín**

Stiepanek z Taurowýho, n. ca 1490/1510, † po 1547, na Štěpánkovském dvoře v Tourově
X N. N.

Děti:

1. Štěpánek z Taurowýho, n. ca 1550, † 1598/1600 (mor 1599?), na Štěpánkovském dvoře v Tourově, zmiňován r. 1597, svědčil spolu s rychtářem javornickým, r. 1598, prodával dobytek, vařil/šenkoval pivo
X N. Štěpánková vdova, připomíná se 1600,1601, 1604

Děti:

1. Mikuláš „Varhaník“, † 1608 ve špitále ve Vyškově (Morava) ?
2. Matěj, n. ca 1585, † po 1645/46 v Budyni u dcery Evy Vondrysové, 1625 konšel rychty javornické, na Štěpánkovském dvoře v Tourově a Vaňáskovském dvoře ve Sviněticích (koupil r. 1625, prodal r. 1641 svému zeti), tento zván později dvorem Štěpánkovským, největší hospodář v Tourově, v nájmu další pozemky
X N. N.

Děti:

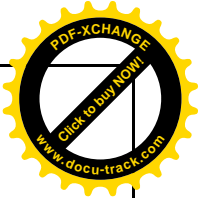
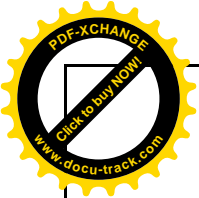
1. Ondřej, n. ca 1610, † 18.7.1676, od r. 1637 na Štěpánkovském dvoře v Tourově, uveden v Berní rulle r. 1654 jako jediný osedlý v Tourově, 1666 grunt vyhořel- osvobozen od daní
X Anna, † 22.9.1678

Děti:

1. Jiří, n. ante 1641, † 14.2.1698, od r. 1676 na Štěpánkovském dvoře v Tourově, 1687 grunt vyhořel- osvobozen od daní
X 30.1.1664, Tourov, Marie Magdalena Lomková (dcera Václava Lomky z Koječína), n. ca 1637, † 20.2.1696, Tourov

Děti:

1. Matěj, n. 8.1.1665, Tourov, † 1727 v Tourově, od r. 1698 na Štěpánkovském dvoře v Tourově, r. 1724 dvůr prodal příbuznému Adalbertu Wachtovi
X 1696, Tourov, Alžběta Štěpánková (dcera Matěje Štěpánka ze Svinětic)
2. Kateřina, n. 1666, Tourov, † post 1684
3. Jan, n. 1668, Tourov, † post 1699
4. Vít, n. 6.6.1671, Tourov – **zakladatel větve javornicko – dunovské**
5. Václav, n. 1672, Tourov, † ante 1684
6. Eva, n. 20.11.1675, Tourov, † ante 1679
7. Sofie, n. 24.3.1677, Tourov, † 1700
8. Pavel, n. 1678, Tourov, † post 1688
9. Bartoloměj, n. 11.8.1683, Tourov, † 22.8.1683 Tourov

2. Dorota, † 1640, mor, Tourov
3. Anna, † 1640, mor, Tourov
4. Václav, n. 6.9.1641, Tourov – **zakladatel bavorovské větve**
5. Jakub, n. 1641, Tourov
X Marie Magdalena

Syn:

Jan, n. 7.5.1665

6. Dorota, n. 28.1.1644, Tourov
 7. Marie Magdalena, n. 7.8.1649, Tourov
 8. Pavel, n. 25.1.1651, Tourov, po r. 1677 v Útěšově, přiznal se k vdově Anně
 9. Vavřinec, n. 2.9.1654, Tourov
2. Jan, † 1649 ve Sviněticích jako žebrák
 3. Eva, † post 1668, Budyně
X Vondrys z Budyně
 4. Magdalena, † post 1650
X Pavel Kohout, od r. 1641 hospodář na Štěpánkovském dvoře ve Sviněticích, † ca 1645/46, Svinětica

Děti:

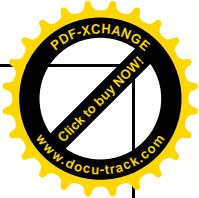
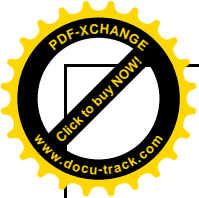
1. Anežka, n. 1641, Svinětica † post 1700, Koječín
2. Dorota, n. 1638, Svinětica † post 1686, Strunkovice nad Blanicí

Bavorovská větev – zakladatel Václav (n. 6.9.1641, † post 1705)

Václav Štěpánek, n. 6.9.1641, Tourov, † post 1705, do r. 1676 ve službách Chřepických z Modlíškovic na panství nihošovickém, po r. 1676 v knížecích eggenberských službách, jako „vrchní knížecí sládek bavorovský“, často titulován jako „Slovutný muž a Pán“
X Kateřina

Děti:

1. Dorota?
2. Tomáš, n. ca 1670, † 2.9.1749, děkan poličský, chlumecký, vyšehradský, od r. 1748 rytíř „z Tourova“
3. Rosina, n. ca 1673
X Bavorov, 1692, Jan Hanzalík, knížecí sládek
4. Jan Karel, n. 21.7.1676, Bavorov
5. Uršula / Woršila, n. ca 1677, Bavorov, † post 1705
6. Anna Johana, n. 8.12.1679, Bavorov, † 27.1.1681, Bavorov (mor?)

7. Jan Vilém, 7.5.1680, Bavorov, † 6.1.1681, Bavorov (mor?)
8. František Vilém, n. 29.9.1681, Bavorov, † 11.10.1681, Bavorov
9. Johana Dorota, n. 1.10.1682, Bavorov, † 5.8.1685, Bavorov
10. Anna Marie, n. 1.2.1684, Bavorov
11. Martin František, n. 6.1.1685, Bavorov
12. Dorota Kateřina, n. 4.10.1687, Bavorov
13. Josef Ignatius, n. 4.9.1689, Bavorov
14. František, n. 27.1.1692, Bavorov
15. Anna Terezie, n. 14.6.1699, Bavorov

Větev javornicko - dunovská – zakladatel Vít (n. 6.6.1671, † 25.10.1732)

Vít Štěpánek, n. 6.6.1671, Tourov, † 25.10.1732 Dunovice, od r. 1704 mistr kovářský v Javornici, od r. 1720 v Dunovicích

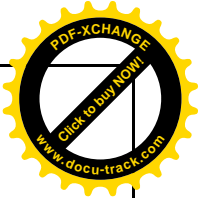
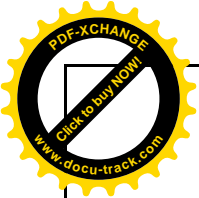
X Tourov, 1702, Dorota Koubová z Javornice, n. ca 1677 v Javornici, † post 1757 (dcera Václava Kouby z Javornice)

Děti:

1. Kašpar, n. 6.1.1704/11, Javornice, † 14.2.1765, Dunovice, r. 1728 na kovárně v Krajníčku, od r. 1732 pak v Dunovicích, kde r. 1763 vystavěl další chalupu u kovárny
X Javornice, 1729, Kateřina Kahovcová z Javornice, n. ca 1700, † 14.9.1767, Dunovice

Děti:

1. Martin, n. 30.9.1730, Krajníčko – **zakladatel větve pohorovicko-kloubské**
 2. Jakub, n. 27.4.1733, Dunovice, r. 1765 připomínán ve vojsku
 3. Magdalena, n. 4.8.1735, Dunovice
 4. Ondřej, n. 8.11.1736, Dunovice, † 11.2.1796, Dunovice, kovář v Dunovicích
 5. Tomáš, n. 1739, Dunovice, † 1765, Dunovice
-
2. Václav, n. 29.2.1708, Javornice
 3. Alžběta, n. 13.5.1710, Javornice, † ca 1773
 4. Matěj, n. 5.2.1713, Javornice, † 2.1.1752, Dunovice, kovář v Dunovicích, kde r. 1738 postavil chalupu
 5. Vavřinec, n. 30.7.1715, Javornice, r. 1736 připomínán ve vojsku, † ca 1768 ve vojsku?
 6. Marie, n. 1718, Javornice,
 7. Jiří, n. 24.4.1722, Dunovice † po 1776

Větev pohorovicko-kloubská – zakladatel Martin (n. 30.9.1730, † 3.7.1795)

Martin Štěpánek, n. 30.9.1730, Krajníčko, † 3.7.1795, Pohorovice, kolář, od r. 1757
Pohorovice č.p. 1 „U Černých“
X Pohorovice ?, 2.2.1757, Rosina Pekařová z Pohorovic, n. 1739, Pohorovice (dcera Václava
Pekaře z Pohorovic), † 11.1.1814, Kloub č.p. 4

Děti:

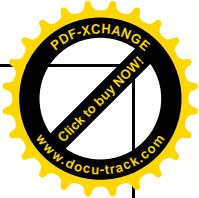
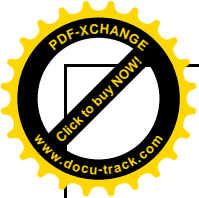
1. Anna, n. 21.2.1758, Pohorovice
2. Marie Magdalena, n. 6.7.1760, Pohorovice, † 1.6.1808, Kloub č.p. 4
3. Martin, n. 9.11.1762, Pohorovice, od r. 1802 královský svobodník v Kloubě č.p. 4
4. Václav, n. 9.8.1765, Pohorovice, od r. 1802 královský svobodník v Kloubě č.p. 4 –
zakladatel kloubské větve
5. Josef, n. 13.3.1770, Pohorovice
6. Jan, n. 10.6.1774, Pohorovice
7. Matyáš, n. 1777, Pohorovice

Větev kloubská – zakladatel Václav (n. 9.8.1765, † 25.1.1822)

Václav Štěpánek, n. 9.8.1765, Pohorovice č.p. 1, † 25.1.1822, Kloub č.p. 4, od r. 1802 královským
svobodníkem na svobodném dvorci zv. „Kdanský dvůr“, Kloub č.p. 4
X Javornice ?, 12.2.1792, Kateřina Karvánková z Javornice, n. 1774, Javornice, † 2.6.1827, Kloub
č.p. 4 (dcera Václava Karvánka z Javornice)

Děti:

1. Jan, n. 19.2.1793, Pohorovice,
2. Josef I., n. 22.2.1795, Pohorovice – **pokračovatel I. rodové linie**
3. Václav, n. 15.6.1797, Pohorovice
4. Anna, n. 18.2.1799, Pohorovice
5. Jan, n. 1800, Pohorovice, † 1.12.1800, Pohorovice
6. Marie Anna, n. 20.8.1801, Pohorovice, provdaná za Františka Dunovského z Dunovic
7. Martin, n. 7.11.1802, Kloub č.p. 4, od r. 1827 Protivín
8. Marie, n. 24.7.1805, Kloub č.p. 4
9. Václav, n. 1806, Kloub č.p. 4, † 3.9.1808, Kloub č.p. 4
10. Kateřina, n. 1807, Kloub č.p. 4, † 13.4.1808, Kloub č.p. 4
11. Václav, n. 1809, Kloub č.p. 4
12. Jan, n. 30.11.1812, Kloub č.p. 4, † 10.5.1816, Kloub č.p. 4

13. Kateřina, n. 18.6.1815, Kloub č.p. 4, † 2.1.1816, Kloub č.p. 4

Pokračování I. rodové linie – zakladatel Josef I. (n. 22.2.1795, † podzim 1862)

Josef I. Štěpánek, n. 22.2.1795, Pohorovice, † podzim 1862, Kloub č.p. 4, královský svobodník na „Kdanském dvoře“, Kloub č.p. 4

X Vodňany, 14.10.1823, Kateřina Šrámková ze Křtetic č.p. 5, n. 14.10.1804, Křtětice (dcera Josefa Šrámka ze Křtetic a Kateřiny, n. ca 1764, † 17.7.1834, Kloub č.p. 4)

Děti:

1. Kateřina, Kloub č.p. 4
2. Anna, n. 1827, Kloub č.p. 4
X Kloub, 26.8.1846, František Klíma, n. 1819, Kloub č.p. 20
3. František, † 12.6.1842, Kloub č.p. 4
4. Terezie Anna, † 15.3.1846, Kloub č.p. 4
5. Václav, n. 16.9.1837, Kloub č.p. 4, † 17.6.1919, Kloub č.p. 4
X Kloub ?, 31.1.1860, Anna Šefránková z Drahonice, n. 11.8.1841, Drahonice,
† 15.2.1898, Kloub č.p. 4

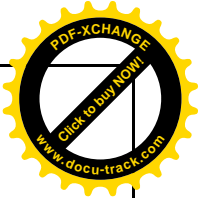
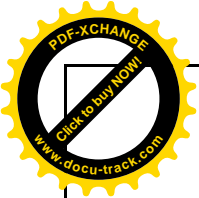
Děti: bez ohledu na datum narození

1. Barbora, Kloub č.p. 4, provdaná Soukupová
2. Alžběta, Kloub č.p. 4, provdaná Kollerová
3. Marie, Kloub č.p. 4, provdaná Batistová
4. Kateřina, Kloub č.p. 4, provdaná Mašková
5. Terezie, Kloub č.p. 4, provdaná Skobová
6. Josefa, Kloub č.p. 4, provdaná Vachulková
7. Václav, Kloub č.p. 4
8. Josef II., n. 21.1.1862, Kloub č.p. 4, † 30.7.1940, Kloub č.p. 4
1X Kloub ?, ante 1899, Anna Kovářiková z Nové Vsi u Protivína, n. 20.10.1873,
† 28.3.1905 (tuberkulosa), Kloub č.p. 4
2X Kloub ?, 1909, Božena Kovářiková, sestra předešlé, n. 1885, † ca 1910
(tuberkulosa), Kloub č.p. 4, manželství bezdětné
3X Kloub ?, 1914, Rosalie Kovářiková, sestra předešlých, † 1916 (tuberkulosa),
Kloub č.p. 4, manželství bezdětné
4X Kloub ?, 1918, Marie Beranová, † 7.3.1933, zápal plic, Kloub č.p. 4,
manželství bezdětné

Děti:

1. Josef III., n. 26.3.1899, Kloub č.p. 4, † 11.2.1977, Horní Moštěnice
X Sv. Hora u Příbrami, 14.5.1925, Žofie Janušková, Lety č.p. 9, n.
16.5.1905, † 7.8.1954, Nemocnice Písek

Děti:

1. Josef IV. Jan, n. 19.3.1926, Kloub č.p. 4, od r. 1956 Brodek u Př.
X Brodek u Př., 18.8.1956, Yvona Kopcová z Brodku u Př., n. 14.5.1937

Syn:

Zdeněk, n. 28.5.1958, Přerov
X Přerov 18.12.1981, Alice Šnajdrová, n. 31.7.1957, Přerov (dcera MUDr. Dušana Fr. Šnajdra, lékaře a Oluše Cvakové, zdravotní sestry)

Děti:

1. Ondřej, n. 18.4.1982, právník, Mgr.
2. Barbora, n. 8.2.1985, právnička, Mgr.

2. Vlasta Marie, n. 20.3.1932, Kloub č.p. 4, od r. 1953 Horní Moštěnice
1 X Kloub č.p. 4, 2.7.1953, Zdeněk Hrubý, n. 9.12.1928, H. Moštěnice, † 16.6.2002
2 X Jaroslav Mlčák, n. 23.4.1926, † 4.3.2005

Děti:

1. Vlasta (Atka), n. 19.7.1955, † 2.11.1992, lékařka, MUDr.
X Kratěna

Děti:

1. Ivo Kratěna, n. 13.5.1980, právník, Mgr.
2. Hana Kratěnová, n. 23.12.1983, lékařka, MUDr.

2. Zdeněk Hrubý, n. 30.6.1954

2. Václav, n. 14.4.1902, Kloub č.p. 4, † 1968, Praha, starosta Žichovce, 1942 koncentrační tábor Griebo, 1943 koncentrační tábor Bayreuth
X Žichovec, 15.2.1934, Marie Mikšová ze Žichovce, n. 1918

Děti:

1. Vlasta
2. Venuše
3. Marie, n. Kloub č.p. 4, † jako dítě
4. František, n. Kloub č.p. 4, † jako dítě
5. Alois, n. Kloub č.p. 4, † jako dítě